

Vlaams
Parlement

vergadering **25**
zittingsjaar 2012-2013

Handelingen

Plenaire vergadering

van 6 februari 2013

INHOUD

OPENING VAN DE VERGADERING	5
VERONTSCHULDIGINGEN	5
ONDERZOEK VAN DE GELOOFSBRIEVEN EN EEDAFLEGGING	5
POLITIEKE FRACTIES	
Wijziging in de samenstelling	5
SAMENSTELLING VAN DE COMMISSIES	
Wijzigingen onder de vaste en plaatsvervangende leden	6
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	6
SAMENSTELLING VAN DE COMMISSIES	
Verkiezing van de voorzitter van de Commissie voor Brussel en de Vlaamse Rand	6
Verkiezing van de tweede ondervoorzitter van de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting	6
INGEKOMEN DOCUMENTEN EN MEDEDELINGEN	7
ACTUELE VRAAG van mevrouw Lydia Peeters tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over de nieuwe kritiek van een coalitiepartner op het arbeidsbemiddelingsbeleid van de minister	7
ACTUELE VRAAG van mevrouw Marijke Dillen tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over de discussie met de federale overheid betreffende de economische diplomatie	
ACTUELE VRAAG van de heer Karim Van Overmeire tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over de discussie met de federale overheid betreffende de economische diplomatie	11
ACTUELE VRAAG van de heer Ivan Sabbe tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over het advies van de Vlaamse Industrieraad betreffende het industrieel beleid van de Vlaamse Regering	
ACTUELE VRAAG van de heer Robrecht Bothuyne tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over het advies van de Vlaamse Industrieraad betreffende het industrieel beleid van de Vlaamse Regering	
ACTUELE VRAAG van de heer Matthias Diependaele tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over het advies van de Vlaamse Industrieraad betreffende het industrieel beleid van de Vlaamse Regering	14
ACTUELE VRAAG van mevrouw Mia De Vits tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over de dreigende afbouw van de Europese steun voor de voedselbanken	20

ACTUELE VRAAG van de heer Joris Van Hauthem tot de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand, over de mogelijk partijpolitieke rol van de minister bij de coalitievorming in Denderleeuw	22
ACTUELE VRAAG van de heer Filip Dewinter tot mevrouw Hilde Crevits, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken, over de uitvoering van het decreet betreffende een toegangsverbod tot voertuigen van De Lijn voor overlastplegers	24
ACTUELE VRAAG van de heer Robrecht Bothuyne tot mevrouw Freya Van den Bossche, Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie, over de maximumprijzen van de distributienetbeheerders voor de gedropte niet-beschermde klanten	27
ACTUELE VRAAG van mevrouw Mercedes Van Volcem tot mevrouw Freya Van den Bossche, Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie, over het uitkeren van huursubsidies aan gezinnen die hun huurwoning reeds hebben verlaten	30
ACTUELE VRAAG van de heer Wilfried Vandaele tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over de mogelijke samenwerking tussen De Brakke Grond in Amsterdam, De Buren in Brussel en het Institut Néerlandais in Parijs	32
ACTUELE VRAAG van de heer Hermes Sanctorum tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over onderzoek naar de mogelijke ontginning van schaliegas in de diepe ondergrond in Vlaanderen	35
ONTWERP VAN DECREET houdende instemming met het verdrag van de Raad van Europa inzake de toegang tot officiële documenten, opgemaakt in Tromsø op 18 juni 2009	
– 1817 (2012-2013) – Nrs. 1 en 2	
Algemene bespreking	38
Artikelsgewijze bespreking	39
ONTWERP VAN DECREET tot bekrachtiging van het besluit van de Vlaamse Regering van 30 november 2012 tot aanpassing van de eindtermen voor het leergebied Nederlands van de basiseducatie	
– 1844 (2012-2013) – Nrs. 1 en 2	
Algemene bespreking	40
Artikelsgewijze bespreking	40
VOORSTEL VAN DECREET van de heren Veli Yüksel, Kurt De Loor, Willy Segers, Bart Caron en Marnic De Meulemeester en de dames Patricia De Waele en Katrien Schryvers houdende wijziging van het decreet van 16 januari 2004 op de begraafplaatsen en de lijkbezorging, wat de vermelding van het bestaan van een uitvaartcontract in de wilsbeschikking betreft	
– 1845 (2012-2013) – Nrs. 1 en 2	
Algemene bespreking	41
Artikelsgewijze bespreking	42
NOTA VAN DE VLAAMSE REGERING Gezondheidsdoelstelling 'Preventie van zelfdoding' en Vlaams actieplan 2012-2020, ingediend door de heer Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin	
– 1814 (2012-2013) – Nrs. 1 tot en met 3	
Bespreking	43

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	43
NOTA VAN DE VLAAMSE REGERING Gezondheidsdoelstelling 'Preventie van zelfdoding' en Vlaams actieplan 2012-2020, ingediend door de heer Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin – 1814 (2012-2013) – Nrs. 1 tot en met 3 Bespreking (<i>Voortzetting</i>)	44
ONTWERP VAN DECREET houdende instemming met het verdrag van de Raad van Europa inzake de toegang tot officiële documenten, opgemaakt in Tromsø op 18 juni 2009 – 1817 (2012-2013) – Nrs. 1 en 2 Hoofdelijke stemming	52
ONTWERP VAN DECREET tot bekrachtiging van het besluit van de Vlaamse Regering van 30 november 2012 tot aanpassing van de eindtermen voor het leergebied Nederlands van de basiseducatie – 1844 (2012-2013) – Nrs. 1 en 2 Hoofdelijke stemming	52
VOORSTEL VAN DECREET van de heren Veli Yüksel, Kurt De Loor, Willy Segers, Bart Caron en Marnic De Meulemeester en de dames Patricia De Waele en Katrien Schryvers houdende wijziging van het decreet van 16 januari 2004 op de begraafplaatsen en de lijkbezorging, wat de vermelding van het bestaan van een uitvaartcontract in de wilsbeschikking betreft – 1845 (2012-2013) – Nrs. 1 en 2 Hoofdelijke stemming	53
GEZONDHEIDSDOELSTELLING 'Preventie van zelfdoding' – 1814 (2012-2013) – Nrs. 1 tot en met 3 Hoofdelijke stemming	53
MOTIE van de heren Joris Van Hauthem en Stefaan Sintobin en mevrouw Linda Vissers tot besluit van de op 22 januari 2013 door de heer Joris Van Hauthem in commissie gehouden interpellatie tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over de door de Vlaamse Regering gehanteerde criteria voor de benoeming van provinciegouverneurs – 1886 (2012-2013) – Nr. 1 Hoofdelijke stemming	53
MOTIE van de heer Lode Vereeck, de dames Elisabeth Meuleman en Patricia De Waele en de heer Bart Caron tot besluit van de op 22 januari 2013 door de heer Joris Van Hauthem in commissie gehouden interpellatie tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over de door de Vlaamse Regering gehanteerde criteria voor de benoeming van provinciegouverneurs – 1887 (2012-2013) – Nr. 1 Hoofdelijke stemming	54
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	54
BIJLAGEN	
Aanwezigheden	56
Individuele stemmingen Vlaamse Volksvertegenwoordigers	56
■	

OPENING VAN DE VERGADERING

Voorzitter: de heer Jan Peumans

– *De vergadering wordt geopend om 14.01 uur.*

De voorzitter: Dames en heren, de vergadering is geopend.

■

VERONTSCHULDIGINGEN

De voorzitter: Ik deel aan de vergadering mee dat er verontschuldigingen zijn ingekomen van de volgende leden:

Ann Brussel: ambtsverplichtingen;

Patricia De Waele, Stefaan Sintobin, Valerie Taeldeman, Luckas Van Der Taelen: familieverplichtingen;

Erik Arckens, Fatma Pehlivan, Gerda Van Steenberge, Goedele Vermeiren: gezondheidsredenen.

■

ONDERZOEK VAN DE GELOOFSBRIEVEN EN EEDAFLEGGING

De voorzitter: Dames en heren, bij brief van 25 januari 2013 heeft de heer Mark Demesmaeker op 31 december 2012 ontslag genomen als Vlaams volksvertegenwoordiger.

De opvolger die in aanmerking komt om de heer Mark Demesmaeker te vervangen, is de heer Piet De Bruyn.

De geloofsbrieven van de heer Piet De Bruyn werden reeds goedgekeurd in de plenaire vergadering van 30 juni 2009. Het administratieve onderzoek heeft uitgewezen dat sindsdien geen wijziging is opgetreden in de vervulling van de verkiesbaarheidsvoorwaarden.

Vraagt hierover iemand het woord? (*Neen*)

Mag ik aannemen dat het Vlaams Parlement het eenparig eens is met de conclusies van het administratief onderzoek? (*Instemming*)

Ik roep de heer Piet De Bruyn uit tot Vlaams volksvertegenwoordiger en nodig hem uit aan het spreekgestoelte de grondwettelijke eed af te leggen, die luidt als volgt: “Ik zweer de Grondwet na te leven.”

– *De heer Piet De Bruyn legt de grondwettelijke eed af.*

Mijnheer De Bruyn, namens alle collega's heet ik u van harte welkom in het Vlaams Parlement. (*Applaus*)

■

POLITIEKE FRACTIES

Wijziging in de samenstelling

De voorzitter: Dames en heren, bij brief van 28 januari 2013 bevestigen de heren Matthias Diependaele, voorzitter van de N-VA-fractie, en Piet De Bruyn dat de heer Piet De Bruyn zich vanaf zijn eedaflegging aansluit bij de N-VA-fractie.

■

SAMENSTELLING VAN DE COMMISSIES

Wijzigingen onder de vaste en plaatsvervangende leden

De voorzitter: Dames en heren, voor de N-VA-fractie zijn

in de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting de heer Kris Van Dijck als vast lid vervangen door de heer Piet De Bruyn,

in de Commissie voor Brussel en de Vlaamse Rand de heer Mark Demesmaeker als vast lid vervangen door de heer Piet De Bruyn,

in de Commissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid de heer Mark Demesmaeker als vast lid vervangen door mevrouw Danielle Godderis-T'Jonck en mevrouw Danielle Godderis-T'Jonck als plaatsvervangend lid vervangen door mevrouw Lies Jans,

in de Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening en Onroerend Erfgoed de heer Mark Demesmaeker als plaatsvervangend lid vervangen door de heer Piet De Bruyn

en in de Controlecommissie voor Regeringsmededelingen de heer Mark Demesmaeker als vast lid vervangen door de heer Piet De Bruyn.

■

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, ik stel voor de agenda aan te vullen met de verkiezing van de voorzitter van de Commissie voor Brussel en de Vlaamse Rand ter vervanging van de heer Mark Demesmaeker, die ontslag heeft genomen als Vlaams volksvertegenwoordiger, en met de verkiezing van de tweede ondervoorzitter van de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting ter vervanging van de heer Kris Van Dijck, die geen vast lid meer is van die commissie.

Is het parlement het hiermee eens? (*Instemming*)

■

SAMENSTELLING VAN DE COMMISSIES

Verkiezing van de voorzitter van de Commissie voor Brussel en de Vlaamse Rand

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de verkiezing van de voorzitter van de Commissie voor Brussel en de Vlaamse Rand, ter vervanging van de heer Mark Demesmaeker.

Bij brief van 29 januari 2013 draagt de heer Matthias Diependaele, voorzitter van de N-VA-fractie, de heer Piet De Bruyn voor.

Zijn er nog andere voorstellen? (*Neen*)

Aangezien het aantal kandidaten overeenstemt met het aantal toe te wijzen plaatsen, verklaar ik de heer Piet De Bruyn verkozen tot voorzitter van de Commissie voor Brussel en de Vlaamse Rand.

Verkiezing van de tweede ondervoorzitter van de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de verkiezing van de tweede ondervoorzitter van de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting, ter vervanging van de heer Kris Van Dijck.

Bij brief van 29 januari 2013 draagt de heer Matthias Diependaele, voorzitter van de N-VA-fractie, de heer Piet De Bruyn voor.

Zijn er nog andere voorstellen? (*Neen*)

Aangezien het aantal kandidaten overeenstemt met het aantal toe te wijzen plaatsen, verklaar ik de heer Piet De Bruyn verkozen tot tweede ondervoorzitter van de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting.

■

INGEKOMEN DOCUMENTEN EN MEDEDELINGEN

De voorzitter: Dames en heren, de lijst met de ingekomen documenten en mededelingen werd op de banken rondgedeeld. (*Parl.St.* VI.Parl. 2012-13, nr. 60/17)

■

ACTUELE VRAAG van mevrouw Lydia Peeters tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over de nieuwe kritiek van een coalitiepartner op het arbeidsbemiddelingsbeleid van de minister

De voorzitter: Mevrouw Peeters heeft het woord.

Mevrouw Lydia Peeters: Voorzitter, minister, collega's, er klonk vijf maal kritiek op het arbeidsmarktbeleid van de minister. De eerste kritiek betrof de activering van de bruggepensioneerden, de tweede kritiek betrof de leertijd, de derde kritiek betrof de economische migratie – waar blijft het degelijk beleid?, – de vierde kritiek betrof de werkervaringsbewijzen en de vijfde kritiek stond in Het Nieuwsblad: “CD&V: Muyters moet dringend tandje bijsteken.” Vijf maal kritiek van de CD&V-fractie, vijf maal kritiek van de coalitiepartner op minister Muyters en het huidige arbeidsmarktbeleid.

Minister, we kunnen die kritiek alleen maar onderschrijven. Ik heb er uw beleidsnota Werk 2009-2014 eens bijgenomen. U sprak toen van een nieuwe arbeidsmarktvisie voor Vlaanderen om de structurele problemen op de arbeidsmarkt aan te pakken. Die nota dateert van 2009. Ik citeer u: “Ik pleit in deze beleidsnota Werk 2009-2014 voor de uitbouw van een geïntegreerde arbeidsmarktvisie met als belangrijkste ingrediënten een versterking van het activerend arbeidsmarktbeleid, competentieversterking en stimulering van de vraag naar arbeid.”

Allemaal goed en wel, wij konden ons daar perfect in vinden, de kritiek van de CD&V-fractie kunnen wij alleen maar onderschrijven. Minister, wanneer krijgen alle werklozen en alle werkgevers die een vacature ingevuld willen krijgen, eindelijk te zien wanneer uw beleid op kruissnelheid komt?

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: Mevrouw Peeters, tijdens het debat gisteren in de commissie met Fons Leroy stelde u al de vraag die u vandaag zou stellen. Daarmee geeft u me de kans om een aantal zaken die ik ondertussen op kruissnelheid heb gebracht, even toe te lichten.

Twee minuten zijn te kort om alles uit te leggen, ik pik er enkele highlights uit. Ik begin met de loopbaanvisie die we samen met de sociale partners hebben ontwikkeld. Dat is een langetermijnvisie waar we vandaag naartoe groeien met alle maatregelen die we nemen. We hebben een jeugdwerkgarantieplan, dat is iets wat Europa nu voorschrijft aan de lidstaten, en waarmee we 93 procent van de jeugd bereiken binnen de vier maanden. Dat zijn cijfers om u tegen te zeggen.

We hebben de werkinleving voor jongeren die een probleem hebben. Op 1 februari start dat in elf centrumsteden, Gent en Antwerpen volgen op 1 maart. We hebben de instapstages, die op het federale niveau zijn gecreëerd, omgevormd tot Vlaamse instapstages en we staan klaar om die te realiseren. We wachten nog op het koninklijk besluit van de Federale Regering.

We hebben voor armoedetrajecten een groeipad gerealiseerd in opvolging van de jobkorting. Daarmee behandelen we die armen op een speciale manier. We realiseren een groeipad van individuele beroepsopleiding (IBO). We hebben de knelpuntopleidingen. In 2009 ging 50 procent van de knelpuntopleidingen werkelijk naar mensen die de opleiding ook in een job gingen doen en we zijn gestegen naar 70 procent. Er zijn 34 sectorconvenants afgesloten die een betere aansluiting realiseren van onderwijs op de arbeidsmarkt, die ook werkplekleren en diversiteit doen.

De opleidingscheques zijn meer arbeidsmarktgericht. De leeftijd om te activeren is voor nieuwe werklozen opgetrokken van 55 naar 58 jaar. De 50+-premie is op 1 januari 2013 gerealiseerd. In het derde kwartaal was voor de eerste keer ooit 40 procent 55-plus. De Vlaamse ondersteuningspremie is verbeterd, de tevredenheid van de werkgevers is veranderd, we hebben belangen Competent gerealiseerd. Dat hebt u gisteren nog gehoord. We hebben een afspraak met Brussel die volledig op kruissnelheid is. We hebben voor het eerst ooit internationale jobbeurzen gedaan.

We hebben nog dingen in de pipeline staan met de loopbaancheques. Dat beleid, beste collega's, is gesteund door alle Vlaamse sociale partners.

Mevrouw Lydia Peeters: Minister, we vallen telkens in herhaling. Als wij kritiek uiten komt u telkens met een opsomming van alle maatregelen die u neemt, van alles wat u doet. Maar wat blijkt? De cijfers zijn wat ze zijn. Sinds u hier aan het roer staat, is het aantal werklozen gestegen tot 210.000, maar is ook het aantal vacatures gestegen tot 45.000. De crisis telt niet, zegt u, maar die crisis is al bezig van 2008. In 2009 kwam u met een nieuw arbeidsmarktbeleid, u kondigde gisteren samen met Fons Leroy aan dat er opnieuw nood is aan een nieuw arbeidsmarktbeleid. (*Opmerkingen van minister Philippe Muylers*)

Minister, als u tegen 2020 een werkzaamheidsgraad wil halen van 76 procent, dan kan het op dit elan niet verder. Ik ben niet de enige die dat zegt. Ook de CD&V fractie zegt het. Ze uit kritiek – tot vijf keer toe – op alle maatregelen die u neemt. De cijfers zijn wat ze zijn. We hebben geen tijd meer om maar wat te blijven aanmodderen zoals we nu aan het doen zijn. De werkzoekenden, maar ook de werkgevers vragen dringend een bijsturing, dat er iets gebeurt, en dat we eindelijk kunnen overgaan tot een echte, kordate activering, wat vandaag de dag niet het geval is. Opnieuw: dat zegt ook uw coalitiepartner de CD&V. Vijf keer op rij uiten ze kritiek op uw beleid. Ik denk dat u dat zeker niet kunt ontkennen.

De voorzitter: De heer Van den Heuvel heeft het woord.

De heer Koen Van den Heuvel: Mevrouw Peeters, we hebben gisteren een heel interessante discussie gehad met de heer Leroy, de baas van de Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding (VDAB), die een heel stuk van het Vlaamse arbeidsmarktbeleid effectief in operatie moet brengen. We leven inderdaad in moeilijke tijden en we moeten dus de zaken rustig bekijken maar wel ambitieus stellen. Dat is de opdracht van elke fractie in dit parlement.

Ik leid uit de antwoorden die de heer Leroy gisteren en minister Muylers gisteren en vanmiddag hebben gegeven, dat de regering op dat vlak op schema zit, en dat we hoopvol naar de toekomst kunnen uitkijken.

Trouwens, het moet me wel van het hart, mevrouw Peeters, dat u daar gisteren weinig over hebt gezegd. Ik vind het een beetje flauw van de oppositie om altijd achter de rug van een coalitiepartner te moeten kruipen om kritiek te kunnen leveren. (*Rumoer bij Open Vld en het Vlaams Belang*)

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

De heer Chris Janssens: Minister, het zal u verbazen, maar ik ga me niet tot u richten. Het zal u wellicht nog meer verbazen, maar ik ga het een keer voor u opnemen. Het is niet de eerste keer dat in het bijzonder collega Bothuyne maar bij uitbreiding de CD&V in scherpe

bewoordingen kritiek heeft op het beleid dat u voert, om dan nadien hier in het parlement – in de commissie of in de plenaire vergadering – dezelfde bewoordingen onmiddellijk terug te trekken of kapot te nuanceren. (*Applaus bij Open Vld en het Vlaams Belang*)

Mijnheer Bothuyne, u hebt uiteindelijk dan toch de moed gevonden om binnen te komen. Ofwel hebt u kritiek op het beleid van de minister, en hebt u de moed om dat niet alleen in de pers te verwoorden, maar ook hier in het parlement. Ofwel doet u aan schoothondjespolitiek: af en toe eens blaffen en keffen, maar als het er op aan komt, met de staart tussen de benen afdruipten. Ik vrees, collega Bothuyne, dat het, wat u betreft, vooral het laatste is. (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

De voorzitter: De heer Van Malderen heeft het woord.

De heer Bart Van Malderen: Voorzitter, we maken hier eigenlijk wel een beetje een primeur mee. Had ik niet geweten dat Mevrouw Peeters bij de Open Vld-fractie was aangesloten, dan dacht ik dat dit een getelefoneerde vraag zou zijn die de minister de kans geeft om zijn beleid hier uitgebreid te debiteren. Quod non. We maken hier een primeur mee: het is de eerste getelefoneerde vraag tussen de oppositie en de minister. Mevrouw Peeters, ik denk dat de minister u bijzonder dankbaar is om deze kans te krijgen.

Ik wil aansluiten bij wat vorige sprekers hebben gezegd. We beleven moeilijke tijden. We ervaren allemaal het ongeduld en de nood om daar ook iets aan te doen. Gisteren hebben we een hele interessante gedachtewisseling gehad met Fons Leroy. Daar is naar voren gekomen dat we slagen in bepaalde aspecten van ons arbeidsmarktbeleid, bijvoorbeeld om meer 50-plussers aan de slag te krijgen. We worden daarentegen maand na maand geconfronteerd met de uitdaging van jeugdwerkloosheid. Daar zullen we u toe blijven aanvuren.

De voorzitter: De heer Diependaele heeft het woord.

De heer Matthias Diependaele: Voorzitter, als het mij is toegestaan, ga ik terug naar de inhoud van de zaak. We hebben dit debat niet alleen gisteren maar ook eind november, begin december gevoerd naar aanleiding van een studie van de Nationale Bank die u toen hebt aangehaald. Het gaat over die befaamde mismatch op de arbeidsmarkt. Uit die studie bleek dat Griekenland, Portugal en Italië de beste match zouden hebben op de arbeidsmarkt.

Ik heb toen in het plenaire debat verwezen naar een artikel van Luc Sels, arbeidsmarkt-deskundige, die zegt: “Het aandeel knelpuntvacatures is in acht jaar verdubbeld ondanks een almaar performantere arbeidsbemiddeling.” Dat bevestigt zeer duidelijk dat het beleid van deze regering en deze minister wel degelijk vruchten afwerpt. Sels geeft nog een paar andere oorzaken. Hij heeft het onder andere over de verschuiving van welvaarts- naar welzijnsproductie, het verdwijnen van de industrie, waar we dringend moeten op ingrijpen, de demografische wissel, de manke arbeidsorganisatie, wat voor een deel zou moeten worden opgelost door het sociaal overleg op federaal niveau, en ga zo maar verder. Het ligt niet aan de arbeidsbemiddeling zoals die op dit moment bestaat op Vlaams niveau.

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

De heer Björn Rzoska: Voorzitter, collega's, minister, ik heb al het woord genomen over eerdere dossiers, vooral wat betreft de jeugdwerkloosheid. Minister, ik vind het interessant dat u verwijst naar een aantal systemen die op kruissnelheid moeten komen. U verwijst daarbij zeer expliciet naar de IBO's. Straks komen een aantal actuele vragen aan bod in verband met het advies van de Vlaamse Industrieraad. Ik heb daar een heel specifieke vraag teruggevonden over de IBO's, waarvan de Vlaamse Industrieraad zegt dat de 17.000 waarin is voorzien, op dit moment niet worden gerealiseerd. Men verwijst naar een te grote rigiditeit in het systeem en men vraagt aan de Vlaamse Regering om op dat vlak een tandje bij te steken. Er is veel op kruissnelheid, maar toch zien we dat bijvoorbeeld de Vlaamse Industrieraad zegt dat we die cijfers niet halen.

Minister Philippe Muylers: Ik begin met de laatste opmerking. Ik heb vorige week effectief de uiteenzetting gekregen van Wouter De Geest, voorzitter van de Vlaamse Industrieraad. Hij heeft het ruimer over werkinleving. Het doel dat we hebben gesteld, is niet gehaald, daar ben ik het helemaal mee eens, en ook met de grote rigiditeit. Daarom veranderen we die. Dat is gisteren in de commissie aan bod gekomen naar aanleiding van de curatieve individuele beroepsopleiding (C-IBO) waarbij Fons Leroy heel duidelijk heeft gezegd: laat het ons eenvoudig maken. We hebben alleen IBO, en de verdere specificatie hoeft je niet te geven aan werkgevers. We kunnen de IBO's op een betere, marketingmatige manier verder invullen.

De Industrieraad zegt heel duidelijk dat de werkinleving fundamenteel is. We hebben daar verschillende maatregelen voor: 34 nieuwe sectorconvenanten, die vooral daarop inzetten, de werkinleving, de instapstages, IBO en de armoedetrajecten die daar allemaal op inzetten. Ik denk dat we daar 100 procent aan tegemoetkomen, zoals ook bleek uit de repliek die ik vorige week heb gegeven aan de Vlaamse Industrieraad. Daar bovenop nemen we nog heel wat maatregelen.

Mevrouw Peeters, er is geen wijziging in het arbeidsmarktbeleid. Dat is gisteren ook niet gezegd, dat is nooit gezegd. De loopbaanfilosofie is het beleid dat we willen voeren.

Ik wil nog op één element wat dieper ingaan omdat het een echte primeur is, vrijwel zeker een Europese primeur, namelijk Competent, de databank die met de sociale partners en de VDAB is gerealiseerd. Daarin worden voor het eerst vraag en aanbod niet alleen afgestemd op basis van cv en diploma's, maar ook op basis van talenten en competenties van mensen. Voor elke job wordt er gezocht welke bijkomende capaciteit en welke bijkomende talenten iemand moet hebben. Cv en diploma zijn één element, maar wat een mens moet kunnen, bijvoorbeeld in team werken, assertief zijn op bepaalde vlakken of dergelijke meer, staat ook in het functieprofiel dat de werkgever opstelt.

Maar ook vanuit de werknemer wordt er gezegd wat hij of zij heeft aan talenten of competenties. Daardoor wordt de extra opleiding die iemand nodig heeft om in een andere sector te kunnen beginnen, mogelijk. Dit is gestart op 1 januari van dit jaar. Dit is een Europese primeur.

De heer Leroy heeft het gisteren in de commissie gezegd, u beseft niet hoe vooruitstrevend wij zijn. We hebben dat drie jaar geleden in gang gestoken. Dat is fundamenteel voor de toekomst. Het is een andere manier van denken. Het geeft mensen meer kansen dan ooit tevoren. Ik wil het huidige beleid voortzetten. Tot nu toe was er altijd een brede consensus in de commissie. Ik ga ervan uit dat ik mijn beleid verder kan voeren met steun van de meerderheid, maar misschien zelfs ruimer.

Mevrouw Lydia Peeters: Ik nodig eerst de heer Van den Heuvel uit om de persberichten die de CD&V-fractie de wereld instuurt, eens na te lezen. Hij zegt zelf dat "Muylers dringend een tandje moet bijsteken".

Minister, u voert al vier jaar beleid en hebt nog één jaar te gaan. U zegt dat het met succes was, uw coalitiepartner beweert het tegendeel. Ook wij stellen vast dat de resultaten uitblijven. Op die manier zullen wij nooit tegen 2020 een werkzaamheidsgraad halen van 75 of 76 procent. Dat zal ten vroegste tegen 2050 lukken, gelet ook op de vergrijzing. Opnieuw, minister, ik denk dat het tijd is om een tandje bij te steken. (*Applaus bij Open Vld*)

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

■

ACTUELE VRAAG van mevrouw Marijke Dillen tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over de discussie met de federale overheid betreffende de economische diplomatie

ACTUELE VRAAG van de heer Karim Van Overmeire tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over de discussie met de federale overheid betreffende de economische diplomatie

De voorzitter: Mevrouw Dillen heeft het woord.

Mevrouw Marijke Dillen: Minister-president, enkele weken geleden hebben we hier in het Vlaams Parlement fel geprotesteerd tegen de plannen van federaal minister van Buitenlandse Zaken Reynders om de functie van raadgever in de economische diplomatie te creëren. Dat is niet zijn bevoegdheid: het economisch beleid is een gewestelijke bevoegdheid. Minister Reynders moet daar niet tussen fietsen met allerlei plannen, ideeën, maatregelen enzovoort.

Vlaanderen moet hier echt de sleutel in handen houden. Maar ondanks de brief die u samen met uw collega's geschreven hebt, een unicum, laat minister Reynders zich niet uit zijn lood slaan. Hij heeft naar aanleiding van de diplomatieke dagen verklaard dat hij zijn plannen wil voortzetten.

Minister-president, groot was mijn verbazing – of u kunt mij naïef vinden – toen uw partijgenoot, federaal minister van Financiën Vanackere, minister Reynders bijtrad. Minister Vanackere zou heel goed moeten weten dat dat niet in het belang van Vlaanderen is. Zijn argument dat de Belgische diplomatie door en door dienstbaar is – waar ik aan twijfel, maar dat is een ander debat –, doet hier geen afbreuk aan.

Ook Europees commissaris De Gucht heeft zich gemoeid in het debat. Hij zegt dat de gewesten – u dus – oproer kraaien zonder reden. Nu moet ik wel zeggen dat het standpunt van De Gucht indruist tegen het standpunt van zijn partijgenote Moerman dat zij tijdens een vorig debat hier innam. Ze waarschuwde ervoor dat het om een kruipende herfederalisering gaat waarbij u, minister-president, op uw strepen moet staan.

Minister Reynders volhardt in de boosheid. Minister-president, gaat u nu eindelijk een krachtig signaal geven dat dit voor Vlaanderen onaanvaardbaar is?

De voorzitter: De heer Overmeire heeft het woord.

De heer Karim Van Overmeire: Voorzitter, minister-president, op papier zijn de afspraken weer glashelder. Exportpromotie en het aantrekken van buitenlandse investeringen zijn exclusieve bevoegdheden van de gewesten.

Nochtans bestaat er al tien jaar een Agentschap voor Buitenlandse Handel. Dat opereert ver buiten de grenzen die indertijd zijn vastgelegd bij de oprichting. Daarnaast is er – zie de discussie gisteren in de commissie – een Belgisch Commissariaat voor Internationale Expo's dat is opgericht, niet alleen zonder inbreng, maar zelfs zonder medeweten van Vlaanderen. Daarbovenop komt nog eens de systematische salamistrategie van de federale overheidsdienst (FOD) Buitenlandse Zaken waarbij men onder het mom van efficiëntie en economische diplomatie terrein tracht terug te winnen.

Het is een heel goede zaak dat de drie gewesten samen een brief hebben geschreven. Maar helaas, minister-president, is de reactie van de minister niet de reactie van een berouwvolle zondaar. Integendeel, de zondaar toont heel weinig berouw.

Ondertussen is er nu blijkbaar ook een standpunt van de Europese Commissie, die zich bij monde van een van haar commissarissen in dit debat mengt, en zelfs een idee heeft over de algeheelheid van het Vlaamse buitenlandse beleid. Graag had ik uw reactie daarop gehoord.

Nu blijkt dat de zondaar geen berouw toont en de federale minister van Buitenlandse Zaken niet onder de indruk is van het gemeenschappelijke schrijven van de drie gewesten, wat is de volgende stap die u in dezen zult zetten? Dit schouwspel moet nu eindelijk eens ophouden.

De voorzitter: Minister-president Peeters heeft het woord.

Minister-president Kris Peeters: Voorzitter, collega's, ik vind het ook heel spijtig dat we zo'n debat moeten voeren in tijden dat iedereen inspanningen moet doen om niet alleen onze economie een boost te geven, maar ook om buitenlandse investeerders aan te trekken en de buitenlandse investeerders die hier al zijn, ook de nodige dynamiek mee te geven. Zo'n debat op dit moment, dat kunnen we missen als kiespijn.

We hebben hier ook op 16 januari al over gesproken, naar aanleiding van een vraag om uitleg van collega Koen Van den Heuvel. Ik heb toen samen met collega's Marcourt en Cerexhe een zeer duidelijke brief geschreven. We stellen daarin dat we toejuichen dat de federale diplomatie de economische dynamiek erkent en daar het nodige belang aan wil geven, maar dat economische diplomatie wel al een hele tijd een bevoegdheid van de gewesten is.

Zonder overleg met de gewesten heeft de federale minister van Buitenlandse Zaken in zijn beleidsnota van 21 december de creatie aangekondigd van raadgevers in economische diplomatie, om de ambassadeurs bij te staan. Er is een koninklijk besluit van 24 januari 2013 dat de invoering van die adviseurs in economische diplomatie regelt. Ik heb mijn diensten de opdracht gegeven om dat KB te onderzoeken en te toetsen aan de bevoegdheidsverdeling in dit land. Ik ga ervan uit dat die toetsing zeer snel kan gebeuren en in alle duidelijkheid zal stellen waar het op staat.

Als ik dat juridische advies binnen heb, zal ik daar ook naar handelen. Ik wil er niet op vooruitlopen, maar mochten er bij sommige mensen twijfels bestaan over de bevoegdheidsverdeling, moet dat zo snel mogelijk uitgeklaard worden, want ik wil verder geen energie meer stoppen in zo'n debat. De bevoegdheden zijn immers in alle duidelijkheid verdeeld zoals ze verdeeld zijn.

Dat juridische advies wordt dus kortelings ingewacht. Ik verwacht ook een snelle doorbraak inzake een akkoord over de samenwerking en de gedragscode tussen de federale diplomaten en de economische vertegenwoordigers van de gewesten. Ik ga ervan uit dat zo'n doorbraak mogelijk moet zijn in de loop van dit jaar.

Voorzitter, collega's, wij hebben heel duidelijk gehandeld. We zullen dat KB onderzoeken op zijn juridische merites en de bevoegdheidsverdeling die dit land kent. Op basis van dat juridische advies zal ik de stappen zetten die gezet moeten worden wanneer, zoals u het zegt, de zondaar zonder berouw is.

Mevrouw Marijke Dillen: Minister-president, u geeft vandaag een duidelijk antwoord. U gaat het KB laten toetsen aan de bevoegdheidsverdeling. Ik hoop dat we geen weken moeten wachten. Dat lijkt me nu niet zo ingewikkeld, dus ik denk dat dat op een paar dagen verwacht mag worden. Ik neem aan dat u een paar topjuristen in dienst hebt die over de nodige kennis daarvoor beschikken.

Ook in verband met de verbetering in de samenwerking tussen het federaal diplomatiek personeel en de vertegenwoordigers van de Vlaamse Regering, een samenwerking die vandaag allesbehalve vlot verloopt, verwacht u dit jaar een doorbraak. Ik zou erop aandringen, minister-president, dat u daar heel snel werk van maakt. We zijn nog maar in het begin van het jaar en nog een jaar wachten, duurt volgens mij te lang.

Ik hoop, minister-president, dat als het juridische advies duidelijk is – en dat is nodig zodat er geen discussie meer mogelijk is – u alle instrumenten zult gebruiken die u in handen hebt.

De heer Karim Van Overmeire: Minister-president, ik dank u voor het antwoord. Er sluipt een nieuw credo in de hele discussie, namelijk het idee dat als we efficiënter kunnen

optreden, we de regels niet hoeven te volgen. Dat idee kwam gisteren ook aan bod in het debat over het Belgisch Commissariaat voor de Internationale Expo's. Hetzelfde idee loopt vandaag door de discussie: als we denken dat we efficiënt zijn, hoeven we de bevoegdheidsverdeling niet te volgen. Ik meen dat dit een heel gevaarlijk idee is.

U verwijst naar het overleg dat bezig is en dat eindelijk kon worden opgestart na de Interministeriële Conferentie voor Buitenlands Beleid (ICBB) waarop we zo'n lange tijd hebben moeten wachten. Ik vraag me af welke elementen u in handen hebt om te hopen dat het overleg tot enig concreet en nuttig resultaat kan leiden indien u op dit moment geconfronteerd wordt met zoveel manifeste onwil.

De voorzitter: De heer Van den Heuvel heeft het woord.

De heer Koen Van den Heuvel: Voorzitter, ik meen dat het antwoord van de minister-president inderdaad heel duidelijk was, net zoals drie weken geleden. Ik heb het hier voor mij liggen en het was nagenoeg hetzelfde. De bevoegdheidsverdeling is heel duidelijk. Er is een werkgroep die binnen de Interministeriële Conferentie werkt. De minister-president heeft van de Vlaamse CD&V-fractie alle steun om de bevoegdheidsverdeling heel duidelijk te blijven stellen om op die manier een performant Vlaams exportbeleid te voeren.

En het mag trouwens wel eens gezegd worden dat de laatste cijfers op dit vlak, zeker die voor de BRIC-landen (Brazilië, Rusland, India, China), stijgen. Het mag ook wel eens onderstreept worden dat op dit vlak F.I.T. uitstekend werkt.

Minister-president Kris Peeters: Ik wil nog kort even onderstrepen dat het juist is dat Vlaanderen goed is voor 83 procent van de export van België, dat is dus een heel hoog percentage en we proberen het nog te verhogen. F.I.T. doet er alles aan om dit te realiseren. We ontwikkelen een nieuwe benadering en strategie, een positieve push-benadering waarbij we effectief zoeken naar de investeerders in het buitenland die we nodig hebben voor de verdere versterking van onze industrie en onze economie.

Mevrouw Dillen, inzake de snelle doorbraak in een akkoord dat ik bejiver, moeten we voor de zomer belangrijke stappen zetten. We mogen ons niet met een kluitje in het riet laten sturen. Het heeft al lang genoeg geduurd. De heer Van Overmeire heeft meer dan gelijk om dit te onderstrepen.

Als het juridisch advies er is, en ik ga ervan uit dat het geen weken op zich zal laten wachten, zullen we alle instrumenten die we kunnen inzetten om de bevoegdheidsoverschrijding ongedaan te maken, bekijken en effectief inzetten. Na gesprekken hebben we immers vastgesteld dat men er onverkort mee doorgaat. Ik heb dit met mijn collega's besproken en ik meen dat het vrij uniek is dat we er in Vlaanderen niet alleen voor staan, maar dat men ook in Wallonië en Brussel dezelfde mening is toegedaan. Het kan onze positie alleen maar versterken.

We zullen hierover verder tekst en uitleg geven aan dit parlement, voorzitter, want ik voel aan dat dit niet de laatste keer is dat ik hierover bevraagd word.

Mevrouw Marijke Dillen: Minister-president, uw laatste antwoord betrof inderdaad een bijkomende vraag die ik u wou stellen.

Mijnheer Van den Heuvel, ik heb het antwoord van het vorige debat van twee weken geleden ook bij, en het antwoord dat de minister-president vandaag heeft gegeven, is toch wel iets duidelijker en korter dan dat van twee weken geleden.

Ik hoop alleen, minister-president, dat u even kortdaat in uw handelen blijft. (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

De heer Karim Van Overmeire: Minister-president, ik dank u voor het concrete engagement dat u vandaag formuleert. Voor het overige vrees ik ook dat deze discussie zal blijven duren. Men vraagt zich natuurlijk af wat de achterliggende beweegreden is van

degenen die beweren dat ze de grote verdedigers van de federatie zijn, wanneer ze zelf keer op keer bewust de spelregels overtreden en op die manier de werkzaamheid van de hele federatie blijven ondergraven.

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

■

ACTUELE VRAAG van de heer Ivan Sabbe tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over het advies van de Vlaamse Industrieraad betreffende het industrieel beleid van de Vlaamse Regering

ACTUELE VRAAG van de heer Robrecht Bothuyne tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over het advies van de Vlaamse Industrieraad betreffende het industrieel beleid van de Vlaamse Regering

ACTUELE VRAAG van de heer Matthias Diependaele tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over het advies van de Vlaamse Industrieraad betreffende het industrieel beleid van de Vlaamse Regering

De voorzitter: De heer Sabbe heeft het woord.

De heer Ivan Sabbe: Minister-president, collega's, voorzitter, het is eindelijk zo ver: het advies van de Vlaamse Industrieraad is er. Hoe zijn we gestart? Eerst was er een oproep van u dat ze wat meer samen moesten komen. Dat hebben ze dan ook gedaan. U had gevraagd op maandbasis, maar uiteindelijk komt de groep samen op kwartaalbasis. Er is duidelijk verbetering. Zeer goed is dat er een breed gedragen advies uit de bus is gekomen. Ik verheug me erop, omdat het advies vertolkt wat ondernemend Vlaanderen denkt en voelt.

Het eerste dat zij zeggen over uw beleid, minister-president, is dat uw overheidssteun te versnipperd is. Dat vind ik fantastisch. Het is alsof ik de echo hoor van mijn eigen stem in het parlement, want ik heb het al vaak zo uitgedrukt in de commissie en in de plenaire vergadering. Zij bevestigen dat. Het zijn nochtans uw vrienden in die adviesraad, want u hebt ze benoemd. Ondanks de goede vriendschap zeggen ze hetzelfde als ik, toch maar een klein oppositielid hier. Het is hoopgevend dat we spreken met één stem.

Ze zeggen ook dat u bijkomend moet investeren in onderzoek en ontwikkeling en dat u resultaatsverbintenissen moet opleggen aan de organisaties van de Vlaamse overheid, om meer gedwongen te zijn om resultaat te leveren. Ze zeggen verder dat de loonkosten te hoog zijn. Ik heb u daar geen week geleden nog op aangesproken in de commissie, toen we het hadden over het Volvodossier. Ze hebben ook nood aan een flexibele markt. De conclusie vind ik bijzonder mooi, want die luidt dat het tijd is om concrete maatregelen te nemen en ons niet te verliezen in overlegorganen.

Minister-president, hoe reageert u op het advies van de Vlaamse Industrieraad aan het Interministerieel Comité? Hoe interpreteert u dat en hoe ziet u uw eigen beleid in functie van wat hier uit de bus is gekomen?

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

De heer Robrecht Bothuyne: Het is inderdaad zo dat deze Vlaamse Regering de grote verdienste heeft om het industrieel beleid hoog op de agenda te zetten, het is dé prioriteit. Anderhalf jaar geleden is het witboek voorgesteld, met de vijftig concrete acties ter versterking van onze industrie. Ik heb begrepen dat de Industrieraad daarover vorige week heeft gecommuniceerd, naar aanleiding van een advies met betrekking tot de stand van zaken van de uitvoering ervan. Ik lees dat advies als één grote aanmoediging ten aanzien van het

beleid van de Vlaamse Regering. Er wordt inderdaad gevraagd naar concrete resultaatsverbintenissen, nog meer efficiëntie, nog meer inzet op het begrip ‘fabriek van de toekomst’. Het advies is één grote geloofsbelijdenis in het beleid van deze Vlaamse Regering.

Wij geloven met CD&V dat het ook echt de moeite is. Ik moet daar niet zo ver voor kijken: in mijn eigen gemeente Kruishoutem hebben we Beaulieu International Group, een niet onbelangrijk bedrijf. Het is een aloud textielbedrijf, dat zich in stilte heeft omgevormd tot een hoogtechnologische speler in zijn sector, dat volop inzet op onderzoek en ontwikkeling en op internationalisatie. Laten dat nu net de prioriteiten zijn van het Nieuw Industrieel Beleid. Beaulieu heeft recent aangekondigd opnieuw te investeren in Kruishoutem in een onderzoekscentrum. De bedrijven geloven mee in het verhaal van het industrieel beleid van deze Vlaamse Regering. We moeten er alles aan doen om bedrijven als Beaulieu te ondersteunen in hun transformatie, in hun geloof in de toekomst.

Minister-president, op welke manier geeft u verder gevolg aan het advies van de Vlaamse Industrieraad? Welke acties mogen we de komende weken en maanden concreet verwachten in het kader van het Nieuw Industrieel Beleid?

De voorzitter: De heer Diependaele heeft het woord.

De heer Matthias Diependaele: Minister-president, het is inderdaad zo dat de industrie in Vlaanderen al enkele jaren zeer zwaar onder druk staat. Deze Vlaamse Regering heeft dat ook erkend en heeft van in het begin van de legislatuur besloten om er iets aan te doen. We hebben het groenboek gehad, de staten-generaal, het witboek, de bankenplannen, EHBO-plannen en dergelijke.

We hebben er altijd voor gezorgd de ondernemingen en bij uitstek de industrie zo veel mogelijk te ondersteunen. Aansluitend daarbij, heeft de minister-president het goede idee gehad de captains of industry om hun mening te vragen. Hij heeft die ondernemers verzocht ons te laten weten welke concrete maatregelen we kunnen nemen om hen nog meer te ondersteunen en kansen te bieden om effectief te ondernemen.

Dat advies is nu toegekomen. Gelukkig staan veel zaken reeds op de sporen. Ik heb ze daarnet even opgesomd. Er zijn al heel wat beleidsmaatregelen in uitvoering. Mijn concrete vraag is dan ook welke adviezen van de Vlaamse Industrieraad in de loop van de komende jaren nog tot bijkomend beleid zullen leiden.

De voorzitter: Minister-president Peeters heeft het woord.

Minister-president Kris Peeters: Voorzitter, het is hartverwarmend. Sommige mensen die ten tijde van de oprichting van de Vlaamse Industrieraad stelden dat het om de zoveelste praatbarak ging en dat hier niets van in huis zou komen, citeren nu het advies van de Vlaamse Industrieraad. De heer Sabbe heeft zelfs verklaard dat hij is aanhoord. De Vlaamse Industrieraad heeft zijn smeekbede vanuit het Vlaams Parlement opgenomen.

Het is hartverwarmend. Ik hoop dat er nu geen enkele discussie meer is over de toegevoegde waarde van de Vlaamse Industrieraad. (*Opmerkingen van de heer Lode Vereeck*)

Mijnheer Vereeck, wie nog eens over praatbarakken wil beginnen, moet op dat vlak de lijn doortrekken.

Vorige week hebben we het expertenrapport van professor Daems over Limburg en het advies van de Vlaamse Industrieraad ontvangen. De Vlaamse Regering neemt beide adviezen ter harte. We bevinden ons nu in een fase waarin we het nieuw industrieel beleid effectief moeten concretiseren. Ik verwijs in dit verband naar het advies van de Vlaamse Industrieraad. We zullen dat advies, hoe kritisch het ook moge zijn, ter harte nemen. We zullen hieraan voortwerken. We zullen alle elementen versnellen die tot snelle resultaten kunnen leiden. Op basis van de twee rapporten zullen we nagaan op welke vlakken we nog bijkomende stappen moeten zetten. We zullen daar de komende dagen en weken aan werken.

Het advies van de Vlaamse Industrieraad stelt in de eerste plaats over het NIB dat we met betrekking tot de transformatie van onze industrie op de goede weg zitten. We krijgen zelfs vanuit het buitenland de vraag hoe we dit aanpakken. Het is dan ook niet zo evident een industrie in een transformatieproces te krijgen en op dat vlak concrete stappen te zetten.

Het advies van de Vlaamse Industrieraad bevat een aantal terechte opmerkingen over de vergunningen en over de rol van de overheid. De omgevingsvergunning is op dat vlak een evergreen geworden. Ik heb hier al honderd maal herhaald dat ik dat dossier liever vandaag dan morgen zou finaliseren. We zijn er elke dag opnieuw mee bezig. Ik ben even ongeduldig als de vraagstellers. Ik wil stappen vooruit kunnen zetten. Het moeten echter zeker stappen vooruit zijn en geen stappen achteruit, zoals juridische discussies en procedures voor de Raad van State.

We hebben 200 miljoen euro in het Transformatie, Innovatie en Acceleratie Fonds (*TINA-Fonds*) geïnvesteerd. Nu blijkt dat het voorlopig om een totaalbedrag van 122 miljoen euro gaat. Momenteel is meer dan 50 miljoen euro vastgezet. Daarnaast zitten voor meer dan 70 miljoen euro projecten in de pijplijn. Het begint te werken.

Het advies van de Vlaamse Industrieraad luidt dat we het TINA-Fonds nog wat sneller moeten laten opereren. Het gaat om de ontwikkeling van ondernemingen en om nieuwe innovaties. Indien we erin zouden slagen dat bedrag van 122 miljoen euro op een zeer zinvolle wijze te investeren, zouden we volgens mij al heel ver staan.

Verder slaan bepaalde onderdelen van het advies op de werkgelegenheid. Minister Muylers heeft daar tijdens de zitting van de Vlaamse Industrieraad zelf al een antwoord op gegeven. Hij zal hier ook verder gevolg aan geven.

De conclusie is dat het hier een belangrijk advies betreft. We nemen dit advies dan ook ter harte. We hebben met de Vlaamse Industrieraad afgesproken dat we even de tijd nemen om alles te bekijken en met de Vlaamse Regering te bespreken. We zullen de Vlaamse Industrieraad niet enkel laten weten wat onze visie is en hoe we dit verder willen aanpakken, maar ook wat de Vlaamse Regering nog van de Vlaamse Industrieraad verwacht. Welke bijkomende adviezen kan de Vlaamse Industrieraad de komende weken en maanden nog formuleren? Dit lijkt me een goede werkwijze. Het is onze bedoeling rekening te houden met adviezen, hoe kritisch ze ook mogen zijn. We moeten nagaan hoe het beleid verdere stappen kan zetten en waar het beleid moet worden aangepast.

Ik wil nog eens benadrukken dat de situatie ernstig is. We moeten in Limburg 10.000 jobs creëren. Ook in andere provincies moeten we nieuwe jobs tot stand brengen.

De situatie is zeer, zeer ernstig. Ik ben mij er dubbel en dik van bewust dat we elke stap die we kunnen en moeten zetten, ook moeten zetten. Het aantrekken van investeringen is nu verschrikkelijk moeilijk. Er is discussie over de fiscale rechtszekerheid. Er is discussie over de 'social cliff', het statuut van arbeiders en bedienden. Er is dus op heel wat fundamentele vlakken een discussie, en dan aan investeerders vragen om 10, 20 of 100 miljoen euro in een vestiging of bedrijf te investeren, is niet gemakkelijk. Vandaar dat het advies op het juiste moment komt om de juiste beslissingen te nemen.

De heer Ivan Sabbe: Minister-president, als u in oktober 2009 in de commissie – waar ik die punten al heb opgesomd – naar mij had geluisterd, dan zou u bijna vier jaar tijd hebben gewonnen. U hebt dus gewacht op een uitspraak van de Vlaamse Industrieraad, terwijl u eigenlijk in 2009 al van mij wist wat er te doen stond. We hebben in feite vier jaar verloren. (*Opmerkingen van minister-president Kris Peeters*)

U moet niet naar mij luisteren, maar u moet misschien toch wel luisteren naar de mensen die de problemen van de doelgroep vertolken.

U hebt dus vier jaar tijd verloren. In 2009 en 2010 was er bovendien een andere economische conjunctuur, waarin het veel gemakkelijker zou zijn geweest om een aantal zaken te implementeren.

Ik heb de indruk dat u een beetje gekleurd leest. Er staat letterlijk dat de overheidssteun veel te versnipperd is en meer moet worden gestroomlijnd. U zegt wel dat u luistert, maar ik heb de indruk dat u nog niet genoeg luistert want de steun moet minder versnipperd zijn en het is tijd om te handelen. Ik heb u een tijdje vergeleken met Bruce Willis en oorspronkelijk met George Clooney. Ik herhaal: opnieuw meer Bruce Willis-gehalte en minder George Clooney-gehalte.

De heer Robrecht Bothuyné: Mijnheer Sabbe, u herhaalt zich inderdaad veelvuldig. *(Opmerkingen van de heer Ivan Sabbe)*

Als we konden toveren, dan was de perfecte wereld al lang ontstaan, maar het enige wat we kunnen doen, is hard werken. Zowel wij als de politieke verantwoordelijken en de regering in het bijzonder, maar ook de industrie, werken hard aan een nieuwe toekomst, en we doen dat in partnerschap. Dat is het unieke aan dit model waarbij de Industrieraad zelf mee aan het stuur zit van het Nieuw Industrieel Beleid dat deze regering wil voeren.

Mijnheer Sabbe, het witboek is pas anderhalf jaar geleden gedefinieerd. De vijftig acties zijn toen op punt gezet. Als ik naga waar we nu staan, dan merk ik dat er al veel gerealiseerd is. Het duurt een tijdje vooraleer het effecten heeft op het terrein, maar ik voel de bereidheid van de industrie om door te gaan en ik voel ook de bereidheid van de regering om stappen vooruit te zetten. In tegenstelling tot u ben ik eerder optimistisch.

De heer Matthias Diependaele: Minister-president, ik denk eerlijk gezegd niet dat de Industrieraad herhaalt wat de heer Sabbe al die tijd heeft gezegd. Het is eerder zo dat de Industrieraad zegt dat de initiatieven die de Vlaamse Regering heeft genomen, moeten worden doorgezet en eventueel worden versneld. Zo zijn er zeer veel maatregelen die in gang zijn gezet, op het spoor staan en daar moeten we verder aan werken.

Ik zou nog twee dingen willen vragen. Vrijdag is er een hoorzitting met de heer Daems over het Strategisch Actieplan Limburg in het Kwadraat (SALK). In het SALK vraagt men onder meer naar de creatie van nieuwe instellingen en een nieuw instrumentarium. Ik vrees dat het zeer gevaarlijk is om het te laten botsen met de aanbeveling van de Vlaamse Industrieraad om te vereenvoudigen. Ik denk dat we daar moeten op letten.

Ik deel uw enthousiasme over het feit dat het TINA-Fonds (Transformatie, Innovatie en Acceleratie) meer en meer succes heeft. We gaan goed in de gaten moeten houden dat het groot genoeg wordt om de industriële transformatie te kunnen doorzetten. We zullen dus nog eens moeten nadenken over de bijkomende Europese steun die bij de conceptie van het TINA-Fonds werd aangekondigd.

De voorzitter: Mevrouw Ceysens heeft het woord.

Mevrouw Patricia Ceysens: Minister-president, er moet ook een antwoord komen op vooral de politieke versnippering tussen u en mevrouw Lieten. Het is niet goed dat Economie en Innovatie om politieke redenen – omdat twee politieke families een deel van de koek wilden – uit elkaar is gehaald. Ik lees in het rapport: “Gebrek aan overkoepelende aansturing. Te veel versnippering. Fragmentatie. Overlap in acties. En zelfs inconsistenties.” Dat is wat wij ook ervaren doordat Economie en Innovatie uit elkaar zijn getrokken om politieke redenen. Dat is jammer want dat weegt loodzwaar op het beleid.

Dit is het derde rapport dat dit deze legislatuur aanklaagt. Er was het tweede rapport-Soete. De Vlaamse Raad voor Wetenschap en Innovatie (VRWI) klaagt dit constant aan, onlangs nog in het advies over wat ‘translationele geneeskunde’ heette en wat nu ‘transformationele geneeskunde’ moet heten. De versnippering is totaal. Voor de derde keer op rij wordt die versnippering nu gehekelde. Een mooie fusie die u bijvoorbeeld wel zou kunnen bekijken in

uw domein, is die van het Agentschap Ondernemen en het Agentschap voor Innovatie door Wetenschap en Technologie (IWT).

De voorzitter: De heer van Malderen heeft het woord.

De heer Bart Van Malderen: Minister-president, u zei ongeduldig te zijn wat de eenheidsvergunning, de omgevingsvergunning betreft. Ik kan dat ongeduld alleen maar onderschrijven. U hebt zelf verwezen naar de zeer moeilijke tijden waarin we leven. Voor de zeldzame investeringen die we dan aantrekken, zou er eigenlijk, veel sneller en eenvoudiger dan dat vandaag het geval is, een vergunning moeten komen, al is het maar omdat die vergunning heel vaak de voorwaarde is om de noodzakelijke financiering te krijgen. Een goed, performant vergunningssysteem is dus een voorwaarde voor economische groei, en het is jammer dat die deadline al meermaals is verschoven.

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

De heer Björn Rzoska: Minister-president, u zegt dat het advies zeer duidelijk stelt dat we deels op de goede weg zijn, maar ik wil toch herhalen wat andere leden hebben gezegd. In bepaalde passages van dat advies is men toch vrij kritisch. Er is een gebrek aan aansturing en overkoepelende coördinatie. Ik zag enigszins een parallel met het dossier van de ecologiepremie. Een aantal instellingen waren daar zeer kritisch over. Ze gewaagden vooral van versnippering, van een gebrek aan een overkoepelende coördinator, die aanstuurt.

Bovendien zegt dit rapport dat u eigenlijk niet kiest. Dat is toch zeer scherp. De Industrieraad zegt al een aantal dingen te hebben aangeleverd. Er is sprake van een zevental clusters, waaronder een cluster met betrekking tot ecotransformatie en ecoproductie in die fabriek van de toekomst. Een rode draad doorheen dit advies en een aantal andere adviezen is toch wel dat er te weinig wordt gecoördineerd, dat er te veel versnippering is. Daar kunt u toch niet doof voor blijven.

De voorzitter: De heer Deckmyn heeft het woord.

De heer Johan Deckmyn: Minister-president, het is niet de eerste keer dat het versnipperde industrieel beleid van deze Vlaamse Regering ter discussie staat. Nu hekelt de Industrieraad dat versnipperde beleid. Dat is niet mis: het is net die adviesgroep die u, die de Vlaamse overheid ter zake moet adviseren, praatbarak of niet.

Niet alleen de heer Sabbe heeft in het verleden al gewezen op die versnippering. Ook het Vlaams Belang heeft dat heel vaak gedaan. Telkens weer verwijst u naar het Nieuw Industrieel Beleid of de toekomstige resultaten van dat beleid. Nu voegt u daaraan toe dat dit gepaard zal gaan met een nieuwe communicatiecampagne. Dat heb ik ook gelezen in De Tijd van dit weekend. Zal die campagne worden ingebed in Vlaanderen in Actie, of in iets nieuws? Het Vlaams Belang vindt echter dat er niet enkel moet worden gecommuniceerd. Er moet nu snel worden gehandeld. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

Minister-president Kris Peeters: Voorzitter, geachte leden, nogmaals, ik heb geen kritiek geuit op het advies. Hoe kritisch het ook is, we zullen voortwerken met deze elementen. Mijnheer Sabbe, met veel respect, maar wat een aantal zaken betreft, gaat men hier wat kort door de bocht. U zegt dat we vier jaar hebben verloren. Voorzitter, misschien moeten we eens de kans krijgen om dat eens uitgebreid uit te leggen in dit parlement. Dan zou ook de heer Deckmyn zulke dingen niet meer zeggen. We hebben een Nieuw Industrieel Beleid. In alle bescheidenheid, Europa en een aantal andere landen vragen of we eens rond de tafel kunnen zitten, om te bekijken hoe wij dat aanpakken. We hebben het TINA-Fonds en dergelijke. Het is dus niet zo dat we vier jaar hebben verloren. Wat een aantal zaken betreft, zijn we niet alleen heel duidelijk bevoegd, we hebben ook actie genomen.

Het klopt wat daarnet is gesteld. In het rapport van de expertenwerkgroep worden specifieke instrumenten gevraagd, bijvoorbeeld voor de provincie Limburg. Ze vragen dat we nog een aantal bijkomende elementen zouden toevoegen. Het is dus zeer verstandig dat advies van de

Industrieraad en dat rapport van de experts voor de provincie Limburg eens samen te bekijken, en te bekijken hoe we daar de juiste antwoorden op kunnen geven. Ik hoop dat ook in dit parlement het debat op een iets hoger niveau kan worden gevoerd dan uit sommige betogen blijkt.

Elke versnippering kan en moet worden weggewerkt. Mevrouw Ceysens, u hebt zelf in een regering gezeten. De bevoegdheden worden aan het einde toegewezen. We zullen aan het einde van deze legislatuur de analyses en de evaluaties maken. Wie de volgende Vlaamse Regering mag samenstellen, kan daar dan rekening mee houden.

Mijnheer Van Malderen, wat de vergunningsproblematiek betreft, verwijst u correct naar het feit dat ik niet de enige ben met enig ongeduld ter zake. Daar moet ook gedelivered worden.

Mijnheer Rzoska en mijnheer Deckmyn, we hebben het in de commissie gehad over de ecologiesteun. Wij hebben die bijgestuurd. Vanaf december waren er al meer dan veertig dossiers binnen. Dit wijst erop dat die bijsturing correct is. Ik kan voor sommige vraagstellers historisch eens nakijken wanneer wat is opgericht om aan te tonen wie welke bijdrage heeft geleverd in de versnippering. Dat zet echter weinig zoden aan de dijk.

Belangrijk nu is dat we dat NIB een dynamiek geven en dat we die werkgelegenheid effectief kunnen creëren. We moeten het overheidsapparaat en de instrumenten waarover we beschikken maximaal inzetten.

De heer Ivan Sabbe: Minister-president, ik wil graag meegaan in uw positivisme, maar spijtig genoeg spreken de feiten u tegen. De eengemaakte omgevingsvergunning stond in uw regeringsverklaring van 2004. Nu, negen jaar later, is die er nog altijd niet. In Wallonië is ze er al sinds 2005.

In het witboek Nieuw Industrieel Beleid hebt u vijftig acties aangekondigd. Daarvan zijn er twee jaar later dertien uitgevoerd. Van die dertien bestaat 85 procent uit werkgroepen, raden, comités en platformen.

Op 19 september bent u gaan spreken bij de Unie van Zelfstandige Ondernemers (UNIZO). U hebt daar 50 quick wins aangekondigd. Daarvan zijn er 27 voorgesteld waarvan er nu 8 zijn gerealiseerd. Dat betekent dat we naar een hogere versnelling moeten gaan. We moeten die zaken echt uitvoeren.

Ik wil dit hier niet persoonlijk spelen, maar u bent een ploegleider. U leidt een ploeg van Vlaamse ministers. Er moet een heel andere dynamiek op gang komen met een totaal andere snelheid die is aangepast aan de snelheid van de economie. Dan kunt u effectief competence tonen en een snelheid kiezen waarmee we de economie niet moeten achterna hollen, maar ze voor zijn en een juist pad uittekenen.

De heer Robrecht Bothuynne: Wij zien een regering die naar de hoogste versnelling is geschakeld, mijnheer Sabbe. We zien ook concrete resultaten: de hervorming van de ecologiepremie, de strategische opleidings- en investeringssteun, de energiebeleidsovereenkomsten, de energieconvenanten met de energie-intensieve industrie, het bankenplan.

Dat neemt niet weg dat er natuurlijk nog wat werk op de plank ligt. Onder andere inzake de omgevingsvergunning en op het vlak van het arbeidsmarktbeleid worden er nog volop stappen vooruit gezet. We rekenen erop de concrete resultaten hier nog dit jaar te kunnen bespreken in dit Vlaams Parlement.

De heer Matthias Diependaele: Er zijn al heel wat plannen en maatregelen in uitvoering. Dat is een goede zaak, maar het is zeker ook een goede zaak dat geduld niet langer een deugd is. We zijn inderdaad allemaal ongeduldig. De Industrieraad vraagt dat we doorgaan met de omgevingsvergunning en de uitvoering van het rapport-Soete II. Er ligt nog heel wat werk op de plank. Ik sluit me op dat vlak aan bij de heer Bothuynne. We zullen vanuit het parlement de regering achter de voden blijven zitten.

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

■

ACTUELE VRAAG van mevrouw Mia De Vits tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over de dreigende afbouw van de Europese steun voor de voedselbanken

De voorzitter: Mevrouw De Vits heeft het woord.

Mevrouw Mia De Vits: Voorzitter, minister, collega's, in oktober vorig jaar hebben we een resolutie goedgekeurd over de Europese voedselbedeling. We waren toen meer dan ongerust over de afbouw van het budget van 500 naar 113 miljoen euro. Volgens de laatste gegevens zou de Raad van Europa daarop terugkomen. Er zou een nieuw voorstel op tafel liggen van de voorzitter van de Raad, Herman Van Rompuy, om het op 350 miljoen euro te brengen. Dat is nog altijd 30 procent minder, en dat in een periode van crisis. Er zijn in Vlaanderen nu meer hulpzoekers dan een jaar geleden.

De meerjarenbegroting staat op de agenda van de Europese top van volgende donderdag en vrijdag, maar is zeker en vast nog niet goedgekeurd, te meer omdat nadien het Europees Parlement nog zijn goedkeuring moet geven. Vandaag hebben we de fractieleiders van de democratische partijen in het Europees Parlement gehoord, die het afkeuren.

Minister, wat is het standpunt dat wij innemen op die top? Twee weken geleden hadden we het over de gevolgen voor de landbouwers als dit zou worden goedgekeurd, nu hebben we het over de voedselbanken. Welk standpunt nemen we in en wat zeggen we over de voedselbanken? Een verlaging met 30 procent kan niet in tijden van crisis.

De voorzitter: Minister-president Peeters heeft het woord.

Minister-president Kris Peeters: Ik kan vrij kort en ook duidelijk zijn. We verdedigen het standpunt dat er geen afbouw mag zijn van de steun voor de voedselbanken. U hebt gelijk, de huidige steun bedraagt 500 miljoen euro. Er zijn voorstellen geformuleerd tussen 300 en 350 miljoen euro, maar het blijft best behouden op het huidige bedrag.

Duitsland heeft een initiatief genomen bij het Europees Hof om te zeggen dat dit niets met landbouw heeft te maken en dat het eruit moet, met alle gevolgen van dien. Mevrouw De Vits, we hebben naar aanleiding van enkele vragen van uzelf initiatieven genomen bij voorzitter Barroso om te zeggen dat dit essentieel is. We kijken met enige zorg naar de discussie die op 7 en 8 februari zal plaatsgrijpen over het meerjarig financieel plan. Dat zijn heel belangrijke discussies met verschillende aspecten zoals landbouw, cohesiebeleid, douanerechten enzovoort.

Europa heeft nu een nieuw initiatief aangekondigd inzake jeugdwerkloosheid – het meest recente initiatief dat is gelanceerd. Europa kan de steun voor de voedselbanken, bij Landbouw of een ander domein, zeker niet zwaar beperken.

Mevrouw Mia De Vits: In Europa hebben we een meerjarenbegroting nodig die de relance en groei mogelijk maakt. We hebben een budget nodig dat de solidariteit en de cohesie in Europa centraal stelt. Een budget dat bespaart op het kleine deeltje dat vandaag het sociale Europa is, kunnen we missen. Dat deeltje zou groter moeten zijn, en daarop besparen kan voor ons zeker niet.

De voorzitter: Mevrouw Eerlingen heeft het woord.

Mevrouw Tine Eerlingen: Gezien de stijgende noden is het absoluut noodzakelijk dat die voedselbanken blijvend worden ondersteund. De laatste jaren zijn er veel minder landbouwoverschotten. Daarom wordt het ter discussie gesteld of het onder het budget van Landbouw moet vallen.

Ik denk dat het eerder onder een fonds armoedebeleid of cohesiebeleid moet vallen, maar er moet absoluut in middelen worden voorzien.

U hebt een synthesesedocument laten opmaken over voedselverlies in Vlaanderen, waarin het thema voedselbanken ook aan bod komt. Er is een proefproject opgestart rond voedselinzameling. In welke mate kunnen zulke projecten een bijdrage leveren aan de voedselbanken om op die manier de voedselverspilling te vermijden?

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer: Voorzitter, minister-president, collega's, op 9 november 2011 heb ik bij mijn actuele vraag over dit thema mijn repliek besloten met nog eens duidelijk te stellen dat voor onze fractie armoedebestrijding een topprioriteit is. Toen reeds hebben we een pleidooi gehouden – aangevuld door meerdere collega's – om aan te geven dat er voldoende middelen moeten zijn voor de voedselbanken.

Minister-president, u wees er toen op dat een aantal landen een andere visie hebben, en zich gesteund weten door het Europees Hof van Justitie. U zei toen ook dat u contact zou opnemen met federaal minister Laruelle, om te kijken wat er met de uitvoering van het Belgisch Interventie- en Restitutiebureau (BIRB) mogelijk was.

Collega De Vits, ik herinner me ook dat u toen zei: “Als er een oplossing kan gevonden worden met de federale overheid, zoveel te beter. Anders wil ik er werkelijk op aandringen dat men in Vlaanderen de nodige middelen vindt.”

Minister-president, waar de middelen vandaan komen, is mij om het even, maar één zaak is absoluut duidelijk: de middelen moeten er zijn om de continuïteit van de voedselbanken te verzekeren.

De voorzitter: De heer Callens heeft het woord.

De heer Karlos Callens: Voorzitter, minister-president, vorig jaar hebben we een rapport gekregen over de voedselbanken waaruit bleek dat er op één jaar tijd 5000 mensen meer naar de voedselbanken komen: een stijging van 122.000 naar 127.000. We vinden dat allemaal heel erg, en er moet iets aan gebeuren.

Het moet duidelijk worden gesteld dat de gelden van Europa moeten worden gebruikt om die goederen op te halen en te verdelen. De middelen worden gebruikt om de mensen te betalen die zorgen voor de verdeling of het vervoer. Het grote probleem is daar dus gesitueerd, en niet in de voeding zelf. De voedseloverschotten en de manier waarop deze overschotten terecht komen in de voedselbanken, dat is qua hoeveelheid wel allemaal geregeld. Het probleem zit hem bij de verdeling.

Minister, als Europa een groot deel van de subsidie die wij ontvangen voor die voedselbanken, wegneemt, bent u dan bereid om vanwege de Vlaamse Gemeenschap en vanwege de Vlaamse Regering ook een inspanning te doen om die verdeling honderd procent te waarborgen?

Minister-president Kris Peeters: Voorzitter, collega's, voor alle duidelijkheid, Duitsland is naar het Hof van Justitie gegaan, en we hebben de uitspraak van het arrest hier nog besproken. Collega De Meyer verwijst er trouwens naar. Er is toen gesproken met de Europese Commissie en men ging een compromis sluiten met een verlenging tot en met 2013. Duitsland ging daarmee akkoord. Men ging dan het Europees Sociaal Fonds (ESF) inschakelen. Nu, juridisch is het voor ons geen issue, als men het weghaalt bij Landbouw en het onderbrengt bij het ESF. Zolang het juridisch wordt opgelost, is het voor ons in orde. Er zijn al voorstellen uitgewerkt, maar die zijn nog niet gefinaliseerd. Dat is een eerste punt.

Ten tweede is er het budget dat daarvoor wordt vrijgemaakt. Wij zullen er alles aan doen – en de volgende uren en dagen zijn niet onbelangrijk – om dat budget op het gewenste niveau te houden.

Ten derde: stel u voor dat het budget sterk verminderd wordt, bijvoorbeeld naar 300 of 350 miljoen euro. Dan zullen we wel moeten vaststellen wat dat zal betekenen voor België en Vlaanderen. Nu is er een bedrag van ongeveer 4 miljoen euro dat naar Vlaanderen komt.

Ten vierde, collega Eerlingen, zijn er natuurlijk nog andere elementen die een rol spelen in deze problematiek. U verwijst al naar het proefproject. Wij hebben ook mogelijkheden om voedselverspilling tegen te gaan. Er zijn heel wat elementen die ertoe kunnen bijdragen om op een goede manier voedsel te verschaffen aan mensen die het moeilijk hebben om dat voedsel zelf aan te kopen.

We moeten stap na stap gaan. Het belangrijkste is nu Europa en het budget. Als dat budget niet gehaald wordt, wat ik zou betreuren, dan moeten we verdere stappen zetten. Ik wil daar echter niet op vooruitlopen. Ik denk dat dat niet wijs zou zijn omdat ik daar op dit moment niets zinnigs over kan zeggen.

Mevrouw Mia De Vits: We vragen om niet mee te gaan in een begrotingsnationalisme in Europa maar om een meerjarenbegroting te krijgen waar er niet wordt bespaard op armoedebestrijding, maar een die is gebaseerd op solidariteit, relance en competitiviteit.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

■

ACTUELE VRAAG van de heer Joris Van Hauthem tot de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand, over de mogelijk partijpolitieke rol van de minister bij de coalitievorming in Denderleeuw

De voorzitter: De heer Van Hauthem heeft het woord.

De heer Joris Van Hauthem: Voorzitter, minister, we weten hoe het in Denderleeuw is afgelopen. Het heeft een paar weken geduurd. Sommigen zullen naar die saga hebben gekeken met dichtgeknepen billen, anderen zoals wij, met stijgende verbazing, meer bepaald over de manier waarop men van bovenaf meent te moeten bepalen wie met wie, in dit geval in Denderleeuw, een coalitie mag vormen.

In december hebt u de gouverneur al op pad gestuurd en gezegd: ga eens bemiddelen. Dit nadat partijenoren van uw partij, van CD&V en Open Vld hun lokale afdeling bijzonder zwaar onder druk hadden gezet, want zij waren wel degelijk bereid, en dat weet u, om met onze afdeling gesprekken te voeren. Het hek was helemaal van de dam toen de schepenen bij geheime stemming op 9 januari zijn benoemd. Toen hebt u gezegd: het is afgelopen, ik aanvaard geen coalitie die moet werken met gedoogsteun.

Minister, het is niet aan een minister van Binnenlands Bestuur om te bepalen hoe een coalitie in elkaar moet zitten. Dat is nog altijd de taak en de plicht van de lokale democratie. U bent daarin tussenbeide gekomen, niet als minister van Binnenlands Bestuur maar eigenlijk als partijpoliticus. U hebt opnieuw de gouverneur op pad gestuurd om te bemiddelen.

Wat u daar hebt gedaan, namelijk op voorhand zeggen dat u als minister die bepaalde constructie, of laat het ons maar die bepaalde coalitie noemen, niet erkent, is niet uw rol. U bent buiten uw rol getreden. U hebt een puur partijpolitieke rol gespeeld. Ik wil u vragen hoe u dat kunt verantwoorden.

De voorzitter: Minister Bourgeois heeft het woord.

Minister Geert Bourgeois: Mijnheer Van Hauthem, u staat hier ter plekke feiten uit te vinden. U legt me woorden in de mond die ik nooit heb uitgesproken. U creëert een fictieve werkelijkheid en dan vraagt u aan mij om mij te verantwoorden voor iets wat u zelf creëert. Dat is een sterk staaltje van parlementair controlerecht.

Ik daag u uit om bewijs te vinden van wat u zegt. Ik heb in dezen gehandeld als minister van Binnenlands Bestuur. Al mijn uitspraken, al mijn tussenkomsten waren gericht op de bestuurbaarheid van de gemeente. Ik heb gezegd dat een minderheidsbestuur geen goede zaak is, dat cohabitatie is geen goede zaak is, want dat was de situatie. Ik heb alleen uit dat oogpunt gehandeld.

U hebt in het kader van openbaarheid van bestuur de stukken opgevraagd bij mij. U hebt die ook gekregen. U zegt in de voorbereiding van uw vraag dat ik aan de gouverneur opdracht heb gegeven om een welbepaalde coalitie te verhinderen. U hebt de stukken. Lees voor wat in die opdracht staat, en dan zal blijken dat het totaal onjuist is wat u hier staat te beweren.

De heer Joris Van Hauthem: Minister, u draait rond de pot. Ik heb het stuk bij. Ik wil het u voorlezen. U hebt de gouverneur een bemiddelingsopdracht gegeven. Dat is juist. Ik zeg daarbij dat er ook de politieke context is, waarin eerst de heer Weyts, de heer De Croo en de heer Schouppe de lokale afdelingen een pistool tegen de slaap zijn gaan zetten om te zeggen: gij gaat geen zaken doen, in welke constellatie ook, met het Vlaams Belang. In dat stuk speelt u eigenlijk mee.

Wat de onbestuurbaarheid betreft: u draait de zaken om. Eerst zorgt men ervoor, door te verhinderen aan lokale afdelingen dat ze met ons een bestuursakkoord maken, dat er een onbestuurbaarheid is, en dan beroept u zich daarop om dan actief tussenbeide te komen. Dat kan niet, minister. De onbestuurbaarheid is trouwens in het Gemeentedecreet geregeld. De gemeenteraad zelf stelt die vast.

Dat staat in het Gemeentedecreet. Het is een nieuw artikel van u, en u hebt het gewoon in de vuilbak gegooid. U hebt gewoon een vuil partijpolitiek spelletje gespeeld. Dat aanvaarden wij van de minister van Binnenlands Bestuur niet. (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

Minister Geert Bourgeois: Mijnheer Van Hauthem, u verdraait de feiten, dat verbaast me. Er is lokaal een partijpolitieke situatie. Ik heb in al mijn interviews en uitspraken daarover gezegd dat ik me niet bezighoud met het organiseren van de lokale democratie. Ik heb aan de gouverneur gevraagd – mijn kabinetschef heeft hem daarvoor gemaild – om gesprekken te voeren met de verschillende politieke groepen die vanaf januari verkozenen zouden hebben in de gemeenteraad. U weet dat goed genoeg, maar u durft het niet voor te lezen. De gouverneur heeft dat ook gedaan. Ik heb gevraagd mogelijke oplossingen af te toetsen en over dit alles verslag uit te brengen bij mij.

Ik werd als minister van Binnenlands Bestuur geconfronteerd met een onontvankelijke voordracht. We hebben daarover uitvoerig gedebatteerd in de commissie. De voordrachtsakte was niet getekend door een meerderheid. Oké? De uittredend burgemeester zou in een cohabitatie moeten gaan met een minderheidscollege. Ik had de keuze om een burgemeester buiten de raad te benoemen of om alsnog – wat mijn taak en plicht was – aan de gouverneur te vragen om een oplossing te zoeken.

Dat is gelukt. De gouverneur heeft zich niet partijpolitiek gedragen. Ik heb me niet partijpolitiek gedragen. U was, dacht ik, net als ik, een groot voorstander van de bestuurbaarheid van een gemeente. We hebben een artikel ingevoerd in het Gemeentedecreet dat onbestuurbare gemeenten uit die situatie moet helpen. Hier zaten we in zo'n situatie: een minderheidsbestuur of een uittredend burgemeester in cohabitatie met een nieuw bestuur. De minister van Binnenlands Bestuur moet in dat geval aan de gouverneur de opdracht geven om te bemiddelen.

Wat u insinueert, is zeer laag. Ik heb op geen enkele manier een partijpolitieke rol gespeeld. Het bewijs is hier. U hebt de stukken gevraagd, maar u durft er niet uit te citeren. (*Applaus bij de N-VA en CD&V*)

De heer Joris Van Hauthem: Ik wil het wel citeren. (*Opmerkingen van minister Geert Bourgeois*)

U hebt het voorgelezen. Wat u citeert, is juist. (*Opmerkingen van minister Geert Bourgeois*)

Maar wat hebt u in januari gedaan? Na de installatie van het schepencollege hebt u gezegd dat u zou ingrijpen, dat het niet waar zou zijn ... (*Opmerkingen van minister Geert Bourgeois*)

Een cohabitatie met een oppositie-sp.a-burgemeester, dat is niet waar! Uw partijen hebben verhinderd dat wij steun zouden geven aan een nieuwe burgemeester. Dat hebben de traditionele partijen en de N-VA gedaan. En nu komt u af met “het was niet bestuurbaar”. U zet de zaken op hun kop. Uw verhaal klopt langs geen kanten meer.

Trouwens, inderdaad, de voordrachtsakte was onontvankelijk. U of de gouverneur hebt ze opgevraagd. Al een geluk, dat u ze onontvankelijk kon verklaren zodat ze opnieuw kon worden getekend, anders zat u met het probleem van de dubbele handtekening.

Maar u weet toch dat er nog een andere voordrachtsakte ronddwaalt in Denderleeuw? Dat is een akte ondertekend door leden van CD&V, de N-VA en het Vlaams Belang. (*Rumoer*)

U zit hoe dan ook met een juridisch probleem.

In Wemmel is er nog steeds geen coalitie. Daar treedt u helemaal niet op. Daar is er geen probleem van onbestuurbaarheid. (*Rumoer*)

In Denderleeuw mocht en kon het Vlaams Belang niet deelnemen aan het beleid, zelfs als de lokale afdeling van – onder meer – uw partij dat wel wilde. Daar hebt u een rol in gespeeld. Dat vergeef ik u niet. Dat is uw ministerschap onwaardig. (*Applaus bij het Vlaams Belang. Opmerkingen van minister Geert Bourgeois. Opmerkingen van de heer Erik Tack*)

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

■

ACTUELE VRAAG van de heer Filip Dewinter tot mevrouw Hilde Crevits, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken, over de uitvoering van het decreet betreffende een toegangsverbod tot voertuigen van De Lijn voor overlastplegers

De voorzitter: De heer Dewinter heeft het woord.

De heer Filip Dewinter: Minister, een korte voorgeschiedenis. 23 juni 2006: de moord op treinconducteur Guido Demoor op het Astridplein, op een bus van De Lijn. Daarna volgde heel wat politieke commotie, ook in de media. Uw voorganger, mevrouw Van Brempt, kondigde een aantal maatregelen aan, zoals camerabewaking, busbegeleiding en dergelijke meer, maar ook een toegangsverbod voor belhamels, herrieschoppers en erger op het openbaar vervoer. Mei 2009: dit parlement keurt uw ontwerp van decreet dat een dergelijk verbod toelaat, goed.

Vandaag, 6 februari 2013, bijna vier jaar later, zijn er nog altijd geen uitvoeringsbesluiten die het de openbare vervoersmaatschappij mogelijk maken om een dergelijk verbod ook in de praktijk te brengen. Kafka is onder ons. Dit is een sterk staaltje van aankondigingspolitiek, Absurdistan in het kwadraat, waar na vier jaar het door het parlement goedgekeurde toegangsverbod nog altijd niet in de praktijk wordt gebracht.

Minister, hoe is het in hemelsnaam mogelijk dat vier jaar na datum een dergelijk niet onbelangrijk decreet nog steeds geen uitvoering kent, omdat de regering niet in staat is gebleken om de noodzakelijke uitvoeringsbesluiten in de praktijk te brengen en De Lijn en andere diensten toe te laten om een dergelijk noodzakelijk toegangsverbod ook in de praktijk te brengen?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega's, laat mij eerst en vooral duidelijk stellen dat de sociale veiligheid op bus en tram voor mij bijzonder belangrijk zijn. Dat is ook de reden waarom De Lijn een sociaal veiligheidsplan gemaakt heeft. Elk incident op een bus of een tram raakt mij en heel velen van ons. We moeten dat proberen te vermijden in de mate van het mogelijke. Dat is het allerbelangrijkste. Dat is ook de reden, mijnheer Dewinter, waarom het sociale veiligheidsplan ook in het parlement op regelmatige tijdstippen wordt toegelicht. Een paar maanden geleden is dat nog gebeurd. Daar kunnen alle vragen gesteld worden. We zien daar ook dat het niet slechter wordt, maar dat de inspanningen van De Lijn renderen.

Mijn voorgangster heeft inderdaad in een decreet de mogelijkheid gecreëerd om zo'n toegangsverbod uit te vaardigen. Dat moest via een uitvoeringsbesluit gebeuren. Wij botsen bij zo'n uitvoeringsbesluit echter op een aantal obstakels. Een daarvan is de afdwingbaarheid. Als je onze bussen en trams bekijkt, hoe kun je zo'n verbod in godsnaam afdwingen?

Ik heb gezien dat u het openbaarvervoerverbod in Rotterdam als voorbeeld neemt. Welnu, op pagina 7 van de evaluatie daar staat expliciet: "Het is niet met zekerheid vast te stellen of de betrokken OV-verboddragers het verbod wel of niet hebben overtreden." Dus ook daar zie je dezelfde grote problemen. Als je dan zo'n verbod hebt, moet je ervoor zorgen dat het kan worden afgedwongen. Dat is de reden waarom wij nu al een paar jaar, ook binnen De Lijn, met een probleem zitten: op welke manier kun je dat uitgevoerd krijgen? Chippen zal misschien een oplossing zijn om het beter te kunnen uitvoeren. Maar bij trams geldt bijvoorbeeld het vooraan opstappen niet, dus daar zitten ook nog een pak operationele problemen aan.

Ik wil dus ook zeer graag een uitvoeringsbesluit, mijnheer Dewinter, maar dan geen besluit op papier, maar een dat ook operationeel en werkbaar is. En die oplossing hebben we vandaag nog niet.

De heer Filip Dewinter: Uw uitspraken staan een beetje in tegenstelling tot wat de woordvoerder van De Lijn gisteren op ATV heeft verklaard. Hij heeft gezegd dat er dit jaar nog wel degelijk toepassing zal zijn van het bewuste openbaarvervoerverbod.

Hoe dan ook noteer ik dat u zegt het niet te kunnen toepassen omdat het praktisch onmogelijk is. U hebt reeds verwezen naar Rotterdam, ik heb dat ook gedaan in de krant. Daar kan het wel. Vorig jaar waren er zestien dergelijke verboden alleen al in Rotterdam. Drie daarvan gelden nu nog. Ze worden afgedwongen door de ambtenaren van de betrokken maatschappij voor openbaar vervoer en door de politie. Indien de betrokkenen betrappt worden, staat daar een boete tegenover.

Minister, als ik uw redenering mag volgen, dan is het onmogelijk om iemand een rijverbod op te leggen. Hoe zult u dat rijverbod toepassen? Dat is ook niet zo evident. Volgens u is het dan ook niet mogelijk om mensen te verplichten om te rijden met een verzekering. Heel wat mensen rijden zonder verzekering. Hoe dwingt men dat af? Hoe verplicht men mensen daartoe? Hoe wordt dit gecontroleerd?

Het is natuurlijk een drogreden en dat weet u ook. Ik zal u zeggen wat het probleem is in de praktijk. Het probleem, dat zijn de vakbonden van De Lijn. Zij willen niet. De socialistische en de christendemocratische vakbond liggen nu al meer dan drie jaar dwars om dit in de praktijk te brengen. Om allerlei redenen denken ze dat dit extra werk zal zijn, dat het moeilijk toepasbaar zal zijn, dat het de taak is van de politie en niet van de ambtenaren van De Lijn en dergelijke meer. U moet als overheid consequent durven te handelen. Er werd hier in mei 2009 een decreet goedgekeurd, u moet dat als uitvoerende macht toepassen, punt uit!
(Applaus bij het Vlaams Belang)

De voorzitter: Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Mevrouw Karin Brouwers: Voorzitter, we mogen niet de indruk wekken dat het toegangsverbod het enige element zou zijn in het bestrijden van onveiligheid op de bussen en

de trams van De Lijn. Zoals de minister al heeft gezegd, wordt er in de commissie heel regelmatig gerapporteerd over het bestaande veiligheidsplan van De Lijn, waar ook een hele veiligheidsmonitor aan vast hangt. Alles wordt heel goed opgevolgd de laatste jaren.

Een toegangsverbod is hooguit een sluitstuk dat bovendien heel moeilijk afdwingbaar zal zijn. De laatste jaren werd ook een eigen veiligheidsdienst opgericht door De Lijn. Het zijn niet onze chauffeurs, er moet dus al een tweede man op het voertuig aanwezig zijn om dit daadwerkelijk te kunnen afdwingen. Als we het echt helemaal afdwingbaar willen maken, dan wil dat zeggen dat alle voertuigen waarvan het mogelijk is dat mensen met een toegangsverbod er gebruik van maken, tijdens de hele rit een tweede man aan boord moeten hebben. Het is een heel moeilijke zaak om dit echt toe te passen in de praktijk. Dit is gewoon een bedenking die ik wou maken.

De voorzitter: De heer Keulen heeft het woord.

De heer Marino Keulen: Voorzitter, collega's, het draagvlak voor de toegangsverboden is algemeen.

De toepasbaarheid is niet eenvoudig, minister, maar ik meen wel dat u ervoor moet gaan. U moet belhamels en amokmakers indien nodig van een tram of bus kunnen verwijderen. Dat kan door aan de chauffeur, zeker in probleemwijken, de mogelijkheid te geven om op een knop te drukken zodat de veiligheidsdienst komt en de nodige dingen kan doen: de amokmakers van bus of tram halen en hen overdragen aan politie en justitie.

De opvolging is heel moeilijk. Daarvoor zult u uw veiligheidsdiensten, maar ook de politie, geregeld controles moeten laten uitvoeren om na te gaan of mensen dat toegangsverbod niet schenden. De analogie met de rijverboden is inderdaad niet denkbeeldig. Er rijden vandaag ook duizenden mensen zonder verzekering en zonder rijbewijs op onze wegen, spijtig genoeg. Ook daarop moet systematisch gecontroleerd worden en degene die betrapt wordt, moet nog zwaarder bestraft worden. Bij elk handhavingsbeleid is de toepasbaarheid ervan het sluitstuk. Het gaat om politieke geloofwaardigheid.

Dat het niet eenvoudig is, dat erken ik, maar onmogelijk is het zeker niet.

De voorzitter: De heer Roegiers heeft het woord.

De heer Jan Roegiers: Voorzitter, ik denk dat we het er over de grenzen van meerderheid en oppositie heen over eens zijn dat elk geval van geweld op tram of bus er één te veel is en te betreuren valt. Het veiligheidsplan dat op poten werd gezet door voormalig minister Van Brempt en dat in deze regering wordt voortgezet door minister Crevits, is vergevorderd, het is bijna volledig uitgevoerd en het werpt ook vruchten af.

Het probleem is volgens mij dat het omgekeerde van een goede maatregel, een goedbedoelde maatregel is. Ik bedoel daarmee een maatregel die niet afdwingbaar is en waarmee amokmakers, belhamels en herrieschoppers eigenlijk lachen.

Daarin wil ik de minister steunen: we moeten absoluut vermijden dat die belhamels lachen met een voorstel dat is uitgewerkt, maar in de praktijk niet werkt. Als het op dit ogenblik niet goed is, voeren we het beter niet in.

Minister Hilde Crevits: Mijnheer Dewinter, het klopt absoluut niet dat de woordvoerder van De Lijn en ik elkaar tegenspreken, we zouden niet durven. Het is nu februari 2013. De decretale mogelijkheid voor zo'n verbod is gecreëerd. Ik heb in dit parlement op deze tribune al gezegd dat dat voor mij kan. Ik vind het ook logisch. Maar het mag geen papieren mogelijkheid zijn, als het wordt gecreëerd, moet het kunnen worden uitgevoerd en op een goede manier ingevoerd. Het jaar is nog lang, als we erin slagen om de drempels weg te werken, kan dat perfect voor mij. Maar vandaag hebben we nog niet de sleutel gevonden om te vermijden dat je zo'n verbod uitvaardigt, maar dat niemand weet of die mensen de bus en de tram gebruiken of niet. Dat vind ik niet kunnen. Je moet tonen dat je het meent als je zo'n maatregel invoert. We proberen nu die drempels weg te werken.

Als de woordvoerder van De Lijn gisteren heeft gezegd dat het dit jaar nog in orde komt, is dat zeer goed. Het zou best kunnen, maar vandaag vind ik dat de garanties er nog niet zijn om ervoor te zorgen dat als iemand zo'n verbod krijgt, die persoon de bus of de tram effectief ook niet meer gebruikt. Ik vind het helemaal erg als na zo'n verbod die persoon toch te vinden is op een bus of een tram, en dat er dan weer incidenten gebeuren. We moeten zorgen dat we dat goed kunnen afdwingen. Ik ben daar zeer bezorgd over.

Ik raad u aan, mijnheer Dewinter, om het verslag over de evaluatie van dat OV-verbod na te lezen. Het is geen zaligmakende oplossing, maar ik deel de mening van iedereen hier dat we mensen die de les niet leren via de regels of preventie, de toegang moeten kunnen weigeren. Maar als het reglement er komt, is het niet om te tonen wat we hebben gemaakt, dan moeten we het ook kunnen afdwingen.

De heer Filip Dewinter: Minister, u draait de zaken om. Het is de wereld op zijn kop. In 2009 heeft uw voorganger hier een dergelijk toegangsverbod voor amokmakers op het openbaar vervoer aangekondigd, met veel gedruis in de media. Het zou het sluitstuk zijn van haar veiligheidsbeleid voor de problemen op het openbaar vervoer.

Vandaag zegt u dat we dat decreet hier wel unaniem hebben goedgekeurd vier jaar geleden, maar dat het nog veel erger zou zijn als we het niet kunnen toepassen. Scoren in de krant in 2009 en vier jaar later hier komen vertellen dat de maatregel nergens op lijkt, toont enkel aan dat de toenmalige regering, waar uw partij ook deel van uitmaakte, haar werk niet goed heeft gedaan. U moet niet afkomen met decreten pagina's lang om te scoren in de krant op het moment dat er zich een probleem stelt, als u zelf weet dat u het niet kunt toepassen.

Het wordt overigens in het buitenland wel toegepast. Het is mogelijk en het is ook een afschrikkingsmaatregel, die ervoor moet zorgen dat dergelijke belhamels weten dat er een straf boven hun hoofd hangt, wat nu niet het geval is. Wat niet wordt toegepast, is juist dat straffen niet worden uitgesproken door rechtbanken en aanverwanten. Het politieel optreden is zeer zwak op dat vlak. Zo'n maatregel geeft u ten minste de mogelijkheid om iets te doen. Nu gebeurt er helemaal niets en dat is nog veel erger. (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

■

ACTUELE VRAAG van de heer Robrecht Bothuyne tot mevrouw Freya Van den Bossche, Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie, over de maximumprijzen van de distributienetbeheerders voor de gedropte niet-beschermden klanten

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

De heer Robrecht Bothuyne: Voorzitter, minister, collega's, de afgelopen jaren hebben de Vlaamse Regering en de Federale Regering heel wat inspanningen geleverd om onze gezinnen en onze bedrijven zo goedkoop mogelijk te voorzien van de broodnodige energie.

Vlaanderen beschikt ook over een uniek sociaal vangnet voor de mensen die met hun energievoorziening in de problemen komen. Ongeveer 80.000 klanten krijgen op die manier elektriciteit. Ongeveer 60.000 gezinnen krijgen op die manier aardgas.

Van die groep wordt ondertussen 20 procent aan het sociaal tarief beleverd. Dat is het goedkoopste mogelijke tarief op de markt. Tegelijkertijd betaalt 80 procent echter het duurste tarief op de markt. Dat zijn allemaal klanten van de distributienetbeheerders, die van de Vlaamse Regering de opdracht hebben gekregen die mensen van elektriciteit en van aardgas te voorzien.

Het stoot natuurlijk wat tegen de borst dat net die sociaal zwakkere groep met het duurste mogelijke tarief wordt geconfronteerd. Het gaat onmiddellijk om relatief veel geld. Per modaal gezin gaat het om 400 tot 500 euro meer dan het goedkoopste markttarief.

Er is ook een reden. Het is niet de bedoeling dat deze mensen klanten van de distributienetbeheerders blijven. Ze moeten zo snel mogelijk terug naar de commerciële markt en naar een commerciële leverancier. Het momenteel gehanteerde dure tarief kan echter contraproductief werken. De schulden kunnen ten gevolge van die hoge tarieven van Eandis en van Infrac enkel oplopen.

Minister, ik heb in de krant gelezen dat u hier, samen met de Federale Regering, werk van wilt maken. U wilt goedkopere tarieven invoeren voor deze niet-beschermden sociale klanten. Hoe wilt u dat aanpakken? In welke richting gaat uw voorstel? Op welke manier kunt u ervoor zorgen dat deze klanten zo snel mogelijk weer door een normale, commerciële leverancier aan een zo goedkoop mogelijk tarief worden beleverd?

De voorzitter: Minister Van den Bossche heeft het woord.

Minister Freya Van den Bossche: Voorzitter, eigenlijk heeft de heer Bothuyne me daarnet twee vragen gesteld. Wat doen we aan het feit dat die mensen zo veel moeten betalen, en hoe krijgen we die mensen weer naar de markt?

We kunnen in elk geval een eerste stap zetten. We kunnen de mensen die door hun leverancier zijn gedropt, aansporen om nog eens bij een andere commerciële leverancier aan te kloppen voor ze bij de distributienetbeheerder terechtkomen. We kunnen hiervoor onder meer de V-test gebruiken.

Indien dit niet zou lukken en die mensen toch bij de distributienetbeheerder terechtkomen, krijgen ze momenteel gemiddeld de allerduurste contracten aangeboden. Die contracten slaan trouwens nergens op. Zo wordt bijvoorbeeld het onderhoud van een verwarmingsinstallatie met 100 procent groene stroom aangeboden. Die mensen ontvangen helemaal geen 100 procent groene stroom.

De eenvoudigste wijze om dit probleem op te lossen, lijkt me simpelweg een aanpassing van het ministerieel besluit op basis waarvan de Commissie voor de Regulering van de Elektriciteit en het Gas (CREG) de richtlijnen heeft opgesteld. Ik heb dat aan federaal minister Vande Lanotte gevraagd. Hij gaat nu na in welke mate hij hierop kan ingaan. Gisteren hebben onze beide kabinetten en de netbeheerders hierover nog overleg gepleegd. Dit is in elk geval mijn voorkeuroplossing. Het lijkt me de meest logische weg die we kunnen inslaan. In augustus 2013 gaat een nieuwe tariefperiode in. Tegen dan zou een nieuw ministerieel besluit klaar moeten zijn.

Indien dit om een of andere reden niet zou lukken, kan Vlaanderen, op basis van zijn eigen bevoegdheden, slechts een zaak doen. We kunnen de groep der rechthebbenden op de sociale maximumprijs uitbreiden. Zo zouden we de mensen in schuldbemiddeling aan die categorie kunnen toevoegen. Op die manier zouden we kunnen vermijden dat die mensen het heel dure tarief moeten blijven betalen. Mij lijkt het echter ideaal het ministerieel besluit op een voor ons verdedigbare manier aan te passen.

De laatste stap bestaat er dan in die mensen weer naar een leverancier te krijgen zodra de schulden zijn afbetaald. Ook dit kan heel eenvoudig gebeuren. Aan het einde van de periode tijdens dewelke de schulden zijn afbetaald, kunnen we een gepersonaliseerde V-test sturen. We kunnen die mensen zelf uitleggen dat we de situatie hebben nagekeken en dat de keuze voor een van de door ons opgelijste goedkoopste leveranciers hen per jaar een bepaald bedrag zou besparen. Door hen te suggereren wat ze zouden kunnen doen, kunnen we hen misschien echt op weg helpen.

De heer Robrecht Bothuyne: Ik dank de minister voor haar concreet antwoord. Dit lijkt me een belangrijke problematiek. Uiteindelijk treft dit tienduizenden Vlaamse gezinnen. Ongeveer een derde van hen blijft langer dan een jaar klant van de distributienetbeheerder. Volgens mij moeten we er werk van maken die mensen daar sneller weg te helpen en sneller de weg naar een commercieel tarief te tonen.

De voorzitter: De heer Penris heeft het woord.

De heer Jan Penris: Voorzitter, volgens mij heeft de minister correct geantwoord. Dit antwoord ligt in de lijn van wat ze in het verleden al over dit onderwerp heeft verklaard. Het is niet de eerste keer dat we dit onderwerp behandelen. Ik heb dan ook een sterke déjà vu.

Ik stel vast dat een perscommuniqué van het Algemeen Christelijk Werknemersverbond (ACW) ertoe leidt dat actuele vragen mogen worden gesteld. Ik neem hier akte van. Als ik in de toekomst zelf iets in te brengen heb, zal ik ook een aantal dochterorganisaties van mijn partij in het gelid brengen. (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

De voorzitter: De heer Martens heeft het woord.

De heer Bart Martens: Voorzitter, het is inderdaad niet de eerste keer dat we het hier over dit onderwerp hebben. Ik vind de actuele vraag van de heer Bothuyne interessant. Volgens mij hoort ze echter in de eerste plaats aan de overkant thuis.

De netbeheerders hebben niet gekozen om die tarieven toe te passen, maar ze zijn hen opgelegd door de CREG die daarmee inspeelt op het ministerieel besluit (MB). Als er iets aan moet worden gewijzigd, is het in de eerste plaats via het MB in de hoop dat de CREG dan het gewijzigd MB als tarief aan de netbeheerders zal opleggen.

De netbeheerders zelf hebben de CREG al verzocht om eerder een gemiddeld commercieel tarief toe te passen dan het maximumtarief dat vandaag van toepassing is.

De voorzitter: De heer Hendrickx heeft het woord.

De heer Marc Hendrickx: Zoals de collega's ook al gezegd hebben, is men daar al lang over bezig. Mijn vraag is dan ook of er echt geen termijn kan worden gezegd tegen wanneer dit rond is. U zegt zelf dat het best tegen augustus zou zijn maar dat u dat niet kunt garanderen. Welke termijn kunt u dan wel geven?

De voorzitter: Mevrouw De Knop heeft het woord.

Mevrouw Irina De Knop: Voorzitter, ik wil even reageren op wat de collega van sp.a zei. Het is inderdaad een federale bevoegdheid, maar ik wil toch even terugkomen op de bredere problematiek, namelijk die van de openbaredienstverplichting zelf. Dat is toch wel Vlaams beleid. Die openbaredienstverplichtingen komen terecht in de elektriciteitsprijs van de klanten. Dat gaat niet alleen over sociale beleidsmaatregelen, maar ook over REG-maatregelen en de kosten voor de groenestroomcertificaten. Minister, ik vraag u om dit beleid in zijn geheel te evalueren – wat wij al vaak hebben gevraagd – om er zo voor te zorgen dat in de toekomst de energieprijzen kunnen dalen.

We voeren geen echte non-discussie – het is wel fundamenteel dat mensen zulke dure tarieven aangerekend krijgen –, maar dit is zeker niet de enige verklarende factor voor hoge elektriciteitsfacturen. We zijn daar als Vlaamse overheid mee verantwoordelijk voor.

Minister Freya Van den Bossche: Mevrouw De Knop, dat gaat over iets helemaal anders, namelijk de berekening van het gewone tarief. Het gaat hier over de berekening van het tarief van mensen die verplicht bij de netbeheerder hun energie halen omdat ze gedropt zijn door een commerciële leverancier. Het is de CREG, de regulator, die oordeelt welk tarief wordt aangerekend. Het heeft niets te maken met de openbaredienstverplichtingen, laat staan met groene stroom.

Mijnheer Hendrickx, ik kan geen termijn garanderen omdat ik niet bevoegd ben. Het is niet omdat ik niet bevoegd ben, dat ik het me niet aantrek. In 2010 ben ik met de CREG gaan spreken in de hoop hen te overtuigen, maar het is mij niet gelukt. Ik ben gaan praten met minister Magnette, met staatssecretaris Wathélet en uiteindelijk hebben ze me gezegd dat ik naar Vande Lanotte moest gaan. Nogal wel zou ik zeggen, want die luistert ook echt naar wat ik zou willen. (*Gelach*)

Hij probeert nu om op federaal niveau een aantal afspraken te maken. Ik kan niet garanderen dat het lukt. Ik hoop het wel. Ik ondersteun het ook. Ik heb de netbeheerders ook meegenomen naar het overleg. Zij ondersteunen ook een nieuw initiatief zoals de heer Martens ook zegt. De eerste deadline is 1 augustus omdat er dan een nieuwe tariefperiode van start gaat. Het MB zou voordien best zijn aangepast. Is de Federale Regering daar niet in geslaagd, dan ga ik ervan uit dat ze er daarna ook niet in slagen omdat het momentum dan weg is. Wij moeten dan overwegen om eventueel de groep van mensen die recht hebben op een sociale maximumprijs uit te breiden, te herbekijken en na te gaan of we via een omweg toch nog iets aan het probleem kunnen doen.

De heer Robrecht Bothuyne: Minister, als minister Vande Lanotte echt naar u luistert, dan kunnen we ervan uitgaan dat in een goed voorbeeld van samenwerkingsfederalisme dit probleem op 1 augustus 2013 uit de wereld zal zijn. Dat is heel belangrijk. Ieder gezin heeft recht op zo goedkoop mogelijke energie en wat ons betreft, ook zo veel mogelijk langs de gewone, commerciële leveranciers. U bent daar zeker wel bevoegd voor. Ik kijk dus uit naar een toekomstig debat.

Mijnheer Penris, ik heb trouwens geen enkel persbericht nodig om hierover het debat te voeren.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

■

ACTUELE VRAAG van mevrouw Mercedes Van Volcem tot mevrouw Freya Van den Bossche, Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie, over het uitkeren van huursubsidies aan gezinnen die hun huurwoning reeds hebben verlaten

De voorzitter: Mevrouw Van Volcem heeft het woord.

Mevrouw Mercedes Van Volcem: Minister, de consternatie was groot toen ik deze ochtend las dat mensen die niet in Vlaanderen wonen, die al een jaar in Kosovo wonen en eigenlijk ook hun huur niet betalen, toch een huursubsidie kunnen opstrijken. Wat zult u daaraan doen? Men staat steeds te roepen dat er te weinig middelen zijn voor het woonbeleid. Wij vinden ook dat mensen in nood tijdelijk een huursubsidie mogen krijgen, tot ze het opnieuw beter hebben in de samenleving. Als mensen dat echter niet nodig hebben, niet meer in Vlaanderen wonen en hun huur niet betalen, dan vind ik het absoluut niet kunnen dat ze een huursubsidie kunnen blijven opstrijken. Wat zult u daaraan doen? Dat is immers toch een kaakslag voor alle mensen die wachten.

De voorzitter: Minister Van den Bossche heeft het woord.

Minister Freya Van den Bossche: Wat we vandaag al doen, is via het Rijksregister maandelijks actualiseren wie waar woont. Op zich is dat voldoende voor mensen die binnen Vlaanderen of België verhuizen.

Er is één probleem: het Rijksregister registreert die verhuisbeweging van de ene plaats naar een andere pas wanneer men een nieuwe domicilie heeft. Als mensen een adres hebben verlaten, met bijvoorbeeld een ambtshalve schrapping op het niveau van de gemeente, maar nog niet elders zijn ingeschreven, dan hebben we daar via het Rijksregister niet onmiddellijk een spoor van.

We komen die mensen op het spoor bij de tweejaarlijkse actualisatie die we bijna manueel per dossier uitvoeren. Merken we dan dat mensen fraude hebben gepleegd, want het gaat natuurlijk om fraude, dan vorderen we natuurlijk terug. Tot nu toe zijn er in al die jaren twee gezinnen geweest die dat hebben gedaan. In het geval waarnaar u verwijst, gaat het inderdaad over mensen die in maart naar het buitenland zijn vertrokken. Bij de handmatige actualisatie van de gegevens in december hebben we dat gezien en de huursubsidies stopgezet.

We spreken nu ook met het Rijksregister om manieren te vinden om via informatica-toepassingen die controles sneller te kunnen doen. U begrijpt immers dat het een hels karwei is als we dat elke maand manueel moeten doen, en dat uiteindelijk voor zeer weinig gevallen van een onterechte toedeling van subsidies. Ik wil dat dus graag via informatica kunnen doen. We overleggen met het Rijksregister om die controles te kunnen doen, en dat niet enkel op naam, maar ook op adres.

Mevrouw Mercedes Van Volcem: Minister, u antwoordt niet op mijn vraag. Er zijn ook andere systemen. U zou bijvoorbeeld ook protocolovereenkomsten kunnen sluiten met gemeenten en steden. Als het college dan eenmaal beslist dat er een ambtshalve afschrijving komt, dan zou dat automatisch naar het Vlaamse agentschap worden gestuurd. Dat is één mogelijkheid.

U zou ook kunnen oordelen dat dit een kwestie van rechten en plichten is, en vragen dat wie belastinggeld krijgt omdat hij het moeilijk heeft, toch minstens bewijst dat hij bijvoorbeeld huurgeld betaalt. Dan denk ik dat niemand in het buitenland zal verblijven en toch nog hier zijn huurgeld zal betalen.

De voorzitter: De heer Yüksel heeft het woord.

De heer Veli Yüksel: Voorzitter, minister, het onterecht toekennen van overheidsmiddelen moet uiteraard worden vermeden. Dat is uw taak. Dat is ook onze taak. Natuurlijk kan men fouten nooit volledig uitsluiten. In dit geval gaat het over iemand die in het buitenland woont. De overheid moet zuinig omspringen met overheidsgeld, zeker in deze tijden, en moet het risico op een oneigenlijk gebruik van subsidies zo klein mogelijk houden. Dat hebt u ook aangegeven.

Op dit moment worden de gegevens om de twee jaar gecontroleerd of geactualiseerd door het Rijksregister en het agentschap Wonen-Vlaanderen. Dat moet beter kunnen. U hebt dat ook aangegeven. Ik wil u dus oproepen om te onderzoeken hoe dat controlesysteem kan worden verbeterd, zodat het agentschap korter op de bal kan spelen. Ook wil ik u ertoe oproepen de ten onrechte toegekende subsidies terug te vorderen.

De voorzitter: De heer Penris heeft het woord.

De heer Jan Penris: Voorzitter, in het dossier in kwestie gaat het over een kleine 1500 euro die onterecht zou zijn ontvangen, niet als huursubsidie, maar als huurpremie. Dat gaat dus over mensen die hier vijf jaar op een wachtlijst staan en dan een premie krijgen. Minister, u schudt het hoofd. Ik heb andere informatie.

We controleren veel te weinig wat dat betreft. We controleren niet of die mensen nog daadwerkelijk in ons land verblijven, of ze nog in het pand zijn waarvoor de premie of de subsidie wordt uitgekeerd.

We doen dat ook niet – of toch maar eenmalig – wanneer mensen een sociale huurwoning willen betrekken. Dan controleren we op erewoord of ze geen eigendommen hebben in het buitenland. Maar wanneer die mensen eigendommen verwerven in de loop van hun huurperiode in onze sociale woningmaatschappijen, dan controleren we niet meer. Met andere woorden, en daar heeft mevrouw Van Volcem een punt, wij zijn te laks. Wij zijn te vrijgevig en wij controleren de mensen die misbruik willen maken van ons systeem, veel te weinig.

De voorzitter: De heer Hendrickx heeft het woord.

De heer Marc Hendrickx: Ik zal niet herhalen wat de vorige sprekers terecht hebben gezegd, namelijk dat die controle volstrekt onvoldoende is. Wat ik me wel afvraag, is of er toch nog een poging ondernomen zal worden, al was het maar een minieme, om te proberen tot recuperatie over te gaan. Waarschijnlijk slagen we daar niet in. Het gaat hier over 2500 euro, maar het zou toch een belangrijk signaal zijn voor mogelijke snoodaards die zulke voorbeelden wensen te volgen.

Minister Freya Van den Bossche: De ambtshalve schrappingen laten doorsturen door de gemeenten is mogelijk, mevrouw Van Volcem, maar het zal een enorme administratieve overlast creëren bij de gemeenten. Ik denk dat het eenvoudiger moet kunnen. We zitten in een tijdperk van digitalisering. We zijn samen met het Rijksregister op zoek om checks te kunnen doen, niet enkel gekoppeld aan de naam van de rechthebbende maar ook aan het adres, zodat we kunnen zien of op een bepaald adres nog altijd dezelfde persoon is ingeschreven. Dat kost ons meer tijd en personeel. We moeten namelijk alle veranderingen op dat adres uitsluiten. Gezinsstellingen die veranderen geven namelijk informaticagewijs ook aanleiding tot zo'n wijziging.

Wij zijn daar zeker toe bereid. Wij willen graag nog beter controleren dan vandaag. Het is wel zo dat wij elke maand op basis van de gegevens van het Rijksregister controles uitvoeren. Het enige wat ons nu ontglipt, is de controle bij mensen die ergens weggaan en niet laten weten waar ze naartoe gaan. Dat is moeilijk te detecteren. Dat is wat we pas detecteren bij de actualisatie van de gegevens. Het is niet zo dat alles tweejaarlijks wordt gecheckt, we doen dat maandelijks met het Rijksregister. Om de twee jaar moet men ook het huurcontract opsturen en bewijzen dat men huur betaalt. We kunnen dat niet elke maand aan de mensen vragen.

Natuurlijk gaan we ook recupereren wat er te veel is betaald. Dat hoefde de vorige keer niet eens. Men heeft de plicht om zelf te melden wanneer men verhuist. In dat geval was iemand het vergeten te melden, neem ik aan, want hij had ook zijn rekeningnummer opgezegd. Wij konden de subsidie dus niet eens meer verkeerdelijk storten. Die persoon was niet te kwader trouw. De eerste keer dat we iemand op het spoor komen die wel te kwader trouw dat geld is blijven innen, spreekt het voor zich dat dat onmiddellijk moet worden teruggevorderd. Als dat niet vlot gaat, dan zal dat via gerechtelijke weg moeten gebeuren.

Mevrouw Mercedes Van Volcem: Minister, ik vind dat u te laks bent. U kunt niet zomaar elke maand blanco cheques uitreiken. Ik vraag aan u meer controle. Ik vraag bijkomend dat mensen ook bewijzen dat ze hun huur betalen. Het kan niet zijn dat iemand die huurt, een cheque binnenhaalt, en dan uiteindelijk zijn huur niet betaalt. Wanneer iemand een huursubsidie of huurpremie krijgt, dan is de voorwaarde dat die huur ook wordt betaald. *(Applaus bij Open Vld)*

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

■

ACTUELE VRAAG van de heer Wilfried Vandaele tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over de mogelijke samenwerking tussen De Brakke Grond in Amsterdam, De Buren in Brussel en het Institut Néerlandais in Parijs

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

De heer Wilfried Vandaele: Minister, in 1981 opende een van uw voorgangers, Rika De Backer, in het hartje van Amsterdam het Vlaams cultureel centrum de Brakke Grond. Het zijn de dames die dat soort dingen moeten doen.

Door de jaren heen is de Brakke Grond uitgegroeid tot een ontmoetingsplaats voor Nederlanders en Vlamingen, tot een plaats waar kunst en cultuur uit Vlaanderen wordt getoond. De instelling heeft een grote symbolische waarde, zoals ook de Taalunie, het cultureel verdrag en het centrum deBuren in Brussel.

Een aantal weken geleden heeft de Nederlandse minister van Buitenlandse Zaken Frans Timmermans de opdracht gegeven aan de Nederlandse Raad voor Cultuur om eens uit te zoeken wat de toekomst zou kunnen zijn voor het Institut Néerlandais te Parijs. De voorzitter van die raad, Joop Daalmeijer, eminent bestuurder en Vlaanderenkenner, onderzoekt nu met

een daartoe speciaal ingestelde commissie of er een symbiose mogelijk is tussen het Nederlandse Institut Néerlandais in Parijs, het Nederlands-Vlaams instituut deBuren in Brussel en het Vlaamse instituut de Brakke Grond in Amsterdam.

Het is wel een leuke gedachte om op die manier aan die culturele diplomatie te werken, om zo die instituten te verbinden. Dat zou een nieuwe impuls geven aan die culturele diplomatie. Het eindrapport van de raad wordt begin maart verwacht.

Minister, bent u op de een of andere wijze al betrokken bij het opstellen van dat rapport? Hoe kijkt u er zelf tegenaan?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Uiteraard ben ik begaan met en betrokken bij de samenwerking Nederland-Vlaanderen. Ik heb er onlangs een gesprek over gehad met de culturele ambassadeur van Nederland, en dat was een heel interessant gesprek. Naar aanleiding van het internationale visitatieverslag van de Brakke Grond was een van de punten die we gezamenlijk naar buiten hebben gebracht: onderzoek eens hoe je beter kunt samenwerken met deBuren. Die opdracht is gegeven aan de Brakke Grond, en die onderzoekt op dit moment hoe dat moet gebeuren.

Er is een fundamenteel verschil. Bij deBuren is er een samenwerking Nederland-Vlaanderen, en dat staat ook op papier. De Brakke Grond is eigenlijk een puur Vlaams instituut dat in Amsterdam is gevestigd. Er is geen samenwerking met Nederland.

Nederland kijkt onze richting uit voor wat het Nederlandse instituut in Parijs betreft. Aan de grondslag daarvan ligt dat het instituut tijdens de grote besparingsoperatie in Nederland enorm veel middelen heeft verloren. Het heeft dus een probleem, het kan niet meer operationeel zijn en zoekt hoe het extra middelen kan binnenhalen om toch nog rendabel te zijn. Uiteraard kijkt men onze richting uit, maar dat wil ook wel zeggen dat we aanzienlijke bedragen op tafel zouden moeten leggen. Er moet dan ook een garantie zijn dat we voldoende zichtbaarheid hebben. Het is natuurlijk een historisch instituut dat heel hard aan Nederland is gelinkt. Ik ben benieuwd wat dat rapport zal geven.

Op een bepaald moment is er een vraag gekomen van de heer Daalmeijer om daarover een gesprek te hebben. Hij is voorzitter van de Nederlandse Raad voor Cultuur. Ik heb gezegd dat ik graag zou ingaan op een gesprek, maar heb daarbij ook vermeld dat de tegenhanger van de Nederlandse Raad voor Cultuur, onze Strategische Adviesraad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media (SARC), en ook mijn tegenhanger, de Nederlandse minister van Cultuur, daarbij aanwezig zouden moeten zijn.

Ik heb nog geen reactie ontvangen, maar ik hoop dat dit gesprek op die manier kan plaatsvinden zodat het rapport die elementen kan meenemen.

De heer Wilfried Vandaele: Minister, het is me bekend dat de heer Daalmeijer zeer graag een afspraak met u zou maken – wie niet trouwens – maar dat het hem nog niet is gelukt. Hij wil ook met de minister-president afspreken. Minister, ik hoop dat u een gaatje kunt vinden in uw drukke agenda om dat gesprek te hebben. Dat is nodig, met of zonder uw Nederlandse collega erbij.

Ik ben zelf al dertig jaar betrokken bij de Nederlands-Vlaamse samenwerking. Wat men hier nu voorstelt – wat het moet kosten is hoofdstuk twee – om een kraal te maken van culturele instituten in Parijs, Brussel en Amsterdam, is een kans die we niet mogen laten liggen of waar we in elk geval naar moeten kijken. Het is een mogelijkheid die we goed moeten onderzoeken.

De voorzitter: De heer De Gucht heeft het woord.

De heer Jean-Jacques De Gucht: Minister, als liberalen zijn we grote voorstanders van samenwerking, maar toch heb ik daarover enkele vragen. Eén vraag beter, want we hebben een strenge voorzitter, een leerkracht van opleiding.

U geeft aan dat er pas naar Vlaanderen is gekeken op het moment dat er besparingsrondes zijn geweest. Ik wil toch meegeven dat het niet aan Vlaanderen is om de besparingen van Nederland op te lossen. Het is positief dat we een goede samenwerking hebben. De Brakke Grond en deBuren zijn daar voorbeelden van, deBuren bij uitstek omdat dat een samenwerking is. Om nu in Parijs een samenwerking op te zetten met Nederland, dat toch een andere cultuur heeft dan de onze, dat zou ik niet ten zeerste toejuichen, tenzij dat op een normale financiële manier is en geen extra kosten meebrengt. Dan is het beter te optimaliseren wat we vandaag hebben.

De voorzitter: De heer De Coene heeft het woord.

De heer Philippe De Coene: Voorzitter, een simpele vraag. De kwestie die de heer Vandaele oproept, is bijzonder interessant, maar even interessant in deze hele kwestie is de vraag wat er met de Brakke Grond zelf zal gebeuren. Mijn vraag is dus zeer pertinent: klopt het dat er plannen zijn om het huis te verkopen, om een nieuw huis te verwerven en eventueel een fonds daarvan te maken? Maar misschien kan deze vraag wel leiden tot een vervolg in de commissie.

De voorzitter: De heer Verstreken heeft het woord.

De heer Johan Verstreken: De culturele relaties tussen Vlaanderen en Nederland zijn natuurlijk al jaren bijzonder intensief, wat een goede zaak is, maar we moeten oppassen dat we het kind niet met het badwater weggoien. Alles wat de Vlaamse cultuur met de Nederlandse cultuur en literatuur, theater, muziek te maken heeft, naar de buurlanden uitdragen, is ook voor het imago van Vlaanderen een positief punt. Samenwerking en synergie zijn belangrijk.

Ik had wel graag van de minister vernomen of er nog extra mogelijkheden zijn, en ik denk dan aan een andere manier van werken, aan een mogelijke uitbreiding van de Brakke Grond naar andere locaties buiten Amsterdam. In Groningen of Eindhoven, of ergens anders? Want dat is ook niet onbelangrijk.

Minister Joke Schauvliege: Collega's, voor alle duidelijkheid, de samenwerking tussen Vlaanderen en Nederland is voor ons belangrijk, en we blijven daar ook volop op inzetten. Collega De Coene, u weet dat er een internationale visitatie geweest is over de Brakke Grond die tot een aantal conclusies heeft geleid. Een van die conclusies was dat er een vernieuwing moet komen. We moeten vanuit Vlaanderen en Nederland op een andere manier gaan werken. We hebben dit samen met de raad van bestuur van de Brakke Grond besproken, en daar is een soort tienpuntenplan uitgekomen. Eén van die punten was net die samenwerking met deBuren, en we hebben daar ook opdracht toe gegeven, want nu wordt er te veel naast elkaar gewerkt.

Daarnaast zijn we ook aan het bekijken of we inderdaad nog een apart huis moeten hebben in Nederland of niet. Is het efficiënt om het huis te behouden zoals het nu is? Er zijn aan de locatie in Amsterdam heel wat kosten en er moeten heel wat infrastructuurwerken gebeuren. We hebben absoluut geen keuze gemaakt om het huis te laten verdwijnen, dit is nog een open vraag. We zijn samen met de Brakke Grond aan het uitzoeken wat het meest efficiënt is, wat de meeste return geeft. Er is absoluut geen beslissing dat de Brakke Grond zoals hij nu is zou moeten verdwijnen. We onderzoeken wel een aantal pistes samen met de raad van bestuur, maar er is geen beslissing genomen, wel integendeel: we hebben dit jaar beslist om een aantal dringende werken aan het huis te laten plaatsvinden.

Collega De Gucht, u hebt een punt, en we hebben het daarnet ook even aangehaald. Het is goed dat we daarover brainstormen, en ik ben uiteraard bereid om daar met mijn Nederlandse collega bevoegd voor de cultuur over te praten. Want nu praten we vooral met collega's die bevoegd zijn voor het buitenland, en het klopt wel dat we evenwaardige partners moeten zijn. Ik wil niet in een verhaal stappen waar wij wel de centen mogen leveren voor het Nederlands Instituut in Parijs, maar waar duidelijk wordt dat wij het kleine broertje of zusje zijn van een groots historisch uitgebouwd Nederlands Instituut dat momenteel in geldnood zit, en dat wij

alleen maar dienen om geld in te brengen. Dit is een van mijn bekommernissen die we uiteraard in de samenwerking moeten meenemen.

Wat ook belangrijk is om weten, is dat de aanwezigheid van de cultuursector uit Vlaanderen en Nederland in Frankrijk ontzettend goed is. We zijn goed aanwezig op het stripfestival van Angoulême, sterk aanwezig op het festival van Avignon, zeer sterk aanwezig in Rijsel. In feite hebben we dit instituut niet nodig om het in Frankrijk goed te doen, integendeel.

Nederland heeft het momenteel veel moeilijker, dus ik denk, collega Vandaele, dat we dit allemaal moeten meenemen. Ik ben bereid om dit in alle openheid met Nederland te bespreken, en het zou goed zijn dat we dat ook met de bevoegde minister van Cultuur kunnen bespreken en uiteraard ook met onze Strategische Adviesraad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media (SARC). Ik heb gevraagd aan de heer Daalmeijer om de twee partners er ook direct bij te betrekken om het gesprek met open vizier te kunnen aangaan, en onder die condities ben ik heel graag bereid om het gesprek te voeren.

De heer Wilfried Vandaele: Minister, collega De Gucht, ik vind het jammer dat de discussie verengd wordt tot een vraag van Nederland aan Vlaanderen om mee te betalen. Ik denk niet dat dat het geval is, ik denk dat de boodschap veeleer is om ons samen als lage landen beter te presenteren in het buitenland. Dat vind ik een heel belangrijk uitgangspunt zeker op vlak van taal en cultuur, maar – wat mij betreft – ook op een ruimer maatschappelijk terrein.

Wat de vraag van collega De Coene aangaat, we hebben natuurlijk allemaal het rapport van de visitatiecommissie gekregen. De verkoop van het huis is één mogelijkheid, persoonlijk vind ik dat een bijzonder onzalige gedachte en ook een zeer kortzichtige optie. Ik denk dat dit op korte termijn inderdaad geld in het laatje brengt, maar op termijn dodelijk is voor een instelling als de Brakke Grond.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

■

ACTUELE VRAAG van de heer Hermes Sanctorum tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over onderzoek naar de mogelijke ontginning van schaliegas in de diepe ondergrond in Vlaanderen

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

De heer Hermes Sanctorum: Minister, collega's, bedrijven die gas en olie ontginnen, hebben interesse in Vlaanderen. Er is wereldwijd een rush aan de gang naar nieuwe bronnen van gas en olie, en ook Vlaanderen komt daarbij in het vizier.

Minister, het ontginnen van schaliegas is niet onschuldig. In de VS zorgt dat voor heel wat beroering onder burgers. Ondertussen is het beeld heel bekend van een steekvlam die uit de waterleiding komt door het feit dat grondwater, en zodoende ook leidingwater, vervuild geraakt met chemicaliën en gas.

Minister, in 2010 worden overheden in onze buurlanden gecontacteerd door olie- en gasbedrijven. In 2011 worden wetenschappers in België gecontacteerd door Shell en er wordt hun zelfs heel wat geld aangeboden voor exclusief onderzoek. In 2012 worden politici gecontacteerd door lobbybedrijven. Minister, u moet ook gecontacteerd zijn geweest door die bedrijven, het kan bijna niet anders. Minister, Vlaanderen heeft recht om dat te weten. Minister, als u gecontacteerd werd door die bedrijven, wat hebt u geantwoord? Is de Vlaamse Regering pro of contra ontginning van schaliegas?

De voorzitter: Ik heb gezien dat de minister non-verbaal heeft geantwoord. Bij dezen is de vraag afgehandeld. (*Gelach*)

Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Mijnheer Sanctorum, ik kan heel formeel zijn. U verwijt me bijna alsof ik zou zijn gecontacteerd of benaderd. Ik ben op geen enkele manier gecontacteerd. Ik heb daarnet vernomen in Villa Politica dat u wel gecontacteerd bent, misschien leidt u daaruit af dat iedereen hier gecontacteerd is. Maar ik ben op geen enkel moment gecontacteerd door bedrijven die daarin interesse zouden hebben. Ik kan daar heel formeel in zijn. Het is niet omdat u blijkbaar gecontacteerd bent, dat u dat zomaar moet overbrengen naar anderen.

U vraagt wat de houding van de Vlaamse Regering is. De Vlaamse Regering moet volgen wat er in het parlement is beslist. Er is in dit Vlaams Parlement een debat over gevoerd in mei 2009. Toen is er een wettelijk kader uitgebouwd, het decreet Diepe Ondergrond. Daarin staat hoe we moeten omgaan met een eventuele vraag om dat gas te exploiteren. Er staat in het decreet dat dat niet mogelijk is als er niet eerst een reeks vergunningen zijn. Er moet eerst een beslissing komen van de voltallige Vlaamse Regering die zegt dat men het mag opsporen. Nadien zullen er proefboringen zijn en dan moet er een milieuvergunning worden afgeleverd. Die milieuvergunning kan maar worden afgeleverd als er ook een MER-onderzoek (milieueffectenrapport) gebeurt en als er wordt gekeken of er geen schadelijke milieueffecten zijn. Dit decretaal kader waarover in het parlement is beslist en waar een parlementair debat aan is voorafgegaan, moeten wij uitvoeren. Ik heb er trouwens de verslagen nog eens op nagekeken. U zei daarnet in Villa Politica dat er geen parlementair debat rond wordt gevoerd. Dat debat is absoluut gevoerd in 2009.

Mijnheer Sanctorum, ik kan ook formeel zeggen dat er op dit moment geen enkele, maar dan ook geen enkele vraag is gesteld, niet naar het onderzoeken of het mogelijk is, en geen enkele voor het krijgen van een milieuvergunning tot het exploiteren van schaliegas. Op geen enkel moment is er een vraag aan ons gericht. Mocht die vraag komen, dan zullen we dat zeer zorgvuldig bekijken. Dan zullen we kijken of er effecten aan verbonden zijn en dan zullen we op basis daarvan de beslissing nemen. Maar op dit moment is er geen enkele, maar dan ook geen enkele vraag gesteld. (*Applaus bij CD&V*)

De heer Hermes Sanctorum: Minister, ik moet daaruit besluiten dat een parlementslid uit de oppositie wordt gecontacteerd door die bedrijven en u als verantwoordelijk minister niet. U begrijpt dat dat toch wel heel eigenaardig is. U ontkent ook de realiteit, want u weet zeer goed dat bedrijven prospectie aan het doen zijn in Vlaanderen. Het feit dat u niet wordt gecontacteerd, zegt misschien meer over u als minister dan iets anders. (*Rumoer*)

Minister, u neemt een zeer afwachtende houding aan. De Vlaamse Regering stelt zich zeer afwachtend op. U wacht gewoon tot er vergunningsaanvragen worden ingediend, en “dan zien we wel”. Neen, u moet vandaag al een afweging maken van de kosten en baten voor een maatschappij.

In Nederland gebeurt dat: daar wordt een maatschappelijk debat gevoerd. U wilt dat niet organiseren. Of vergis ik mij? Wil de Vlaamse Regering een maatschappelijk debat organiseren over het al dan niet winnen van schaliegas?

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Mevrouw Gwenny De Vroe: Voorzitter, mijnheer Sanctorum, ik werd niet gecontacteerd. (*Gelach*)

Het is goed dat alle nieuwe mogelijke energievormen worden onderzocht. Hierbij moeten zeker de economische maar uiteraard ook de milieugevolgen of -risico's grondig worden onderzocht. Er zijn namelijk al actiegroepen – minister, u weet dat ook – die communiceren dat deze steenkoolgaswinning zorgt voor water-, lucht- en bodemvervuiling door het vrijkomen van methaangas, ondergronds brandgevaar en dergelijke.

Minister, hebt u al studies laten uitvoeren naar zulke mogelijkheden? Indien ja, welke?

De voorzitter: De heer Martens heeft het woord.

De heer Bart Martens: Voorzitter, ik ben evenmin gecontacteerd. Ik heb hen zelf gecontacteerd, ik heb zelfs stage gedaan bij een van die bedrijven om er het fijne van te weten. We moeten de kosten en baten inderdaad afwegen en we mogen niet blind zijn voor de ecologische baten, mijnheer Sanctorum. In Amerika, dat toch niet bekend staat om zijn strijd tegen de klimaatopwarming, heeft de schaliegasontwikkeling ervoor gezorgd dat de CO₂-emissies serieus zijn teruggedrongen. Het aandeel van steenkool in de elektriciteitsproductie is serieus gedaald.

Als we dat in Vlaanderen zouden toelaten, moeten we het zeer streng reglementeren. Voor we in de ondergrond gaan roeren, minister, moeten we in de eerste plaats die toepassingen nastreven die 100 procent hernieuwbare energie stoelen. Er worden vandaag plannen ontvouwd om te boren naar diepe geothermische waterwinning die elektriciteit en water kan leveren. Volgens de Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek (VITO) zou de diepe geothermie in de Antwerpse en Limburgse Kempen goed zijn voor 25 procent van onze elektriciteitsbehoefte.

De voorzitter: De heer Sabbe heeft het woord.

De heer Ivan Sabbe: Mijnheer Sanctorum, misschien hebben ze bij u een ballonnetje opgelaten omdat u lichtgelovig bent en u gemakkelijk opwindt.

Maar voor een keer dat de Vlaamse Regering niets doet, ben ik daar blij om. Want ik wil niet dat de Vlaamse Regering nodeloze kosten maakt. Voor er een specifieke aanvraag ligt, als het waar is wat minister Schauvliege zegt, gaan we de regering toch niet op kosten jagen? Voor één keer sta ik in bewondering voor de non-activiteit van de regering. Ik stel voor dat we gaan nadenken over de kosten als er een concrete aanvraag is.

Wat mevrouw De Vroe zegt, en de heer Martens, is helemaal juist. Maar laat ons alstublieft nog geen studie maken.

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Mevrouw Tinne Rombouts: Ik dank u voor uw antwoord, minister. Collega, ik heb sterk het gevoel dat in Vlaanderen niets meer mag onderzocht worden. Begin deze week hebben wij in de commissie ook al een discussie gehad over mijnngas. Ik weet dat dit iets anders is, maar zelfs dat mocht ook al niet onderzocht worden.

Ik ben het met u eens dat we bij schaliegas, vanwege de inbreng van stoffen in de bodem, de milieueffecten nauwkeuriger in het oog moeten houden en moeten onderzoeken, vooraleer men tot een bepaalde fase overgaat. Maar ik heb de indruk dat men ervoor pleit om geen enkel onderzoek in Vlaanderen te laten gebeuren.

Op een moment dat er eventueel aanvragen komen, moeten we met de nodige voorzichtigheid bekijken hoe we die aanvragen of eventuele onderzoeken op dat moment beoordelen, maar het is ook belangrijk dat we naar aanleiding van andere technieken – windmolens en dergelijke meer – de conclusie trekken dat we moeten opletten bij eventuele concurrentie tussen verschillende technieken. Geothermie is daarnet al aangehaald. Dat gaat ook over ingrepen in de bodem. We moeten een goed kader creëren, zodat we het op dat moment goed kunnen regelen en eventuele concurrentie kunnen tegengaan.

De voorzitter: Mevrouw Van den Eynde heeft het woord.

Mevrouw Marleen Van den Eynde: Blijkbaar werd alleen de heer Sanctorum gecontacteerd. Ik krijg soms de indruk dat de groenen hier werken aan een angstpsychose: iedereen bang maken voor nieuwe zaken. Dat is verkeerd. (*Opmerkingen van de heer Hermes Sanctorum*)

Aan de ene kant is het positief dat er gezocht wordt naar natuurlijke energiebronnen in onze bodem. Vlaanderen is in grote mate energieafhankelijk van politiek onstabiele landen. Als er in onze bodem dan mogelijke energiebronnen zitten, is het een goede zaak dat daar interesse voor is. Natuurlijk moet er enig voorbehoud zijn met betrekking tot de mogelijke gevaren en schade daarvan.

Minister, is in het verleden al onderzocht, bijvoorbeeld door de VITO, wat de mogelijke voor- en nadelen zijn van schaliegas?

Minister Joke Schauvliege: Mevrouw De Vroe, er is een groot onderscheid tussen steenkoolgas en schaliegas. Dat zijn twee aparte zaken, die niet verward mogen worden. De discussie over steenkoolgas is een heel andere discussie dan die over schaliegas.

Mevrouw Van den Eynde, de VITO heeft onderzoek gevoerd rond steenkoolgas, maar niet rond schaliegas. Belangrijk om weten is dat de Europese Commissie een grootschalig wetenschappelijk onderzoek heeft verricht naar de effecten van schaliegas. Dat onderzoek lag uiteraard ook aan de basis van de richtlijn omtrent de diepe ondergrond, die wij in 2009 in dit parlement hebben omgezet.

Mijnheer Sanctorum, op dit moment hebben wij geen enkele aanvraag. Wij zitten niet zomaar te wachten en niets te doen. Wij hebben een heel duidelijk kader. Als er een vraag zou komen, zullen wij heel zorgvuldig alle elementen afwegen. Het zal gaan over de milieu-effecten, de kosten en baten. Dat moet uiteraard ook globaal bekeken worden met andere mogelijkheden die in die diepe ondergrond schuilen.

Mijnheer Martens, ik heb het verslag nagelezen van het debat over de diepe ondergrond dat we tijdens de vorige legislatuur in dit parlement hebben gevoerd. Toen hebt u gezegd dat er enorm veel mogelijkheden zijn met dat schaliegas en dat we dat in het decreet moesten opnemen.

Ik heb ook vastgesteld, collega's, dat het decreet op een heel ruime goedkeuring van dit Vlaams Parlement heeft kunnen rekenen. Er heeft maar één fractie tegen gestemd, namelijk die van u, mijnheer Sanctorum. Dat is bijzonder jammer, omdat dit zo'n beetje de verzekering is voor het feit dat er niet zomaar vergunningen worden afgeleverd, maar dat alles goed moet worden bekeken en er een goede afweging moet zijn voor een dergelijke exploitatie kan gebeuren. Het is jammer dat uw fractie dat niet heeft goedgekeurd. Het is belangrijk dat dat kader er is, zodat we, mocht er een vraag komen, die goed kunnen beoordelen.

De heer Hermes Sanctorum: Voor alle duidelijkheid, minister: mijn vraag was niet of u al een aanvraag ontvangen had rond schaliegas. Mijn vraag was of u al gecontacteerd bent. U zegt hier duidelijk van niet. Ik kan dat echt heel moeilijk geloven. Als wetenschappers en politici worden gecontacteerd, is dat bijna onmogelijk, maar goed. *(Opmerkingen)*

Minister, in Nederland werd een moratorium afgekondigd, zowel voor schaliegas als voor steenkoolgas, vooraleer uiteindelijk vergunningen werden toegekend. Wat doet u? U hebt wel een aanvraag gekregen voor een opsporingsvergunning voor steenkoolgas. Ik heb toen gevraagd om het maatschappelijke debat te voeren in Vlaanderen, zowel over steenkoolgas als over schaliegas. Ik stel vast dat de Vlaamse Regering het maatschappelijke debat hierover niet wil voeren. En dat is een heel spijtige zaak, want het is in het belang van de Vlaming dat dit debat wordt gevoerd.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

■

ONTWERP VAN DECREET houdende instemming met het verdrag van de Raad van Europa inzake de toegang tot officiële documenten, opgemaakt in Tromsø op 18 juni 2009

– 1817 (2012-2013) – Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet houdende instemming met het verdrag van de Raad van Europa inzake de toegang tot officiële documenten, opgemaakt in Tromsø op 18 juni 2009.

De algemene bespreking is geopend.

De heer Van Overmeire, verslaggever, heeft het woord.

De heer Karim Van Overmeire: Voorzitter, dames en heren, onze commissie behandelde dit ontwerp van decreet op 15 januari. Wat is de achtergrond? Op 21 februari 2002 nam het Comité van Ministers van de Raad van Europa een aanbeveling aan inzake de toegang tot officiële documenten. In die aanbeveling werd gewezen op het belang van transparantie van de overheidsadministratie en de beschikbaarheid van informatie van algemeen belang in een pluralistische en democratische samenleving. Er werd dan een tekst opgesteld op basis van bepalingen van de verschillende nationale wetgevingen die reeds van toepassing waren en die ook aanvaardbaar waren voor de lidstaten die nog geen soortgelijke wetgeving hadden. Het verdrag werd in juni 2009 opengesteld voor ondertekening.

Het verdrag is een juridisch bindend instrument dat toegang verleent tot officiële overheidsdocumenten. Elke verdragspartij waarborgt voor iedereen het recht om op verzoek toegang te hebben tot de officiële documenten die in het bezit van de overheid zijn. Daartoe schrijft de overheid in haar wetgeving de nodige maatregelen in, maar zij heeft wel het recht om bij wet in bepaalde gevallen de toegang te beperken of te weigeren. De overheid stelt het publiek in kennis van het recht op toegang, en haar overheidsdiensten helpen om die documenten te identificeren. Een aanvrager is niet verplicht om een reden op te geven waarom hij of zij toegang wenst te krijgen, en in het geval van een weigering is beroep mogelijk.

Wat betekent dit allemaal concreet voor Vlaanderen? Het doet ons plezier om vast te stellen dat de doelstellingen van dit verdrag eigenlijk al gerealiseerd zijn, met name met het decreet van 23 oktober 1991 betreffende de openbaarheid van bestuursdocumenten in de diensten en instellingen van de Vlaamse Executieve. Vlaanderen was het eerste hogere bestuursniveau in België dat het algemene principe van de openbaarheid van bestuursdocumenten aanvaardde. Er was ook het decreet van 26 maart 2004, dat het toepassingsgebied uitbreidde tot alle instellingen die onder de Vlaamse bevoegdheid vielen. De samenstelling en de werking van de enige beroepsinstantie werd geregeld bij het besluit van de Vlaamse Regering van 19 juli 2007. Het voorliggende verdrag bevat dan ook geen bepalingen die onverzoenbaar zijn met de huidige decreetgeving.

Er kan op gewezen worden dat het verdrag in werking zal treden nadat tien lidstaten hebben bekendgemaakt dat ze zich gebonden achten, maar dit is voorlopig nog niet het geval.

Het zal u niet verwonderen, collega's, dat na een korte gedachtewisseling in de commissie, dit ontwerp van decreet werd aangenomen bij unanimité van negen stemmen. (*Applaus*)

De voorzitter: Minister-president Peeters heeft het woord.

Minister-president Kris Peeters: Voorzitter, dames en heren, ik bedank de verslaggever en ook de deelnemers aan de heel interessante gedachtewisseling met de unanieme stemming als resultaat. Ik kijk natuurlijk uit naar de stemming in deze plenaire vergadering.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? (*Neen*)

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2012-13, nr. 1817/1)

– *De artikelen 1 en 2 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

■

ONTWERP VAN DECREET tot bekrachtiging van het besluit van de Vlaamse Regering van 30 november 2012 tot aanpassing van de eindtermen voor het leergebied Nederlands van de basiseducatie
– 1844 (2012-2013) – Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet tot bekrachtiging van het besluit van de Vlaamse Regering van 30 november 2012 tot aanpassing van de eindtermen voor het leergebied Nederlands van de basiseducatie.

De algemene bespreking is geopend.

De heer Delva, verslaggever, heeft het woord.

De heer Paul Delva: Voorzitter, collega's, ik geef een kort verslag van op de banken. In de commissie Onderwijs werd inderdaad het decreet tot bekrachtiging van het besluit van de Vlaamse Regering tot aanpassing van de eindtermen voor het leergebied Nederlands van de basiseducatie besproken.

Het is een heel kort ontwerp van decreet van drie artikelen. Het strekt ertoe een besluit van de Vlaamse Regering te bekrachtigen dat zegt dat de eindtermen voor het Nederlands in de basiseducatie geëxpliciteerd en vastgelegd worden. Het speciale hieraan is dat op die manier het volwassenenonderwijs nu gebruik zal kunnen maken van eigen eindtermen Nederlands, waar het tot op heden moest werken met de eindtermen Nederlands voor het lager onderwijs en de eindtermen en ontwikkelingsdoelen Nederlands voor de eerste graad van het secundair onderwijs.

Bij de bespreking had mevrouw Martens bedenkingen en kritische vragen bij het feit dat de eindtermen voor het leergebied Nederlands van de basiseducatie door dit ontwerp van decreet niet meer samenvallen met de eindtermen van het lager of het secundair onderwijs. Ze stelde dat hiermee een fundamenteel beginsel van het stelsel van de basiseducatie verlaten wordt.

De minister repliceerde door te stellen dat de eindtermen van het lager onderwijs en het secundair onderwijs wel degelijk het referentiekader blijven, maar dat er gewoon een aanpassing gebeurt aan de leeftijdsgroep, die in de basiseducatie heel anders ligt. Hij benadrukte ook dat het niveau hierdoor in geen geval naar beneden wordt gehaald.

Er werd gestemd over het ontwerp van decreet en het werd aangenomen met elf stemmen tegen drie.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? (*Neen*)

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet. (*Zie Parl.St. VI.Parl. 2012-13, nr. 1844/1*)

– *De artikelen 1 tot en met 3 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

■

VOORSTEL VAN DECREET van de heren Veli Yüksel, Kurt De Loor, Willy Segers, Bart Caron en Marnic De Meulemeester en de dames Patricia De Waele en Katrien Schryvers houdende wijziging van het decreet van 16 januari 2004 op de begraafplaatsen en de lijkbezorging, wat de vermelding van het bestaan van een uitvaartcontract in de wilsbeschikking betreft
– 1845 (2012-2013) – Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het voorstel van decreet van de heren Veli Yüksel, Kurt De Loor, Willy Segers, Bart Caron en Marnic De Meulemeester en de dames Patricia De Waele en Katrien Schryvers houdende wijziging van het decreet van 16 januari 2004 op de begraafplaatsen en de lijkbezorging, wat de vermelding van het bestaan van een uitvaartcontract in de wilsbeschikking betreft.

De algemene bespreking is geopend.

De heer Yüksel heeft het woord.

De heer Veli Yüksel: Collega's, dit voorstel komt tegemoet aan een maatschappelijke nood. Veel alleenstaande ouderen die een uitvaartcontract hebben afgesloten, vrezen dat dit contract na hun dood niet zal worden uitgevoerd, onder meer bij gebrek aan nabestaanden, familieleden. Naarmate het sociale isolement bij ouderen toeneemt, in het bijzonder in de stedelijke kernen, merken we dat ook deze bekommernis steeds vaker voorkomt.

Met de voorgestelde decreetswijziging wordt bepaald dat het bestaan van een uitvaartcontract wordt opgenomen in de bevolkingsregisters. In het Waalse Gewest en het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest bestaat deze mogelijkheid al. Met dit voorstel van decreet wordt de mogelijkheid ook in Vlaanderen gecreëerd.

De registratie in de bevolkingsregisters stelt de ambtenaar van de burgerlijke stand in staat om op het moment van de aangifte van een overlijden onmiddellijk het bestaan van een uitvaartcontract te melden. Dat biedt uiteraard nog geen zekerheid dat het contract correct zal worden uitgevoerd, maar het verkleint wel aanzienlijk de kans dat het eenvoudigweg over het hoofd wordt gezien.

Volgens de aanpassing die door het voorstel van decreet wordt gedaan aan het decreet van 16 januari 2004 op de begraafplaatsen en de lijkbezorging, zoals gewijzigd bij decreten van 10 november 2005, 18 april 2008 en 9 december 2011, luidt de bewuste paragraaf als volgt: "Elkeen kan tijdens zijn leven vrijwillig een schriftelijke kennisgeving van zijn laatste wilsbeschikking overmaken aan de ambtenaar van de burgerlijke stand van zijn gemeente. Die laatste wilsbeschikking kan handelen over de wijze van lijkbezorging, de asbestemming, het ritueel van de levensbeschouwing voor de uitvaartplechtigheid, over de gemeente waar men begraven wil worden of de gemeente waar de as begraven, bijgezet of uitgestrooid moet worden, evenals over de vermelding van het bestaan van een uitvaartcontract."

Collega's, in de loop van de totstandkoming van dit voorstel hadden we onder meer contacten met de Koninklijke Federatie van het Belgisch Notariaat. Zij opperden om de uitvaartcontracten niet enkel op te nemen in het bevolkingsregister, maar ook een elektronisch register op te maken dat online consulteerbaar is, eventueel zelfs verbonden aan het Centraal Register van Testamenten. Ik vind dit een suggestie die zeker kan worden onderzocht, maar een dergelijke bepaling dient volgens mij en de mede-indieners niet in dit voorstel van decreet te worden opgenomen. Wel wil ik hier duidelijk stellen dat het de bedoeling van de decreetgever is dat eventuele nieuwe initiatieven ter registratie van uitvaartcontracten in andere databanken dan de bevolkingsregisters, worden afgestemd met bestaande initiatieven, zoals het Centraal Register van Testamenten.

De Vlaamse Regering zal dit in de uitvoeringsbesluiten moeten vastleggen.

We waren uiteraard zeer verheugd met de unanieme goedkeuring van dit voorstel van decreet tijdens de commissievergadering van 22 januari 2013. Ik hoop dan ook tijdens deze plenaire vergadering op evenveel steun te mogen rekenen.

De voorzitter: Mevrouw De Ridder heeft het woord.

Mevrouw Annick De Ridder: Voorzitter, ik wil de woorden van de heer Yüksel nog even aanvullen. We kunnen ons uiteraard ook in de inhoud van dit voorstel van decreet vinden. We hebben het mee ingediend. Ik zou echter ook een belangrijke bemerking willen maken.

De voorzitter van de commissie ‘Decreten’ van de Koninklijke Federatie van het Belgisch Notariaat heeft ons gemeld dat de link met de bestaande initiatieven duidelijk moet worden gelegd. We moeten ervoor zorgen dat we voor een registratie of een opname geen nieuw initiatief nemen of een nieuwe databank oprichten. De link met de bestaande initiatieven moet duidelijk zijn. Er moet een afstemming tussen de initiatieven zijn.

Ik wil de Vlaamse Regering dan ook oproepen om hier tijdens de uitvoering rekening mee te houden. Het is niet de bedoeling zaken naast elkaar te creëren. We moeten een eenvormig en afgestemd instrument creëren dat de bevolking ten goede komt.

De voorzitter: De heer De Loor heeft het woord.

De heer Kurt De Loor: Voorzitter, na de vrij volledige uitleg van de heer Yüksel wil ik me beperken tot een geruststellend woordje over de administratieve rompslomp waar sommigen misschien voor vrezen. Dit voorstel van decreet zal dit niet teweegbrengen. De gemeenten zijn niet verantwoordelijk voor de uitvoering van de uitvaartcontracten. Voor hen is een informatieve en communicatieve rol ten aanzien van de begrafenisondernemers en van de nabestaanden weggelegd.

Zoals de heer Yüksel al heeft gesteld, is deze regeling in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest en in het Waalse Gewest al van toepassing. Het lijkt me een goede zaak dat deze regeling nu ook in het Vlaamse Gewest van toepassing zal worden. Ik ben ervan overtuigd dat we op deze manier een antwoord op een steeds stijgende behoefte formuleren.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

De heer Bart Caron: Voorzitter, ik wil namens mijn fractie onze steun aan dit voorstel van decreet betuigen. Inhoudelijk heb ik niets toe te voegen aan wat reeds is gezegd. Ik wil evenwel uitdrukkelijk de bereidheid en de openheid van de meerderheid waarderen. Tijdens de discussie in de commissie is uit de teneur van de vragen gebleken wie het voorstel van decreet steunde. Die mensen hebben de kans gekregen het voorstel van decreet mee in te dienen. Het gaat hier om een gevoelig punt, de wilsbeschikking na het overlijden. Dit voorstel van decreet verdient een breed draagvlak. Ik dank de andere initiatiefnemers hiervoor.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? (*Neen*)

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het voorstel van decreet. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2012-13, nr. 1845/1)

– *De artikelen 1 en 2 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het voorstel van decreet houden.

■

NOTA VAN DE VLAAMSE REGERING Gezondheidsdoelstelling 'Preventie van zelfdoding' en Vlaams actieplan 2012-2020, ingediend door de heer Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin – 1814 (2012-2013) – Nrs. 1 tot en met 3

Bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de nota van de Vlaamse Regering Gezondheidsdoelstelling 'Preventie van zelfdoding' en Vlaams actieplan 2012-2020, ingediend door de heer Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin.

De bespreking is geopend.

Minister Vandeurzen is onderweg.

Mevrouw Godderis, verslaggever, heeft het woord.

Mevrouw Danielle Godderis-T'Jonck: Voorzitter, de voorliggende gezondheidsdoelstelling 'Preventie van zelfdoding' en het Vlaams actieplan 2012-2020 zijn tot stand gekomen na de Gezondheidsconferentie Suïcidepreventie in het najaar van 2011 en na een grondige evaluatie van de strategieën die aan de basis van het vorig plan lagen. Er is gestreefd naar een integratie van de gebruikte strategieën in de nieuwe initiatieven en naar aandacht voor nieuwe doelgroepen. De gezondheidsdoelstelling en het actieplan vloeien voort uit een ruime bevraging. Experts en het maatschappelijk middenveld zijn sterk bij de voorbereiding betrokken.

Tijdens de Gezondheidsconferentie Suïcidepreventie is de Vlaamse gezondheidsdoelstelling als volgt geformuleerd: "De sterfte door zelfdoding bij mannen en vrouwen moet tegen 2020 verminderd zijn met 20 procent ten opzichte van 2000."

Het nieuwe Vlaams actieplan 2012-2020 schept een kader om bijkomende inspanningen te leveren en op die manier de beoogde doelstelling te bereiken.

Het actieplan moet een kapstok worden voor suïcidepreventie in de komende jaren. Het voorziet binnen de vijf voorziene preventiestrategieën in bestaande acties die worden gecontinueerd maar er wordt ook voldoende ruimte gelaten voor nieuwe acties en een dynamische invulling van het suïcidepreventieplan in Vlaanderen. Zo wordt bijvoorbeeld voorzien in een overkoepelende portaalsite, die zowel informatie als onlinehulpverlening efficiënt samenbrengt.

Tijdens de interessante hoorzitting over het plan konden de leden van de commissie Welzijn ook vaststellen dat het voorliggende actieplan breed wordt gedragen door de verschillende actoren in het werkveld en dat ze daarbij hun bereidwilligheid bevestigden om mee te helpen aan de uitvoering van het plan. Het plan werd niet alleen omschreven als onderbouwd en realistisch maar ook innoverend. Tijdens de bespreking in de commissie kon het actieplan ook op de goedkeuring rekenen van de verschillende fracties, getuige de unanieme goedkeuring van de gezondheidsdoelstelling 'Preventie van suïcide' door de aanwezige leden.

■

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, we schorsen de vergadering tot minister Vandeurzen aanwezig is.

– *De vergadering wordt geschorst om 16.36 uur.*

– *De vergadering wordt hervat om 16.45 uur.*

■

NOTA VAN DE VLAAMSE REGERING Gezondheidsdoelstelling 'Preventie van zelfdoding' en Vlaams actieplan 2012-2020, ingediend door de heer Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin – 1814 (2012-2013) – Nrs. 1 tot en met 3

Bespreking (*Voortzetting*)

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de voortzetting van de bespreking van de nota van de Vlaamse Regering Gezondheidsdoelstelling 'Preventie van zelfdoding' en Vlaams actieplan 2012-2020, ingediend door de heer Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin.

Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Mevrouw Katrien Schryvers: Voorzitter, minister, geachte leden, uitzichtloosheid, volstreckte uitzichtloosheid. Probeer het je eens voor te stellen: je leven, je situatie zo uitzichtloos vinden dat je geen andere weg kan bedenken dan je leven te beëindigen, terwijl je eigenlijk niets liever wilt dan leven. Per dag leidt die uitzichtloosheid in Vlaanderen voor ongeveer drie mensen tot een effectieve zelfdoding. Dat is veel. Dat is veel te veel.

Telkens blijven nabestaanden achter met vragen, schuldgevoelens en emotionele problemen, om nog niet te spreken over de complete eenzaamheid en ontreddeering waarin de suïcidanten zelf zich hebben bevonden. Drie per dag, het is een hoog cijfer. Vlaanderen is al jaren een van de koplopers wat het aantal zelfdodingen en pogingen tot zelfdoding betreft. Volledig terecht schuift Vlaanderen hiervoor dan ook een specifieke gezondheidsdoelstelling naar voren. Vandaag bespreken we hier het tweede Vlaams Actieplan Suïcidepreventie 2012-2020, dat tot stand is gekomen na de druk bijgewoonde gezondheidsconferentie van december 2011.

Wat voorligt, is een ambitieus plan, dat de lat hoog legt: 20 procent minder zelfdodingen tegen het jaar 2020, wat neerkomt op ongeveer 220 zelfdodingen per jaar. Wetend dat dit ambitieus is, is het heel belangrijk voor ons om ook te weten dat dit plan tot stand is gekomen in samenwerking met tal van actoren werkzaam op het terrein. Dat het ruim gedragen is door die diverse actoren, konden we ook horen tijdens de interessante hoorzitting die over dit plan plaatsvond. Dat kan er alleen maar toe bijdragen dat velen hun schouders mee onder de uitvoering ervan nadien zetten, en dus mee die doelstelling proberen waar te maken.

CD&V staat heel positief tegenover dit plan. Het werd tijdens de bespreking in de commissie ook zo verwoord namens onze fractie door mevrouw Vera Jans, die tevens een aantal aandachtspunten verder belichtte.

Zelf geef ik er hier toch ook nog graag een aantal mee. Het is inderdaad belangrijk om bijzondere aandacht te schenken aan bepaalde doelgroepen. Bepaalde groepen zijn nu eenmaal kwetsbaarder en hebben in functie van een specifieke problematiek en specifieke noden een andere gespecialiseerde benadering nodig.

Wat ons ter zake toch wel trof, zijn de duidelijke regionale verschillen. Ik wil ook specifieke aandacht vragen voor patiënten die lijden aan een eetstoornis. Van alle psychiatrische stoornissen heeft anorexia de hoogste suïcideratio. Ik wil dan ook nogmaals onze resolutie betreffende een sensibiliserend en ondersteunend beleid over eetstoornissen onder de aandacht brengen.

Wat de doelgroepenbenadering betreft, onderschrijft CD&V zeker ook de aandacht voor de nabestaanden. Zij vormen op zich een risicogroep. De Werkgroep Verder, die onder meer voorziet in lotgenotencontact gaf duidelijk te kennen ook op het vlak van e-mental health initiatieven voor nabestaanden te willen ontwikkelen. Zo werd gewag gemaakt van een educatief e-programma voor nabestaanden.

Online hulpverlening wordt overigens steeds belangrijker en krijgt in dit plan ook een duidelijke plaats. In het actieplan wordt immers duidelijk ingezet op telefonische en onlinehulp. Deze laagdrempelige manier van hulp- en zorgverlening kan gemakkelijker een breder publiek bereiken.

In dat kader wil ik ook het enorme belang van het vrijwilligerswerk onderstrepen. Frappant tijdens de hoorzitting was de duidelijke stelling van het Centrum ter Preventie van Zelfdoding (CPZ) dat vrijwilligers de drempel om hulp te zoeken aanzienlijk verlagen. Zo zou de drempel om te bellen naar de zelfmoordlijn veel hoger zijn als mensen zouden weten dat ze bellen naar professionele hulpverleners, wat in casu dus niet het geval is. Ook hier maken vrijwilligers dus wel degelijk het verschil.

Al gaat het niet steeds over zelfdoding, voor ons vormen ook kinderen van ouders met psychiatrische problemen een aandachtsgroep. De impact van psychiatrische problemen van ouders op kinderen is immers enorm groot. Terwijl deze kinderen vaak heel machteloos zijn en zich ook zo voelen, lopen zij dan nog het risico gestigmatiseerd te worden. Ik wil dan ook nogmaals een pleidooi houden om deze kinderen, de zogenaamde KOPP-kinderen (kinderen van ouders met een psychisch probleem) zeker niet uit het oog te verliezen.

Het plan zet ook in op deskundigheidsbevordering, en terecht. Eigenlijk heeft de lage respons die de advieslijn Advies SuïcidePreventie voor HuisArtsen (ASPHA) sinds de oprichting heeft gekend, ons verbaasd. De nood hieraan leek ons evident. Intussen wordt deze lijn verder opengesteld naar andere zorgverleners uit de eerste lijn. Opvolging hiervan is zeker nodig.

Collega's, 20 procent minder zelfdodingen: het is een ambitieuze doelstelling. Deze doelstelling op zich is voor ons echter niet zaligmakend. Naast effectieve zelfdodingen staan immers ook een hoog aantal pogingen tot zelfdoding. In 2010 stonden tegenover 20 zelfdodingen per 100.000 inwoners 300 pogingen. In datzelfde jaar werd het aantal pogingen in Vlaanderen geraamd op 9600. Dagelijks belanden 26 mensen na een poging tot zelfdoding op een van de spoeddiensten. Telkens is er diezelfde uitzichtloosheid aan voorafgegaan. Maar tegelijk onthouden we uit de hoorzitting dat de wens om te sterven onlosmakelijk verbonden blijft met de wens om te leven en dat het proces van het denken aan zelfdoding naar de daad op elk moment kan worden beëindigd.

Niet alleen het aantal effectieve zelfdodingen moet voor ons omlaag, ook het aantal pogingen. En ons streven moet nog veel verder liggen: een groot deel van de suïcidanten kent een psychiatrische problematiek, een problematiek die vandaag nog al te vaak taboe blijkt. In onze resolutie over de vermaatschappelijking van de geestelijke gezondheidszorg deden we een concrete oproep binnen diverse beleidsdomeinen om deze problematiek meer bespreekbaar te maken en als maatschappij meer zorg op te nemen. In heel deze gezondheidsdoelstelling staan voor ons dan ook de mens en zijn welbevinden centraal. Suïcidepreventie gaat over veel meer dan enkel het voorkomen van een zelfdoding. Onze doelstelling is dat mensen zich goed voelen in hun vel en dat ze weerbaar zijn tegen tegenslagen. Dat is een grote verantwoordelijkheid, die we met zijn allen moeten opnemen. (*Applaus*)

De voorzitter: Mevrouw Dillen heeft het woord.

Mevrouw Marijke Dillen: Voorzitter, minister, collega's, zelfdoding, poging tot zelfdoding, depressies, het is in Vlaanderen helaas een trieste realiteit. De cijfers zijn ernstig. We behoren tot de koplopers in Europa. Herhaaldelijk hebben we hierover in dit parlement en in de commissie kunnen debatteren, met telkens hetzelfde besluit: een degelijk preventiebeleid is meer dan ooit nodig.

Minister, vandaag bespreken we uw plan. Het is een zeer ambitieus plan met een indrukwekkende lijst acties die zullen worden ondernomen en uitvoerig werden toegelicht. Een plan dat nodig is en hopelijk zijn vruchten snel zal afwerpen, want de zeer slechte en trieste cijfers hier in Vlaanderen bewijzen dat een goede en degelijk onderbouwde aanpak van preventie van zelfdoding meer dan ook topprioriteit moet zijn.

We hebben interessante hoorzittingen gehad waarop dit plan door specialisten op het terrein onder de loep werd genomen. Zeer positief is het gegeven dat er een heel groot draagvlak is voor dit plan. Dit is belangrijk, want het is op het terrein dat dit plan moet worden gerealiseerd. Het is dan ook positief dat de betrokken actoren bereid zijn mee te werken aan de uitvoering van dit plan en er hun schouders onder zullen zetten.

Minister, u bent niet de enige minister die een verantwoordelijkheid draagt bij de preventie van zelfdoding en depressie. Verschillende van uw collega's zijn ook betrokken partij. Denken we in de eerste plaats aan de ministers van Onderwijs en Werk. Dan verwijst ik, enkel bij wijze van voorbeeld want ik zou er vele kunnen geven, naar het toenemende aantal gevallen van pesten en de zeer ernstige en soms tragische gevolgen die hieruit kunnen voortvloeien. Als u wilt slagen met dit plan, is het heel belangrijk dat in Onderwijs, Werk en andere bevoegdheidsdomeinen zware inspanningen worden geleverd.

Er blijven nog andere belangrijke knelpunten. En dan denk ik bijvoorbeeld aan de capaciteitsproblemen in verschillende domeinen binnen Welzijn, bijvoorbeeld de centra voor geestelijke gezondheidszorg (cgg's). Ook hier zullen bijkomende initiatieven moeten worden genomen.

Minister, om te kunnen slagen moet u uiteraard ook kunnen beschikken over voldoende financiële middelen om de talrijke acties te realiseren. Ik hoop dat de Vlaamse Regering bereid is hier prioriteit aan te verlenen. Onze fractie zal er waakzaam op toekijken dat de nodige initiatieven worden genomen om nu ook in de praktijk voorrang te geven aan de realisatie, in de hoop dat er eindelijk op het terrein betere resultaten kunnen worden geboekt en dat de cijfers drastisch verlagen. Onze fractie zal u in ieder geval steunen en wenst u veel succes bij de uitvoering van dit plan. (*Applaus*)

De voorzitter: De heer Gysbrechts heeft het woord.

De heer Peter Gysbrechts: Voorzitter, minister, collega's, de gezondheidsdoelstelling, meer bepaald het verminderen van sterfte door zelfdoding bij mannen en vrouwen tegen 2020 met 20 procent, is ambitieus. Dat mag worden gezegd. We moeten ambitie tonen. Vlaanderen heeft na Finland het hoogste zelfmoordcijfer in Europa. Die zelfmoordcijfers naar beneden halen moet effectief een topprioriteit zijn.

Minister, in de afgelopen jaren heb ik u meermaals ondervraagd over de vele aspecten van het preventiebeleid inzake zelfdoding. Ofschoon we vooruitgang boeken, blijven we toch altijd zeer slechte resultaten neerzetten, wat me ertoe aanzette een snellere evaluatie en bijsturing te vragen van het vorige plan. We zijn dan ook blij met het actieplan dat op basis van de bestaande acties en rekening houdend met de nog grote uitdagingen, werd opgesteld. Het actieplan bevat goede elementen. Open Vld heeft in de commissie de gezondheidsdoelstelling en het actieplan dan ook mee goedgekeurd. We zijn verheugd dat van elke maatregel werd nagegaan of die evidencebased was. Ook de aankondiging dat men wil werken met evidencebased richtlijnen waarbij men zich inspireert op de werking van het Trimbos-instituut, kunnen wij appreciëren.

Op die manier krijgen we een beleid met een beslissingsboom die wetenschappelijk onderbouwd is, en dat voor elke actor duidelijk maakt wat de beste praktijken zijn die leiden tot resultaten. Op die manier krijgen we mogelijk ook een betere ketenzorg die het probleem bij de wortel aanpakt. Maar toch, collega's, willen we een paar kanttekeningen formuleren.

Het actieplan werkt aan deskundigheidsbevordering. Ik ben blij met de doelgroepenverruiming en pleit voor goed gekozen doelgroepen, namelijk mensen die in contact komen met risicogroepen zoals thuisverpleegkundigen, die in contact komen met mensen in kwetsbare situaties, die vaak met uitzichtloosheid geconfronteerd worden, leerkrachten die kinderen en jongeren dagelijks zien functioneren, en dus ook hun gedrag kunnen zien veranderen. Het zijn groepen die een belangrijke signaalfunctie kunnen vervullen. Zij moeten dat probleem niet zelf oplossen, maar wel weten aan wie ze dit kunnen signaleren, en waarbij ze zeker zijn dat het probleem effectief wordt opgenomen.

Online hulpverlening blijkt de toegankelijkheid van hulpverlening te verbeteren. Dat heeft uiteraard te maken met de nieuwe media, die jongeren heel goed beheersen. Bovendien laat het mensen toe anoniem te blijven. Die anonimiteit maakt trouwens ook dat ze makkelijker kunnen communiceren. We weten dat online hulpverlening effectief is bij milde depressies, en dat alleen al rechtvaardigt dat we meer en meer investeren in deze hulpvorm.

De vraag blijft hoe we mensen bereiken wanneer het probleem verder gaat dan een milde depressie, en of dat voor verdere hulpverlening de anonimiteit moet worden opgeheven. Ik denk dat we de komende jaren hier een antwoord moeten op leren formuleren, want de aanpak van de onderliggende problematiek blijft essentieel. We hopen ook dat voor de Werkgroep Verder het mogelijk zal zijn in de komende tijd om zo een online hulpverlening voor de naasten op te zetten. Minister, we hopen dat u daar positief tegenover zult staan.

De strategische adviesraad (SAR) heeft terecht gewezen op het feit dat er nood is aan een ruimere visie in het preventiebeleid rond zelfdoding, dat de welzijns- en gezondheidssectoren overschrijdt. De oorzaken voor zelfmoordpogingen en voor zelfmoord zijn niet beperkt tot zaken binnen deze sector. Alle domeinen van het leven zijn betrokken. Vorig jaar werden we bijvoorbeeld geconfronteerd met een aantal zelfmoorden waarbij pesten op het werk aan de basis lag.

Minister, wat naar onze mening een lacune is in uw plan, of op zijn minst een gemiste kans om het uitdrukkelijk in uw plan op te nemen, is de problematiek van het pesten. Pesten is niet meer weg te denken uit de actualiteit. Deze week konden we kennismaken van de reportage van Klasse over pesten op school, op het niet reageren of de onmacht van de school en haar leerkrachten, over de diepe pijn die het achterlaat bij de gepeste kinderen. Gisteren en vandaag vernamen we dat Ketnet de filmpjes van kinderen die over pesten getuigen, moest wegnemen vanwege de emotionele impact van die filmpjes en de mogelijke daaruit voortvloeiende kwetsbaarheid van de kinderen die getuigden. Dat toont nog maar eens aan hoe gevoelig deze problematiek is. En dan waren er de afgelopen maanden ook nog de berichten van jongeren die zichzelf van het leven beroofden na pestgedrag.

Net zoals in de hoorzitting werd gezegd, betreuren we dus dat er in dit actieplan geen aandacht besteed is aan pesten, of dat het niet is vernoemd. De hoorzitting leerde ons immers dat de aanpak in onderwijs, ondanks goede bedoelingen, soms ondermaats is.

Open Vld pleit voor een intense samenwerking met andere ministers, ook die van het federale niveau. Minister Monica De Coninck is bevoegd voor het welzijn op het werk, minister Pascal Smet voor pesten op school. Een non-beleid doet de gepeste kinderen uiteindelijk van school veranderen en gepeste werknemers naar een andere job zoeken. Dat bewijst dat de aanpak faalt en dat ondertussen zware schade wordt aangericht aan het zelfbeeld van de gepeste, wat niet zelden leidt tot depressie. Maar het maakt ook dat men niet aan de slag gaat met de pesters zelf, kinderen en volwassenen waarvan is aangetoond dat ze vaak zelf hulp nodig hebben. We staan hier voor een uiterst belangrijke uitdaging. We doen een oproep er werk van te maken samen met de andere bevoegde overheden.

Voor ouderen wil de minister inzetten op netwerkgroepen en persoonlijke toekomstplanning. Het creëren van netwerken is een mooie doelstelling die past in de vermaatschappelijking van de zorg. Vraag is: hoe haalbaar is ze? Het netwerk van oudere mensen sterft letterlijk uit, en in die zin wil ik verwijzen naar de resolutie van collega Van Mechelen, die vroeg naar begeleiding op maat van ouderen in hun rouw- en verwerkingsproces van mensen die hun na staan. Vaak gaat het daarbij om het overlijden van hun eigen kinderen.

Daarbij vroeg Open Vld om goede praktijken in kaart te brengen en ze te delen onder de woonzorgcentra om zo de levenskwaliteit van vaak hoogbejaarden te verbeteren. Jammer genoeg werd dit idee gewoon afgewezen in de commissie. Men vond dat het netwerk dat maar zelf moest doen. Net zoals de woonzorgcentra, weet dat netwerk vaak ook niet hoe ermee om te gaan. De vraag of er in dat netwerk voldoende draagkracht is om dat te doen, is blijkbaar niet altijd ter zake. Ofschoon beleidsmakers communicatie altijd als een prioriteit

beschouwen, weten mensen vaak niet waar ze de bomen in het bos van welzijnszorg moeten zoeken en zijn ze uiteindelijk op zichzelf aangewezen.

Collega's, we staan allemaal achter vermaatschappelijking van de zorg voor zover dat toverwoord mensen niet gewoon aan hun lot overlaat en het netwerk zelf in een depressie stort wegens de gekende overbelasting. We pleiten er voorsnog voor dat aandacht wordt besteed aan de rouwbegeleiding van ouderen wanneer ze een belangrijke naaste verliezen, aangezien depressie en eenzaamheid van ouderen ook belangrijke onderliggende redenen zijn voor zelfmoord.

Ten slotte wil ik erop wijzen dat de sector tijdens de hoorzittingen terecht heeft gewezen op het feit dat het capaciteitsprobleem in de geestelijke gezondheidszorg de idee van de ketenzorg hypothekeert. Essentieel is om het onderliggende probleem van de zelfdoding aan te pakken, wil men op lange termijn een oplossing aanreiken. In heel veel gevallen is een psychisch probleem het onderliggende probleem. Het capaciteitsgebrek in de geestelijke gezondheidszorg, zowel op federaal als Vlaams niveau, maakt echter dat het snel aanpakken van dat onderliggend probleem nagenoeg onmogelijk is. In dat licht wil ik de vraag van Zorgnet Vlaanderen onderschrijven, namelijk het stellen van prioriteiten indien de overheid er niet in slaagt de nodige capaciteitsuitbreidingen te realiseren. En laat ons realistisch zijn: dit impliceert, collega's, dat we prioriteiten stellen.

De voorzitter: Mevrouw De Wachter heeft het woord.

Mevrouw Else De Wachter: Voorzitter, minister, collega's, ik wil me graag aansluiten bij de collega's. Over de partijgrenzen heen zijn we het er allemaal wel over eens dat dit tweede Vlaams actieplan absoluut meer dan ooit nodig is. Dat is de voorbije weken en maanden gebleken, en zoals de collega zegt, ook de voorbije uren en dagen. Het toont toch nog maar eens aan dat het zeer belangrijk is dat je dit thema bespreekbaar kunt maken. Dat is al meer dan ooit mogelijk, maar nog niet voldoende. Het ligt ook zeer gevoelig hoe je daarmee omgaat ten aanzien van de naast- en nabestaanden, ook kinderen.

Het actieplan is effectief zeer ambitieus als we weten dat we bovenaan in de ranking staan van Europese landen wat betreft zelfdoding. We gaan tegen 2020 voor een daling met 20 procent. Het is een zeer belangrijk gegeven in het kader van de gezondheidsdoelstellingen.

Minister, het is belangrijk dat we tijdens de hoorzittingen heel wat interessante informatie hebben gekregen en vooral dat gebleken is dat de hele sector, het hele middenveld en werkveld, achter dit plan staat. Het heeft alleen nog een aantal bekommernissen meegegeven wat betreft de uitwerking van dit geheel.

De frase die me bijblijft doorheen de hele hoorzitting, is vooral dat men stelt dat het proces van gedachte naar daad op elk moment kan worden stopgezet. Dat is een belangrijk gegeven in de hele procedure. Het geeft ons alleen maar hoop en het is vooral een aanzet dat we moeten blijven vechten voor die goede dienstverlening en hulpverlening doorheen het hele proces.

Minister, uit die hoorzittingen is gebleken dat we in de toekomst nog heel wat extra aandacht moeten besteden aan een aantal belangrijke bekommernissen en aandachtspunten. Er is onder andere gesteld dat heel wat mensen die tot deze groep behoren, vaak geconfronteerd zijn met psychiatrische stoornissen. Daar moeten we extra aandacht aan kunnen besteden.

We kunnen alleen maar beamen dat de online hulpverlening efficiënt werkt, en vooral ook belangrijk is en zal worden in de toekomst. Het is ook een gemakkelijke weg om mensen naar de hulpverlening toe te leiden. Vandaag stond nog in de media dat het heel belangrijk kan zijn voor bepaalde doelgroepen om zo de eerste stap te zetten naar de hulpverlening omdat het op een laagdrempelige manier kan gebeuren. We willen nog wel benadrukken dat we ook altijd aandacht moeten hebben voor de nog steeds bestaande digitale drempel, zeker voor ouderen bijvoorbeeld.

We willen ook beklemtonen dat we in dit tweede Vlaamse actieplan toch iets missen rond depressie. In het vorige kwam dat uitdrukkelijk aan bod.

Het werd al vermeld door collega's: naast dit plan moet er blijvend aandacht gaan naar alle vormen van pesten. Dat is onlangs nog gebleken. Men moet het probleem bij de wortel kunnen aanpakken, van bij het begin, via de ketenzorg en tot aan de nazorg. De hulp aan de na- en naastbestaanden is zeer belangrijk. Deze bekommernis kunnen we blijven delen. We moeten daar blijvend aandacht aan besteden.

In al onze ambitie moeten we ervoor opletten dat we niet verzanden in de veelheid aan acties. Misschien is het te veel om alles te organiseren; misschien moeten we er op een bepaald moment een aantal acties uitpikken om er zeker van te zijn dat we die dan ook echt kunnen realiseren tegen 2020.

Minister, het is een ambitieus plan. Mijn fractie ondersteunt het. Het is zeer belangrijk in de preventie van suïcide en de dienstverlening aan de na- en naastbestaanden.

De voorzitter: De heer De Bruyn heeft het woord.

De heer Piet De Bruyn: Voorzitter, minister, collega's, niemand van ons blijft onbewogen als hij de cijfers over het aantal zelfdodingen en zelfdodingspogingen in Vlaanderen hoort. Ze behoren tot de hoogste van Europa en we weten dat. We weten dat al heel lang.

Het was een verre voorganger van u, het was Wivina Demeester, die daar hier in dit parlement meer dan tien jaar geleden al meerdere vragen over kreeg. Wie de vragen en de antwoorden van toen herleest, stelt meteen vast dat we vandaag gelukkig heel wat verder staan in onze aanpak van de thematiek. Wat oneerbiedig gezegd, zou men kunnen stellen dat het toen veeleer wat 'kurieren am Symptom' was, terwijl we ons nu bewust zijn van de complexiteit van de problematiek en daar in de preventiestrategieën aandacht aan besteden.

Maar ook tijdens de vorige legislatuur – en verschillende collega's die hier zitten, waren daarbij actief betrokken – besteedden we zowel in de commissie Welzijn als tijdens de plenaire vergadering regelmatig aandacht aan het thema. Dit parlement vroeg in een resolutie, bij hoogdringendheid aangenomen op 30 april 2009 tijdens de laatste plenaire vergadering van de vorige legislatuur, met aandrang om "tijdig te beginnen met de voorbereiding van een nieuw Vlaams Actieplan Suïcidepreventie en om daarvoor het nodige overleg te organiseren met alle betrokken actoren uit het veld".

Deze resolutie was misschien veeleer symbolisch, want gericht aan een ontslagnemende regering. Die was niet meer in staat om nieuwe initiatieven te nemen.

U werd vervolgens als nieuwe minister van Welzijn in deze Vlaamse Regering met de thematiek geconfronteerd. U gaf al vroeg het signaal dat een tweede actieplan voor u meer moest zijn dan een doorslagje van het vorige dat – ere wie ere toekomt – zonder meer zijn verdiensten had, maar ook een aantal onvolmaaktheden vertoonde. En ondanks dit signaal van uw kant, hoorden we wel eens fluisteren dat u wel erg veel tijd nam om het nieuwe actieplan te finaliseren. Tussen de vooropgestelde einddatum van het vorige plan, 2010, en de begindatum van het huidige plan, 2012, ligt inderdaad een hiaat; maar dit betekende op geen enkel ogenblik een stilstand van de belangrijke voorbereidende werkzaamheden op de achtergrond.

Wie de kans had dit voortraject mee te volgen, weet dat het niet altijd van een leien dakje liep. Het was soms moeizaam zoeken naar het juiste evenwicht en naar consensus tussen de partners, en ook organisatorisch liep het niet altijd even vlot.

Maar uit het soms moeizame voortraject kwam een sterke gezondheidsconferentie te voorschijn. En die sterke gezondheidsconferentie van 17 december 2011 vormde terecht de basis voor het vandaag voorliggende actieplan.

Voordat ik kort inga op het actieplan zelf, vind ik het gepast om hier expliciet een woord van dank en waardering te richten tot iedereen die van dichtbij of veraf betrokken was bij het voortraject, de gezondheidsconferentie zelf of bij plan zoals het nu voorligt. Zonder hun overtuigingskracht, hun wil tot samenwerking en hun deskundigheid was het niet mogelijk geweest om hier vandaag een nieuw actieplan te bespreken.

In de resolutie waar ik al naar verwees, vroeg dit parlement om over te gaan tot “de oprichting van een Vlaams Expertisecentrum Suïcidepreventie om een maximale complementariteit en overzichtelijkheid tussen de verschillende initiatieven en actoren in het kader van de preventie van zelfdoding te bewerkstelligen”. En ook al werd de term ‘Vlaams Expertisecentrum Suïcidepreventie’ niet als dusdanig opgenomen in het nieuwe actieplan, toch lijkt het me duidelijk dat de invulling die we toen aan die term koppelden, wel degelijk als een rode draad door het voorliggende actieplan loopt.

U gaf de opdracht om, vertrekkend vanuit een inventarisatie van alle bestaande initiatieven, in kaart te brengen welke strategieën werkbaar en effectief zijn. U beklemtoonde daarbij terecht het belang van een degelijke wetenschappelijke onderbouw. Zelfs voor een complexe problematiek als suïcidepreventie geldt immers: ‘meten is weten’. Eveneens terecht schoof u een betere synergie tussen de bestaande actoren naar voren, zodat de complementariteit echt kan werken en er ook ruimte vrijkomt om nieuwe initiatieven en nieuwe strategieën te implementeren.

Bijzonder belangrijk daarbij is dat er niet wordt getwijfeld aan de deskundigheid van de partners op het terrein en dat ook hun specificiteit wordt erkend. In dit kader is het ook zinvol om de erkenning door u en de structurele financiering van zowel de Werkgroep Verder als het Centrum ter Preventie van Zelfdoding even aan te stippen. Na meer dan dertig jaar onafgebroken werking heeft het CPZ nu eindelijk een erkenning en financiering gekregen, die maken dat ze niet meer jaarlijks moeten hopen dat er ook voor het volgende jaar weer voldoende middelen zullen zijn. Ook die erkenning en structurele financiering was overigens een aandachtspunt in de resolutie van 2009.

U stelt in het voorliggende actieplan de oprichting van een partnerorganisatie in het vooruitzicht. Die moet dienen om de verschillende strategieën te stroomlijnen en te zorgen voor de nodige coördinatie, continuïteit, wetenschappelijke onderbouw en evaluatie van alle acties inzake suïcidepreventie in Vlaanderen. Minister, het is onze overtuiging dat deze partnerorganisatie zonder meer essentieel is om het actieplan te laten slagen. We nodigen u dan ook uit om niet langer te wachten met het vormgeven van de organisatie. We hebben zelf een aantal concrete ideeën over zowel de inhoudelijke taak als de organisatievorm die men zou kunnen aannemen, maar ik neem aan dat we daar later in commissie nog met u van gedachten over zullen kunnen wisselen.

Als we even kijken naar de nieuwe accenten in dit tweede actieplan, komen we al snel bij de integrale benadering van de suïcideproblematiek. Onze aandacht moet inderdaad blijven uitgaan naar de suïcidale persoon, maar evenzeer naar de bredere groep mensen van wie we uit onderzoek weten dat ze een verhoogde kwetsbaarheid hebben. De collega’s hebben al verschillende van die doelgroepen benoemd.

We moeten ook, waar mogelijk, de omgeving van suïcidale mensen, in de brede zin, betrekken. Verder hopen we dat, voor wie de moed vindt om bijvoorbeeld aan te kloppen bij de laagdrempelige teleshulp van de Zelfmoordlijn, dat meteen ook de belangrijkste stap is die ze helemaal zelf moeten zetten. Vanaf dat ogenblik zou de zogenaamde ‘ketenzorg’ het mogelijk moeten maken dat verdere opvolging en begeleiding naadloos aansluiten. En daarvoor, minister, wil ik vandaag uw bijzondere aandacht vragen. Het uitrollen van die zorgketen is vandaag immers hoegenaamd nog geen realiteit. Ook hiernaar vroegen we reeds in onze resolutie van 2009.

We vragen concreet om een link te leggen tussen de directe crisishulp die via chat of telefoon wordt aangeboden en een psychologische en/of therapeutische begeleiding die kan focussen op de achterliggende problematiek die samenhangt met suïcidedachten en -pogingen.

De unieke 'portalsite' of 'toegangspoort' die thans wordt gecreëerd, zal volgens ons pas optimaal renderen als die ook effectief kan worden gekoppeld aan die uiterst belangrijke ketenzorg. En tegelijkertijd moeten we blijven zoeken naar werkbare manieren om het capaciteitstekort bij de bestaande zorgactoren aan te pakken. Ik hoop in dit opzicht onder meer dat uw contacten met uw federale collega over de erkenning van psychologische zorgverstrekking uiteindelijk een positief resultaat zullen hebben, al maak ik me geen illusies over de termijn waarop dit zal worden gerealiseerd.

Als fractie ondersteunen we eveneens uw engagement om tot en met het einde van de looptijd van het huidige actieplan te voorzien in een globaal budgettair kader dat uitgaat van 2.750.000 euro voor het lopende jaar om dan te stijgen naar 3.100.000 euro voor de volgende jaren, en dit tot 2020. Uiteraard kan niemand vandaag garanderen dat dit bedrag voldoende zal zijn om alle nieuwe strategieën en acties effectief te implementeren, maar het biedt alvast de duidelijkheid van een sterk engagement ten aanzien van alle betrokken partners waaruit blijkt dat ook zij de volgende jaren over de middelen zullen kunnen beschikken om de taken die in het kader van dit actieplan aan hen worden toevertrouwd, effectief uit te voeren.

Wij zullen straks als fractie vol overtuiging dit actieplan mee goedkeuren. De preventie van zelfdoding is immers iets wat ons aller steun en aandacht verdient. We mogen niet aanvaarden dat elke dag opnieuw drie mensen in Vlaanderen geen andere uitweg zien dan het beëindigen van hun leven.

Mevrouw Pauwels van het Centrum ter Preventie van Zelfdoding (CPZ) stelde in haar betoog tijdens de hoorzitting over dit actieplan dat het bij suïcide inderdaad om een proces gaat dat evolueert van gedachte naar daad en dat het – gelukkig – een proces is dat te allen tijde kan worden gestopt. Ze voegde daaraan toe dat de wens om te sterven doorgaans ook sterk verbonden blijft met de wens om te blijven leven. En het is die ambivalentie, collega's, die we als kans moeten grijpen om effectief aan de preventie van zelfdoding te werken, niet in het wilde weg, niet zonder degelijke wetenschappelijke onderbouw, maar met een gecoördineerd en gestructureerd beleid dat haalbare doelstellingen formuleert en daar de nodige financiële middelen tegenover stelt. We hopen samen met iedereen die op het terrein actief is, dat de ambitieuze doelstellingen die in dit Vlaams actieplan zijn opgenomen, binnen de kortst mogelijke tijd kunnen worden gerealiseerd. (*Applaus*)

De voorzitter: Minster Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Voorzitter, de doelstelling is inderdaad om tegen 2020 20 procent minder zelfdodingen te registreren in vergelijking met het basisjaar waarop de registratie gestart is, het jaar 2000.

Het gegeven dat onze ambities moet versterken of ondersteunen, is het feit dat we weten uit de analyses die gemaakt zijn, dat een goede preventieve strategie effect kan ressembleren. Het onderliggende van dit actieplan is dat het inderdaad mogelijk is om met een aantal gerichte maatregelen dat verschrikkelijke cijfer terug te dringen, al blijft het natuurlijk altijd een verschrikkelijk cijfer.

Het is natuurlijk zo dat we allemaal beseffen dat de economische context dat cijfer jammer genoeg ook mee beïnvloedt. Dat moet ons aansporen om inderdaad zonder enige aarzeling de acties die in het plan zijn opgesomd, op het terrein uit te rollen. Er zijn een aantal waardevolle suggesties herhaald vandaag in de plenaire vergadering. Ik zal ze niet allemaal overlopen, maar weet toch dat onder meer ook de ontwikkelingen binnen de geestelijke gezondheidszorg naar een meer ambulante en toegankelijke geestelijke gezondheidszorg ongetwijfeld ook voor de preventie van suïcide van groot belang zijn.

Er is gevraagd naar de komst van de partnerorganisatie. Wel, de oproep is klaar en kan worden uitgestuurd. We zullen daar inderdaad werk van maken.

Tele-Onthaal en CPZ zijn in overleg om die portaalsite te realiseren. Preventiecoaches in scholen besteden effectief ook aandacht aan de pestproblematiek. U weet dat het onze bedoeling is om die preventiecoaches ook in 2014 in te zetten in de bedrijfswereld, voor de ondernemingen. Kortom, er zijn dingen die u hebt aangegeven, die ik absoluut onderschrijf. Ik kan u enkel verzekeren dat ze ondertussen ook worden gerealiseerd.

Dank u. (*Applaus bij CD&V*)

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? (*Neen*)

De bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over de gezondheidsdoelstelling houden.

■

ONTWERP VAN DECREET houdende instemming met het verdrag van de Raad van Europa inzake de toegang tot officiële documenten, opgemaakt in Tromsø op 18 juni 2009

– 1817 (2012-2013) – Nrs. 1 en 2

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 1

Het resultaat wat betreft de gemeenschapsaangelegenheden is als volgt:

109 leden hebben aan de stemming deelgenomen;

109 leden hebben ja geantwoord.

Het resultaat wat betreft de gewestaangelegenheden is als volgt:

107 leden hebben aan de stemming deelgenomen;

107 leden hebben ja geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

■

ONTWERP VAN DECREET tot bekrachtiging van het besluit van de Vlaamse Regering van 30 november 2012 tot aanpassing van de eindtermen voor het leergebied Nederlands van de basiseducatie

– 1844 (2012-2013) – Nrs. 1 en 2

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 2

Ziehier het resultaat:

110 leden hebben aan de stemming deelgenomen;

93 leden hebben ja geantwoord;

17 leden hebben neen geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

■

VOORSTEL VAN DECREET van de heren Veli Yüksel, Kurt De Loor, Willy Segers, Bart Caron en Marnic De Meulemeester en de dames Patricia De Waele en Katrien Schryvers houdende wijziging van het decreet van 16 januari 2004 op de begraafplaatsen en de lijkbezorging, wat de vermelding van het bestaan van een uitvaartcontract in de wilsbeschikking betreft
– 1845 (2012-2013) – Nrs. 1 en 2

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het voorstel van decreet.

Stemming nr. 3

Ziehier het resultaat:

108 leden hebben aan de stemming deelgenomen;

108 leden hebben ja geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het voorstel van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

■

GEZONDHEIDSDOELSTELLING 'Preventie van zelfdoding'
– 1814 (2012-2013) – Nrs. 1 tot en met 3

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de gezondheidsdoelstelling.

Stemming nr. 4

Ziehier het resultaat:

111 leden hebben aan de stemming deelgenomen;

111 leden hebben ja geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement de gezondheidsdoelstelling aan.

■

MOTIE van de heren Joris Van Hauthem en Stefaan Sintobin en mevrouw Linda Vissers tot besluit van de op 22 januari 2013 door de heer Joris Van Hauthem in commissie gehouden interpellatie tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over de door de Vlaamse Regering gehanteerde criteria voor de benoeming van provinciegouverneurs
– 1886 (2012-2013) – Nr. 1

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de motie.

Stemming nr. 5

Ziehier het resultaat:

111 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
21 leden hebben ja geantwoord;
84 leden hebben neen geantwoord;
6 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement de motie niet aan.

De heer Caron heeft het woord.

De heer Bart Caron: Ik heb een stemafpraak met mevrouw Lies Jans.

De voorzitter: De heer Bouckaert heeft het woord.

De heer Boudewijn Bouckaert: Ik heb een stemafpraak met mevrouw Taeldeman.

■

MOTIE van de heer Lode Vereeck, de dames Elisabeth Meuleman en Patricia De Waele en de heer Bart Caron tot besluit van de op 22 januari 2013 door de heer Joris Van Hauthem in commissie gehouden interpellatie tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over de door de Vlaamse Regering gehanteerde criteria voor de benoeming van provinciegouverneurs

– 1887 (2012-2013) – Nr. 1

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de motie.

Stemming nr. 6

Ziehier het resultaat:

111 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
25 leden hebben ja geantwoord;
63 leden hebben neen geantwoord;
23 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement de motie niet aan.

Mevrouw De Ridder heeft het woord.

Mevrouw Annick De Ridder: Voorzitter, ik heb een stemafpraak met mevrouw Vermeiren.

De voorzitter: De heer Keulen heeft het woord.

De heer Marino Keulen: Voorzitter, ik heb een afspraak met mevrouw Pehlivan.

■

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, hiermee zijn we aan het einde gekomen van onze werkzaamheden voor vandaag.

We komen opnieuw bijeen op woensdag 20 februari 2013 om 14 uur.

De vergadering is gesloten.

– *De vergadering wordt gesloten om 17.31 uur.*

■

BIJLAGEN

Aanwezigheden

Aanwezig

Filip Anthuenis, Caroline Bastiaens, Robrecht Bothuyne, Boudewijn Bouckaert, Karin Brouwers, Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, Karlos Callens, Bart Caron, Vera Celis, Patricia Ceysens, Lode Ceysens, Sonja Claes, Griet Coppé, Frank Creyelman, Steve D'Hulster, Piet De Bruyn, Philippe De Coene, Jean-Jacques De Gucht, Irina De Knop, Kurt De Loor, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Annick De Ridder, Jo De Ro, Mia De Vits, Gwenny De Vroe, Else De Wachter, Bart De Wever, Johan Deckmyn, Kathleen Deckx, Paul Delva, Filip Dewinter, Matthias Diependaele, Marijke Dillen, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Peter Gysbrechts, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Michèle Hostekint, Pieter Huybrechts, Yamila Idrissi, Lies Jans, Vera Jans, Chris Janssens, Patrick Janssens, Ward Kennes, Marino Keulen, Els Kindt, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Katleen Martens, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, Fientje Moerman, Dirk Peeters, Lydia Peeters, Jan Penris, Jan Peumans, Sabine Poleyn, Peter Reekmans, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Björn Rzoska, Ivan Sabbe, Hermes Sanctorum, Ludo Sannen, Johan Sauwens, Katrien Schryvers, Willy Segers, Griet Smaers, Helga Stevens, Felix Strackx, Erik Tack, Bart Tommelein, Güler Turan, Kris Van Dijck, Wim Van Dijck, Christian Van Eyken, Joris Van Hauthem, Bart Van Malderen, Dirk Van Mechelen, Karim Van Overmeire, Eric Van Rompuy, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Marc Van de Vijver, Marleen Van den Eynde, Koen Van den Heuvel, Vera Van der Borght, Wilfried Vandaele, Marc Vanden Bussche, Marleen Vanderpoorten, Jurgen Vanlerberghe, Lode Vereeck, Jan Verfaillie, Christian Verougstraete, Johan Verstreken, Jurgen Verstrepen, Linda Vissers, Mieke Vogels, Ulla Werbrouck, Wim Wienen, Veli Yüksel, Khadija Zamouri, Dirk de Kort, Sas van Rouveroij.

Afwezig met kennisgeving

Ann Brussel: ambtsverplichtingen;

Patricia De Waele, Stefaan Sintobin, Valerie Taeldeman, Luckas Van Der Taelen: familieverplichtingen;

Erik Arckens, Fatma Pehlivan, Gerda Van Steenberge, Goedele Vermeiren: gezondheidsredenen.

■

Individuele stemmingen Vlaamse Volksvertegenwoordigers

Stemming nr.1:

JA-stemmen:

Filip Anthuenis, Caroline Bastiaens, Robrecht Bothuyne, Boudewijn Bouckaert, Karin Brouwers, Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, Karlos Callens, Bart Caron, Vera Celis, Patricia Ceysens, Lode Ceysens, Sonja Claes, Griet Coppé, Frank Creyelman, Steve D'Hulster, Piet De Bruyn, Philippe De Coene, Jean-Jacques De Gucht, Irina De Knop, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Annick De Ridder, Jo De Ro, Mia De Vits, Gwenny De Vroe, Else De Wachter, Bart De Wever, Johan Deckmyn, Kathleen Deckx, Paul Delva, Filip Dewinter, Matthias Diependaele, Marijke Dillen, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Peter Gysbrechts, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Michèle Hostekint, Pieter Huybrechts, Vera Jans, Chris Janssens, Patrick Janssens, Ward Kennes, Marino Keulen, Els Kindt, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Katleen Martens, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, Dirk Peeters, Lydia Peeters, Jan Penris, Jan Peumans,

Sabine Poleyn, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Björn Rzoska, Hermes Sanctorum, Ludo Sannen, Johan Sauwens, Katrien Schryvers, Willy Segers, Griet Smaers, Helga Stevens, Felix Strackx, Erik Tack, Bart Tommelein, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Marleen Van den Eynde, Koen Van den Heuvel, Vera Van der Borght, Kris Van Dijck, Wim Van Dijck, Christian Van Eyken, Joris Van Hauthem, Bart Van Malderen, Dirk Van Mechelen, Karim Van Overmeire, Eric Van Rompuy, Peter Van Rompuy, Sas van Rouveroj, Mercedes Van Volcem, Wilfried Vandaele, Marc Vanden Bussche, Marleen Vanderpoorten, Jurgen Vanlerberghe, Lode Vereeck, Jan Verfaillie, Christian Verougstraete, Johan Verstreken, Jurgen Verstrepen, Linda Vissers, Ulla Werbrouck, Wim Wienen, Veli Yüksel, Khadija Zamouri

■

Stemming nr.2:

JA-stemmen:

Filip Anthuenis, Caroline Bastiaens, Robrecht Bothuyne, Boudewijn Bouckaert, Karin Brouwers, Karlos Callens, Bart Caron, Vera Celis, Patricia Ceysens, Lode Ceysens, Sonja Claes, Griet Coppé, Steve D'Hulster, Piet De Bruyn, Philippe De Coene, Jean-Jacques De Gucht, Irina De Knop, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Annick De Ridder, Jo De Ro, Mia De Vits, Gwenny De Vroe, Else De Wachter, Bart De Wever, Kathleen Deckx, Paul Delva, Matthias Diependaele, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Peter Gysbrechts, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Vera Jans, Patrick Janssens, Ward Kennes, Marino Keulen, Els Kindt, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, Dirk Peeters, Lydia Peeters, Jan Peumans, Sabine Poleyn, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Björn Rzoska, Hermes Sanctorum, Ludo Sannen, Johan Sauwens, Katrien Schryvers, Willy Segers, Griet Smaers, Helga Stevens, Bart Tommelein, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Koen Van den Heuvel, Vera Van der Borght, Kris Van Dijck, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Dirk Van Mechelen, Karim Van Overmeire, Eric Van Rompuy, Peter Van Rompuy, Sas van Rouveroj, Mercedes Van Volcem, Wilfried Vandaele, Marc Vanden Bussche, Marleen Vanderpoorten, Jurgen Vanlerberghe, Lode Vereeck, Jan Verfaillie, Johan Verstreken, Jurgen Verstrepen, Ulla Werbrouck, Veli Yüksel, Khadija Zamouri

NEEN-stemmen:

Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, Frank Creyelman, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Marijke Dillen, Pieter Huybrechts, Chris Janssens, Katleen Martens, Jan Penris, Felix Strackx, Erik Tack, Marleen Van den Eynde, Wim Van Dijck, Joris Van Hauthem, Christian Verougstraete, Linda Vissers, Wim Wienen

■

Stemming nr.3:

JA-stemmen:

Filip Anthuenis, Caroline Bastiaens, Robrecht Bothuyne, Boudewijn Bouckaert, Karin Brouwers, Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, Karlos Callens, Bart Caron, Vera Celis, Patricia Ceysens, Lode Ceysens, Sonja Claes, Griet Coppé, Frank Creyelman, Steve D'Hulster, Piet De Bruyn, Philippe De Coene, Jean-Jacques De Gucht, Irina De Knop, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Annick De Ridder, Jo De Ro, Mia De Vits, Gwenny De Vroe, Else De Wachter, Bart De Wever, Johan Deckmyn, Kathleen Deckx, Filip Dewinter, Matthias Diependaele, Marijke Dillen, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine

Fournier, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Peter Gysbrechts, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Michèle Hostekint, Pieter Huybrechts, Vera Jans, Chris Janssens, Patrick Janssens, Ward Kennes, Marino Keulen, Els Kindt, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Katleen Martens, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, Dirk Peeters, Lydia Peeters, Jan Penris, Jan Peumans, Sabine Poleyn, Peter Reekmans, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Björn Rzoska, Hermes Sanctorum, Ludo Sannen, Johan Sauwens, Katrien Schryvers, Willy Segers, Griet Smaers, Helga Stevens, Felix Strackx, Erik Tack, Bart Tommelein, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Marleen Van den Eynde, Koen Van den Heuvel, Vera Van der Borght, Kris Van Dijck, Wim Van Dijck, Christian Van Eyken, Joris Van Hauthem, Bart Van Malderen, Dirk Van Mechelen, Karim Van Overmeire, Eric Van Rompuy, Peter Van Rompuy, Sas van Rouveroij, Mercedes Van Volcem, Wilfried Vandaele, Marc Vanden Bussche, Marleen Vanderpoorten, Jurgen Vanlerberghe, Lode Vereeck, Jan Verfaillie, Christian Verougstraete, Johan Verstreken, Jurgen Verstrepen, Linda Vissers, Ulla Werbrouck, Wim Wienen, Veli Yüksel

■

Stemming nr.4:

JA-stemmen:

Filip Anthuenis, Caroline Bastiaens, Robrecht Bothuyne, Boudewijn Bouckaert, Karin Brouwers, Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, Karlos Callens, Bart Caron, Vera Celis, Patricia Ceysens, Lode Ceysens, Sonja Claes, Griet Coppé, Frank Creyelman, Steve D'Hulster, Piet De Bruyn, Philippe De Coene, Jean-Jacques De Gucht, Irina De Knop, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Annick De Ridder, Jo De Ro, Mia De Vits, Gwenny De Vroe, Else De Wachter, Bart De Wever, Johan Deckmyn, Kathleen Deckx, Paul Delva, Filip Dewinter, Matthias Diependaele, Marijke Dillen, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Peter Gysbrechts, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Michèle Hostekint, Pieter Huybrechts, Yamila Idrissi, Vera Jans, Chris Janssens, Patrick Janssens, Ward Kennes, Marino Keulen, Els Kindt, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Katleen Martens, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, Dirk Peeters, Lydia Peeters, Jan Penris, Jan Peumans, Sabine Poleyn, Peter Reekmans, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Björn Rzoska, Hermes Sanctorum, Ludo Sannen, Johan Sauwens, Katrien Schryvers, Willy Segers, Griet Smaers, Helga Stevens, Felix Strackx, Erik Tack, Bart Tommelein, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Marleen Van den Eynde, Koen Van den Heuvel, Vera Van der Borght, Kris Van Dijck, Wim Van Dijck, Christian Van Eyken, Joris Van Hauthem, Bart Van Malderen, Dirk Van Mechelen, Karim Van Overmeire, Eric Van Rompuy, Peter Van Rompuy, Sas van Rouveroij, Mercedes Van Volcem, Wilfried Vandaele, Marc Vanden Bussche, Marleen Vanderpoorten, Jurgen Vanlerberghe, Lode Vereeck, Jan Verfaillie, Christian Verougstraete, Johan Verstreken, Jurgen Verstrepen, Linda Vissers, Ulla Werbrouck, Wim Wienen, Veli Yüksel, Khadija Zamouri

■

Stemming nr.5:

JA-stemmen:

Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, Frank Creyelman, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Marijke Dillen, Pieter Huybrechts, Chris Janssens, Katleen Martens, Jan Penris, Peter Reekmans, Felix Strackx, Erik Tack, Marleen Van den Eynde, Wim Van Dijck, Joris Van Hauthem, Lode Vereeck, Christian Verougstraete, Jurgen Verstrepen, Linda Vissers, Ulla Werbrouck, Wim Wienen

NEEN-stemmen:

Filip Anthuenis, Caroline Bastiaens, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Karlos Callens, Vera Celis, Patricia Ceysens, Lode Ceyskens, Sonja Claes, Griet Coppé, Steve D'Hulster, Piet De Bruyn, Philippe De Coene, Jean-Jacques De Gucht, Irina De Knop, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Annick De Ridder, Jo De Ro, Mia De Vits, Gwenny De Vroe, Else De Wachter, Bart De Wever, Kathleen Deckx, Paul Delva, Matthias Diependaele, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Peter Gysbrechts, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Vera Jans, Patrick Janssens, Ward Kennes, Marino Keulen, Els Kindt, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Marius Meremans, Lydia Peeters, Jan Peumans, Sabine Poleyn, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Ludo Sannen, Johan Sauwens, Katrien Schryvers, Willy Segers, Griet Smaers, Helga Stevens, Bart Tommelein, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Koen Van den Heuvel, Vera Van der Borght, Kris Van Dijck, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Dirk Van Mechelen, Karim Van Overmeire, Eric Van Rompuy, Peter Van Rompuy, Sas van Rouveroij, Mercedes Van Volcem, Wilfried Vandaele, Marc Vanden Bussche, Marleen Vanderpoorten, Jurgan Vanlerberghe, Jan Verfaillie, Johan Verstreken, Veli Yüksel, Khadija Zamouri

ONTHOUDINGEN:

Boudewijn Bouckaert, Bart Caron, Elisabeth Meuleman, Dirk Peeters, Björn Rzoska, Hermes Sanctorum

■

Stemming nr.6:

JA-stemmen:

Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, Frank Creyelman, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Marijke Dillen, Pieter Huybrechts, Chris Janssens, Katleen Martens, Elisabeth Meuleman, Dirk Peeters, Jan Penris, Peter Reekmans, Björn Rzoska, Hermes Sanctorum, Felix Strackx, Erik Tack, Marleen Van den Eynde, Wim Van Dijck, Joris Van Hauthem, Lode Vereeck, Christian Verougstraete, Jurgan Verstrepen, Linda Vissers, Ulla Werbrouck, Wim Wienen

NEEN-stemmen:

Caroline Bastiaens, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Vera Celis, Lode Ceyskens, Sonja Claes, Griet Coppé, Steve D'Hulster, Piet De Bruyn, Philippe De Coene, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Jos De Meyer, Mia De Vits, Else De Wachter, Bart De Wever, Kathleen Deckx, Paul Delva, Matthias Diependaele, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Vera Jans, Patrick Janssens, Ward Kennes, Els Kindt, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Marius Meremans, Jan Peumans, Sabine Poleyn, Els Robeyns, Jan Roegiers, Tinne Rombouts, Ludo Sannen, Johan Sauwens, Katrien Schryvers, Willy Segers, Griet Smaers, Helga Stevens, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Koen Van den Heuvel, Kris Van Dijck, Bart Van Malderen, Karim Van Overmeire, Eric Van Rompuy, Peter Van Rompuy, Wilfried Vandaele, Jurgan Vanlerberghe, Jan Verfaillie, Johan Verstreken, Veli Yüksel

ONTHOUDINGEN:

Filip Anthuenis, Boudewijn Bouckaert, Karlos Callens, Bart Caron, Patricia Ceysens, Jean-Jacques De Gucht, Irina De Knop, Marnic De Meulemeester, Annick De Ridder, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Peter Gysbrechts, Marino Keulen, Lydia Peeters, Bart Tommelein, Vera

Van der Borght, Christian Van Eyken, Dirk Van Mechelen, Sas van Rouveroj, Mercedes Van Volcem, Marc Vanden Bussche, Marleen Vanderpoorten, Khadija Zamouri

■